

**Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis**

Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56

Laidžia
Kar. Št. Spaudos ir Šviet. Skyr.
Redaktorius
kpt. Simas Urbonas.

Honorarų gauti ir kitais reikalais redakcija ir administracija orilma ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Išimtis — atvykusiems iš provincijos

Prenumerata: puskarininkams, kareiviams ir moksleiviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai

Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

Viršelyje — 1 pusl.
Vyt. Mažello nuotr.

Kaina 30 ct.

Kulkosvaidininkai į dienos pratimus

Vyt. Mažello nuotr

BŪKIME STIPRŪS

Naujojo, modernaus karo drugys šiandien negailestingai krečia visą kultūringąjį pasaulį. Jau kariaujančios didžiosios pasaulio galybės, dar nepradėjusios lemiančių didžiųjų baisaus karo veiksmų ginklais, gan dažnai pašikeičia labai griežtai ir šiurkščiai formuluotu žodžiu apie tai, kad nė viena pusė geruoju nepasiduos, kad kovos iki triuškinančio savo priešo nugalėjimo. Į karą dar neįtrauktos didžiosios valstybės budriai stebi savųjų interesų saugumą ir dideliu rūpestingumu tiria, vertina ir didina savo realią pajėgą visumos jėgų baisingam lemiančiame žaidime, kuris anksčiau ar vėliau gali užvirti iki viršugalvio apsiginklavusiam pasaulyje.

Pagaliau visiškai niekuo nedėtos mažosios taikios tautos ir valstybės nuoširdžiai deda visas pastangas, kad tik išsaugotų savo laisvą, savarankišką gyvenimą, kad nebūtų prieš savo valią įtrauktos į žūtbūtinį dabartinį didžiųjų galybių susikirtimą. Jau pakankamai nukentėję nuo šalimais vykstančių karo veiksmų ir realiai jausdami negailestingą karo slogutį, neutralieji, vis dėlto jaučiasi dar, palyginti, laimingi, galėdami iki šiol išvengti baisingų karo kančių ir savo sveikomis, ryžtingomis jėgomis ir toliau tarnauti kilniems taikingųjų siekimams.

Šių taikingųjų jėgų grandinėje kiekviena, nors ir nedidelė, tačiau stingri ir vieninga, ginkluota tauta sudaro labai reikšmingą vienetą, kurio didis prasmingumas ir kilnus tikslas turi giliai išamoninginti kiekvieną žmogų, kad, stiprindamas savo taikios, neutralios Tėvynės saugumą, jis atlieka didį ir kilnų darbą.

Daug karų, vargo ir didvyriško pasiaukojimo mačiusi Lietuvos žemė šiandien gaivališkai trokšta

pasilikti nepaliesta tos baisios karo audros ir gražiai gyventi su visais savo kaimynais. Sąmoningas ir kultūringas Lietuvos karys šiandien daugiau negu bet kada jaučia savo sunkių kario pareigų, savo tarnybos ir viso karinio gyvenimo vargo prasmingumą, nes, daugybę baisingų netolimos praeities prarają peržengusi, jo Tėvynė ramiai dar gali gyventi ir dirbti visų savo žmonių laisvei ir gerovei.

Ne dėl savo gražių akių, ne vien kokių nors susidėjusių aplinkybių dėka laisvi ir nepriklausomi šiandien gyvename. Gyvename laisvi todėl, kad to gyvenimo gaivališkai troškome, jį pasiekę — vieninai gynėme, o vėliau, pakeldami didžiausius morališius ir materialinius smūgius, visomis išgalėmis stiprinomės, grūdinomės ir ginklavomės. Visi velniškieji priešų gundymai apie mūsų spyrimosi ir karinio stiprinimosi beprasmingumą suklupo prieš sveiką lietuviškąjį saugumo instinktą, o jausdami ryžtingą užsidedimą, visi lietuviai ant Tėvynės aukuro mielai nešė savo kruvinai uždirbtas gėrybes, savo brangiausius atminties simbolius — vedybų žiedus ir kitokius daiktus. Kritingąjį momentą išgirdus ryžtingą kariuomenės vadovybės balsą, lietuvių tauta parodė tikrąjį vieningumą, tvirtai suglaudė savo eiles ir savo moralinį atsparumą kiek galėdama vis didino ir fiziniu ginklavimusi. Vardinėmis lentelėmis pasipuošę daugybė ginklų kariuomenės daliniuose, o patriotinė visuomenė vieninga ir pasitikinti atsistojo už savo ginkluotosios pajėgos pečių.

Tik šio ryžto ir sveikos lietuviškos nuovokos dėka laimingai išgyvenome kritingąjį pereitų metų rudenį ir šiandien drąsiai ir ramiai žvelgiame į ateitį.

Su sunk. kulk. vežimėliu

Vyt. Mažello nuotr.

Tačiau ir ateities mūsų kelio linkmė palieka ta pati: tik vieninga, kultūringa ir pagal visas savo išgales ginkluota Lietuva išters ir išliks gyva ir laisva šio meto karų audrose. Nepamirškime, kad ir dabar piktos sirenos mus vilios nuo vieningo, galinga dvasia ir aštriu ginklu suburtu lietuviškojo kelio. Tamsios jėgos, savųjų lūpomis, kalbės mums apie mūsų menkystę, mažumą ir spėlios neišsilaikymo ateitį. Nesąmoningas agitatorėlis ir prisiekęs gandonėsis stengsis kiršinti vieną lietuvį prieš kitą, šmeiš ir juodins mūsų vadus, stengdamasis sėti baįsą ir pražūtingą nepasitikėjimo savimi sėklą. Tačiau sėdamiesi stiprybės iš artimiausios praeitis, mes, kariai, kieti kaip uola, vieningi kaip vienas vyras, tyliai ir griežtai sulaužysime tuos bet kurio priešo mėginimus ir eisime mūsų vadovybės ir vyriausybės nužymėtu lietuviškuoju keliu. Visų tautiečių visokeriopa parama savajai kariuomenei ir toliau sudarys tą stiprią nepalaužiamą Lietuvą, kurią mums visada tobulinti ir kurti prasmingai nekarta yra nurodęs Vyriausias Ginkluotųjų

Pajėgų Vadas Respublikos Prezidentas Antanas Smetona.

„Kai stipriname kariuomenę, tai nugirstame balsų, mefistofeliškai mums kugždančių į ausį, jog velni dirbame. Mažos tautos, kad ir ginkluotos, nestengiančios, girdi, atsispirti didžioms. Mažas prieš didį vistiek netesėsiąs. Jam dargi esą pavojinga ginklas turėti. Juk milžinas nušaunąs žmogelį iš jo paties atimtu revolveriu. Jei taip, tai ar neverčiau esą tautos išdas vartoti visas jos kultūros reikaldas.

— Toks velniškas argumentas nebe naujiena, — sako toliau Respublikos Prezidentas, Vyriausias ginkluotųjų pajėgų Vadas. — Juo buvo gundoma Lietuva, kai tik pasiskelbė nepriklausoma. Ji betgi nepaisė tų gundymų, ginklavosi, kiek galėjo, kovėsi ir laimėjo. Tačiau pigiam argumentui pigu ir atsikirsti. Didieji ir mažieji žmonės juk naudojami ginklu savo gyvybei ginti, jei kitaip negali jos išsaugoti. Tą pat matome ir tautos santykyje su tauta. Kitaip ir negali būti. Laisvė, ginklu įgyta, ginklu ir išsaugojama“.

Taigi garbingos mūsų senolių kovos dėl Lietuvos laisvės, mūsų išganingasis nepriklausomybės kovų kelias, ginkluotas budrumas pavojingais taikos metais ir mūsų neutralumo ligšiolinis išsaugojimas rodo tą tikrąją mūsų tautos linkmę, kuria mes ėjome, einame ir eisime. Bet užtat: „Valstybės saugumo stiprinimo darbas negali būti sezoninis. Šiame darbe negalima daryti žingsnį pirmyn ir po to du žingsnius atgal. Tas darbas turi būti nuolatinis, planingas, sistematiškas. Pavojams sutikti reikia pasiruošti iš anksto, bet nesukrusti tik tada, kada pavojus jau čia pat. Sunkios valandos dažnai ateina labai staigiai, netikėtai, ir sudaro daug sunkumų ir pavojų tiems, kurie iš anksto nėra prie tų pavojų pasiruošę“ — yra pabrėžęs mūsų kariuomenės vadas b. gen. St. Raštikis.

Tuo būdu šiuo išganinguoju keliu eiti ir neklausyti jokių piktų gundymų ir juos naikinti mus karius įgalina garbinga kario priešai ir mūsų Vyriausiojo Vado Respublikos Prezidento žodžiai:

„Vienos materialinės galios, kad ir tvirtos, tautai neužtenka, reikia jai dar dvasinės pajėgos, visų pirma pasitikėjimo savimi. Taigi neišmintingai daro mūsų tie, kurie kalba, kad mažam kraštui ar mažai tautai nesąverta daug rūpintis ginklo pajėga, kadangi sunku, veik negalima esą atsispirti didesnių ir stipresnių tautų galybei. Tokia nuomonė neteisėta ir ji slegia tautos ūpą. Bet jam nereikia pasiduoti, ir jūsų, karininkai, yra priedermė kvėpti Lietuvos kareiviui dvasios, kad ir maža pajėga, bet vieninga, įgali apsaugoti savo kraštą, jei tik netrūksta tvirto pasiryžimo.

Tad visi kariai ir visi lietuviai, kaip vienas žmogus, kaip vienos didžiulės šeimos nariai, kiekvieną dieną ir valandą visomis išgalėmis dirbkime savo tikrai vieningai, kultūringai ir ginkluotai Tėvynei, atmindami, kad mūsų visų rankose jos tolimesnė ateitis. Tad į vieningą, planingą visokiariopą ginklavimosi darbą, vyrai! Senieji amžiai, senoji Lietuvos armija ir didingos Vilniaus miesto kunigaikščių figūros šiandien rūpestingai žiūri į mus! Būkime verti šviesaus, sumanaus ir narsaus lietuvių vardo.

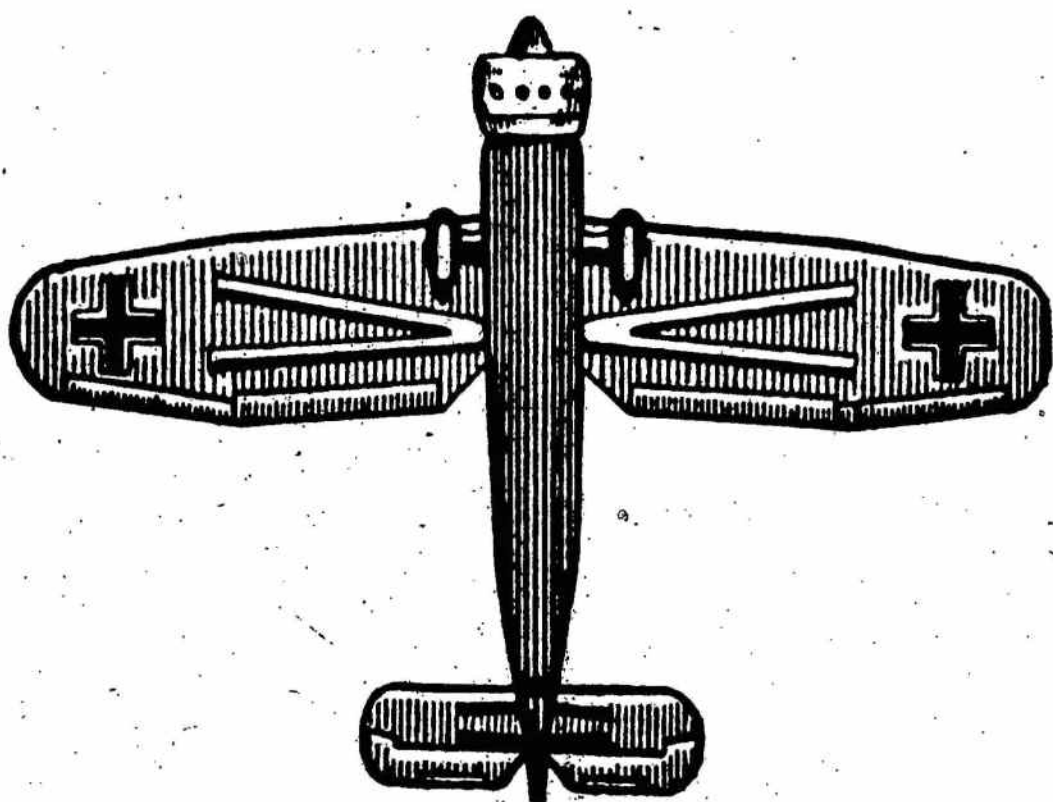
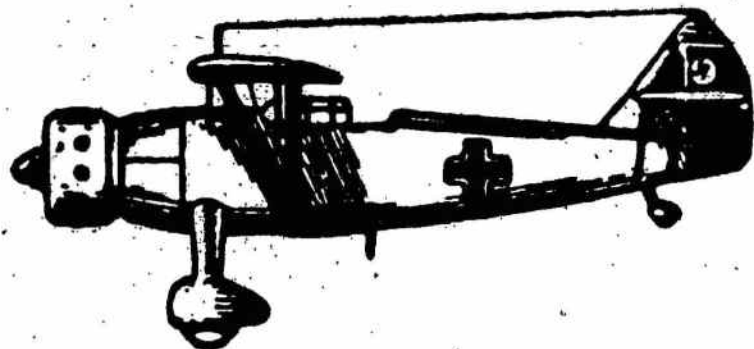

VOKIEČIŲ KARO AVIACIJOS LĒKTUVAI

(Žiūr. „Kario“ Nr. 5)

ŽVALGYBOS IR BENDRADARBIAVIMO LĒKTUVAI

Henschel Hs-126. — aukštasparnis, mišrios konstrukcijos. Įgula 2 žmonės (Pilotas ir žvalgas). Motoras oro vėsinamas 9 cilindrų-žvaigždėtas „B. M. W. 132 De“ — 870 a. j. galingumo. Ginkluotas dviem kulkosvaidžiais (vienas piloto ir 1 žvalgo); be to, gali paimti 10 bombų po 10 kg. 100 kg bendro svorio. Nuskridimo tolis — 950 km.

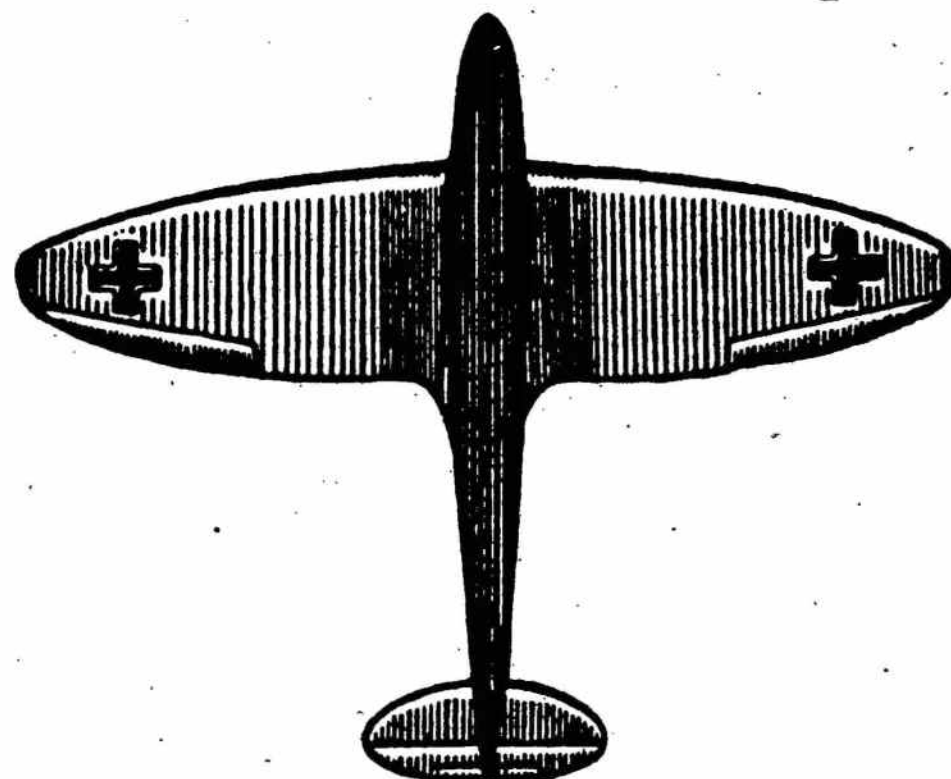
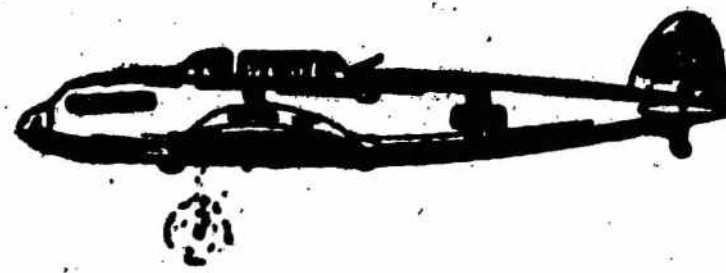

Žvalgybos lėktuvas Hs 126

Lėktuvo ilgis — 10,85 m; sparnų ilgis — 14,5 m. Sparno plotas 31,6 m². Tuščio svoris 2050 kg; naudingas krūvis 1.100 kg. Pilnai įkrautas sveria 3150 kg. Krūvis į m² — 100 kg, o 1 a. j. — 3,62 kg. Didžiausią skridimo greitį pasiekia 3000 m aukštyje — 350 km/val. Į 6000 m kyla 13,5 min.

Heinkel He-170 k. — žemasparnis, metalo konstrukcijos, su įtraukiama į sparnus važiuokle. Įgula 3 žmonės. Mėtorą turi D. B. 910 a. j. arba B. M. W. 800 a. j. Ginkluotas trimis kulkosvaidžiais. Be to, gali paimti 6 bombas po 50 kg. Turi radiją — siųstuvą ir imtuvą bei foto aparatą. Didžiausias skridimo greitis 425 km/val. Perskridimo greitis 370 km/val. Į 4000 m pakyla per 12 min. Didžiausias pasiekiamas aukštis (lubos) 8.000 m. Nuskridimo tolis per 2000 km su papildomais bakais, įrengtais sparnuose. Lėktuvo ilgis 12 m.

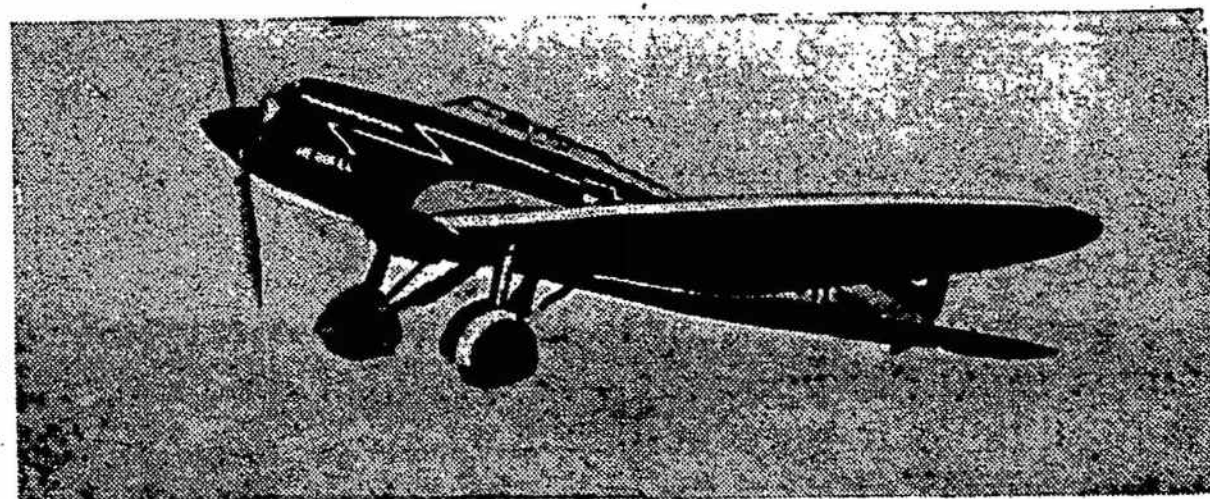
Sparnų ilgis 14,8 m. Sparnų plotas 36,5 m². Tuščias sveria 2.600 kg. Įkrautas — 4.130 kg. Iš duomenų atrodo, kad tai yra tolimos žvalgybos lėktuvas, arba leng-

Žvalgybos lėktuvas He 170

vas dombonešis. Pagrindinis žvalgybos lėktuvas, kartu ir bendradarbiavimo su kitomis ginklų rūšimis yra Hs. 126.

Be šių dviejų, yra ir daugiau tipų, kaip pav. He. 70, duodas didž. greitį 370 km/val. su motoru B.

Henkel He 70

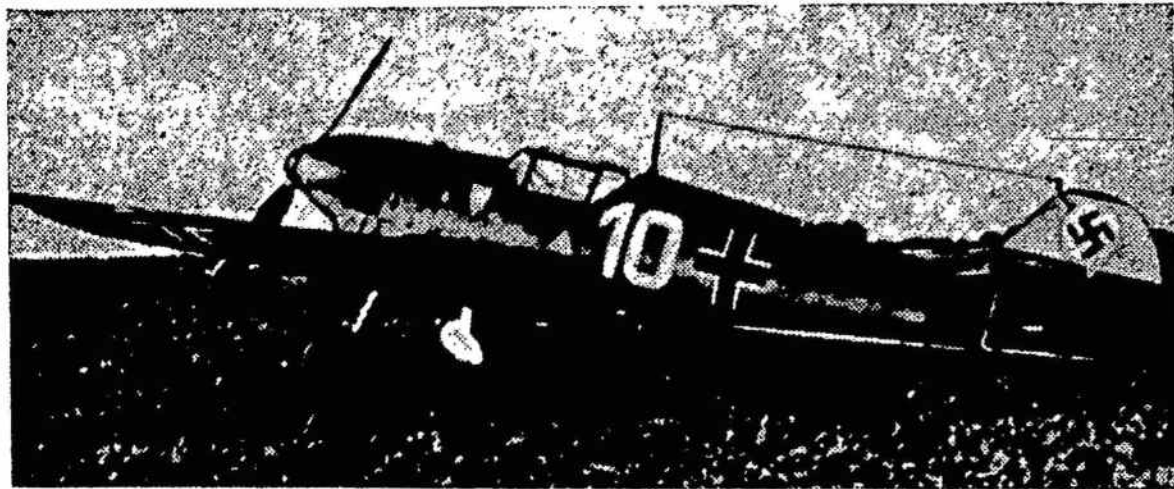
M. W. 800 a. j., kurio skridimo tolis 1000 km; lubos 5.500 m; įkrauto svoris 3.310 kg; tuščio sv. 2.300 kg.

Iš senesnių tipų paminėtinas Hs 122 — su motoru S. A. M. 22 B. — 610 a. j. Įgula 2 žm.; ginkluotas 2 kulkosv., duodas didž. skridimo greitį 320 km/val. Lubos — 6.600 m. Skridimo tolis — 600 km. Tai yra daugiau ryšio ir artimos žvalgybos lėktuvas.

NAIKINTUVAI

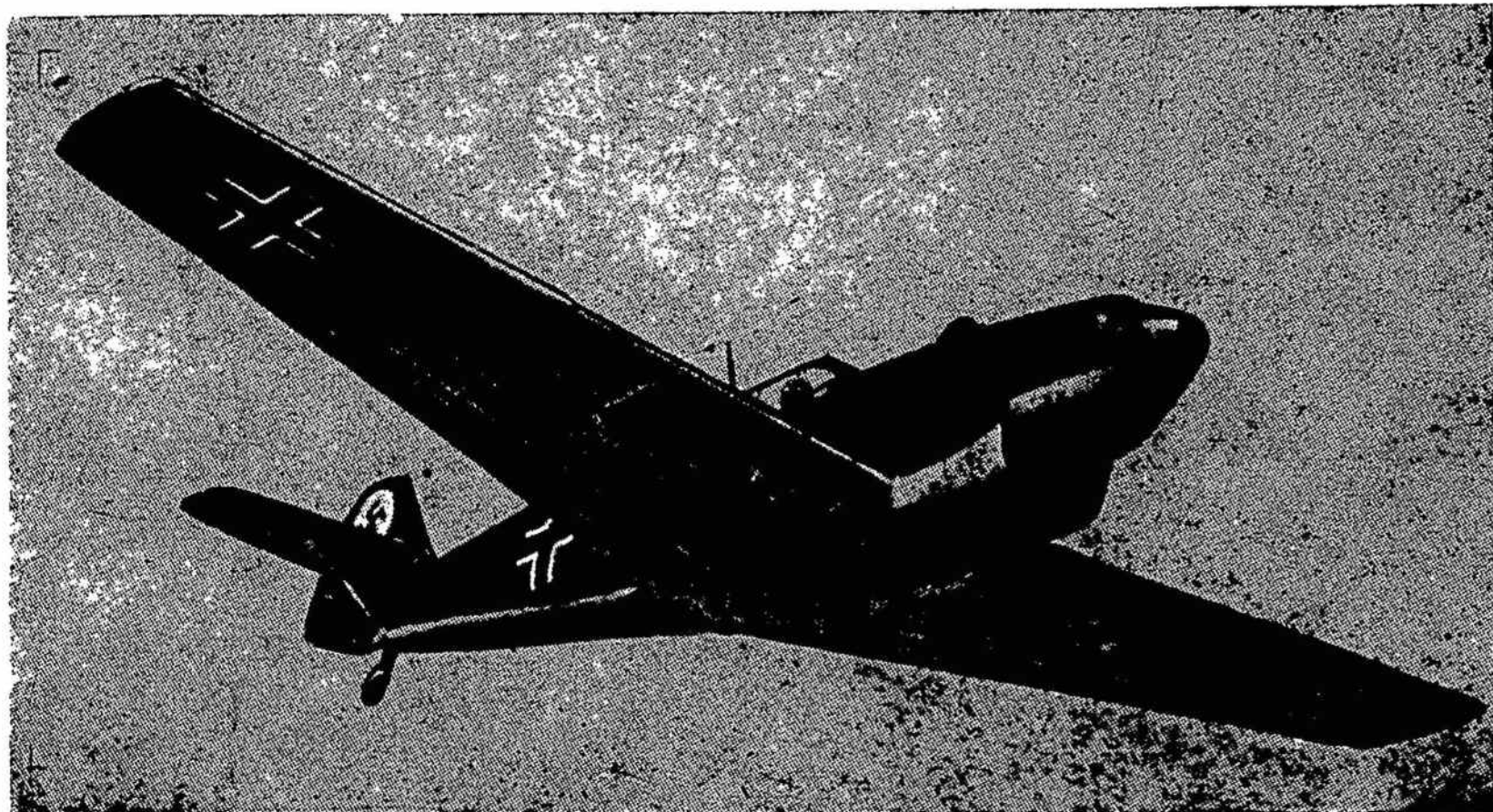
Naikintuvai Messerschmitt — 109 (Me-109). Vokiečių naikintuvai Me-109 firmos B. F. W. yra geriausiai nusisekę, lyginant juos su Heinkel'io ar Henschel'io tipo lėktuvais. Me-109 tipo lėktuvu Bf-113 R,

Naikintuvas B. F. W. Me 109

kuris turėjo motorą „Daimler-Benz D. B.-601“ galingumo 1.660 a. j. (specialiai tam tikslui pagamintą), 1938 m. balandžio 27 d. pasiektas naujas pasaulinis greičio rekordas 755 km/val. (Fritz Wendel).

Naikintuvai Me-109 vokiečių karo aviacijos naikintuvų daliniuose yra laikomi pagrindiniais — pirma-

Tas pats naikintuvas Me 109 ore, įtraukęs važiuoklę

klasiais. Lėktuvas yra gražių pračiuožiamų formų, su įtraukiama važiuokle, turi radijo įrengimą ir kvėpavimo prietaisus aukštumoje. Lėktuvo ilgis 9,8 m. Sparnas yra gana mažas; jo ilgis 9,9 m, plotas sudaro 16,4 m². Kadangi lėktuvas pilnai įkrautas sveria apie 2.500 kg, tai krūvis į m² yra labai didelis apie 153 kg. Dėliai tokio didelio krūvio į sparno kvadratinį metrą, jo prabėgimas kylant ir ypač tūpiant yra labai didelis ir reikalauja didelio ir gero aerodromo. Todėl Me-109 prabėgimui sumažinti turi nuleidžiamus (tūpiant) sparnečius „klapsus“ ir sparno priešakinėje briaunoje automatiškai veikiančius priešsparnius „Handley-Page“. Normališkai lėktuvas yra ginkluotas 4 kulkosvaidžiais, kurių 2 yra sparnuose ir 2 liemenyje ant motoro. Paskutiniu laiku šio tipo lėktuvų yra su motoru-patrauka „D. B.-601“ ir su 2 kulkosvaidžiais.

Me-109 naikintuvai yra trijų tipų. Senesni, su motoru Junkers „Jumo-210 B“, 600 a. j. galingumo, dvimenčiu propeleriu, duoda didžiausią skridimo greitį 500 km/val. — 2.700 m aukštumoje. Šio pat tipo lėktuvai dalyvavę Ispanijoje, „Condor'o Légion'e“, turėjo motorą „D. B.-600“ galingumo 1.050 a. j. Su šiuo

motoru Me-109 duoda didžiausią skridimo greitį 545 km/val. — 3.600 m aukštyje. Į 5000 m pakyla per 5 min. Nuskridimo tolis 750 km. Lubos 10.000 m.

Geriausias yra paskutinis tipas su motoru „D. B.-601“ galingumo 1.150 a. j.; metaliniu trimenčiu propeleriu. Šio lėktuvo duomenys toki: Didžiausias skridimo greitis 570 km/val. Kilimo greitis 1000 m per 1 minutę. Lubos — 11.400 m. Nuskridimo tolis 1000 km (skrendant perskridimo greičiu 480 km/val.). Benzino bakas 450 litrų talpos.

Tuščio lėktuvo svoris 1.900 kg. Pilnai įkrauto 2.505 kg, kur: 90 kg — piloto svoris, 150 kg — ginklų ir radijo, ir 365 kg — degamosios - tepamosios medžiagos. Motoro vėsinimas atliekamas 3-mis radijatoriais, kurių vienas po liemeniu ir du sparnuose.

Pastaba: Prancūzų aviacinės spaudos žiniomis, vienas tokių lėktuvų pateko į sąjungininkų rankas ir buvo gerai Prancūzų ir Anglų lakūnų išbandyti ir pasirodė kad:

1) Me-109 yra lėtesnis (mažesnio greičio), negu anglų modernūs naikintuvai;

2) prie didelio greičio gaunasi pavojingos vibracijos sparne ir eleronuose (skersvairiuose);

3) pavaldumas — vikrumas yra blogas ir dėlto įvairūs posūkiai yra galimi tik dideliais radijusais;

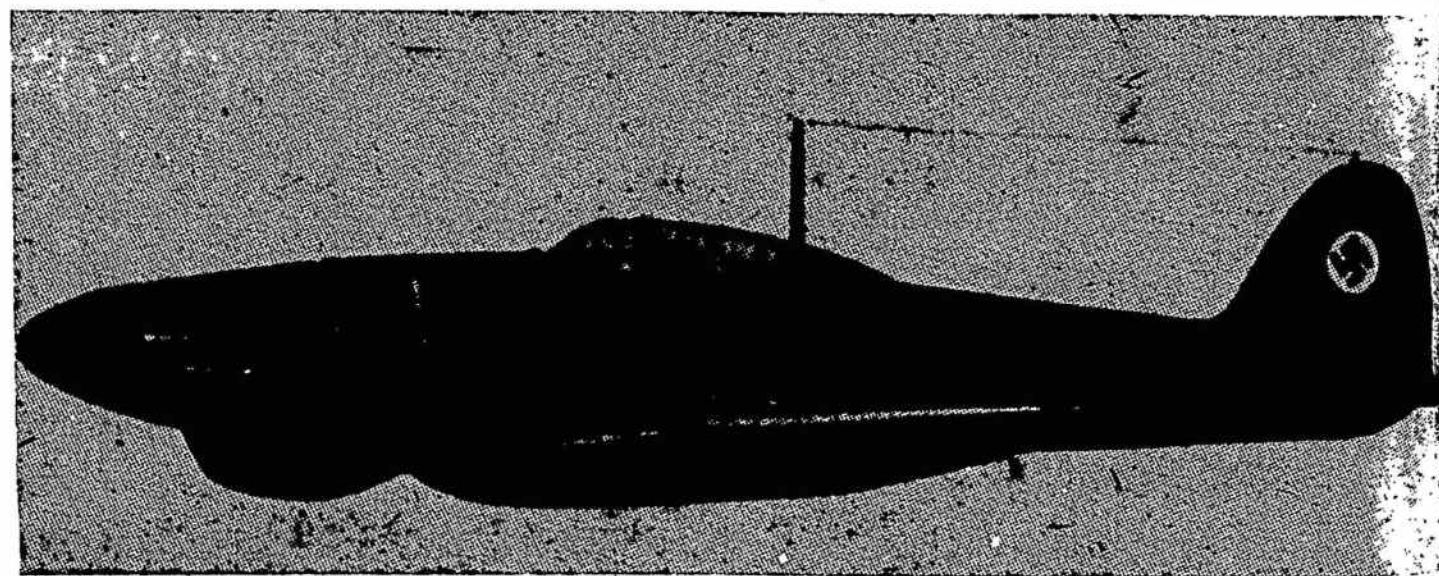
4) lakūnui sėdėti labai maža vieta, ir

5) orizontaliai skrendant, blogas matymas žemyn.

1939 m. gale pasirodė apginklavime Messerschmitt 110, dvivietis naikintuvas, dviejų motorų D. B.-601, galingumo po 1.200 a. j. Šių lėktuvų didžiausias greitis 560 km/val.; skridimo tolis 600 km; ginkluoti dviem patrankėlėm ir 4 kulkosvaidžiais. Smulkesnių žinių tuo tarpu apie juos nėra.

Be Messerschmitt'o naikintuvų, yra dar vienvietis naikintuvas Heinkel He 112. Šio tipo naikintuvu 1939

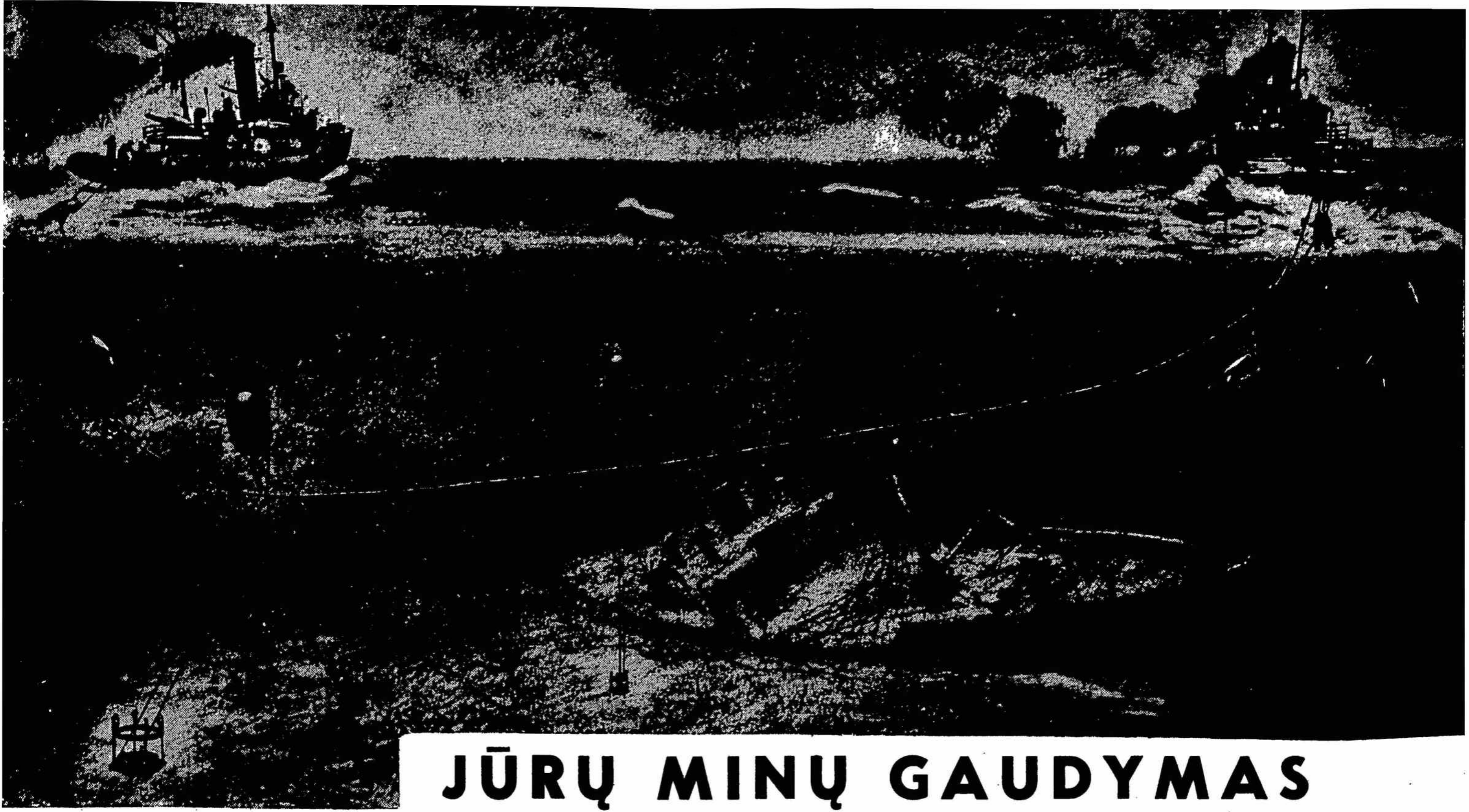
m. kovo 30 d. lakūnas Hans Dieterli (lėktuvas pavadintas He 112 u) pasiekė greitį 746,604 km/val., tai buvo pastatytas pasaulinis greičio rekordas, kuris, kaip

Vienvietis naikintuvas He 112

matėm anksčiau, balandžio 27 d. buvo sumuštas (pagerintas) Messerschmitt'o Bf. 113 R., pasiekiant greitį 755,11 km/val. Normališkai He 112 kaip naikintuvas yra su motoru „Jumo-210 E. ä.“ galingumo 685 a. j. Ginkluotas dviem sinchronizuotais kulkosvaidžiais

JŪRŲ MINŲ GAUDYMAS

Kuo Didž. kare buvo mūsų mokomasis karo laivas „Prezidentas Smetona“

Šiandien vykstantis Europos vakaruose karas tarp vokiečių ir sąjungininkų, kol kas tepasireiškė daugiausia tik veiksmais jūrose. O tai todėl, kad tiek viena, tiek kita kariaujančioji pusė nori priešą nugalėti arba bent paklupdyti ne tiesiogine kova žemėje, pareikalaujancia labai daug žmonių gyvybių, bet aplinkiniu keliu. Šiuo keliu siekiama ekonomiškai susilpninti priešą iš vidaus, t. y. suvaržyti priešą susisiekimą su pasauliu ir sutrukdyti jam reikalingo maisto, būtinausių žaliavų, degalų bei kitokių gėrybių įsivežimą iš kitų kraštų jūros keliais. Susisiekimas ir visokių gėrybių pervežimas jūrų keliais, kaip žinome, ne tik tokioms jūrinėms valstybėms, kaip Anglija, bet ir visoms kitoms, prie jūrų šiek tiek prieinančioms, valstybėms yra pats pigiausias ir patogiausias, leidžias be tarpininkų visko atsigabenti nors ir iš tolimiausių kraštų. Tūkstančiai laivų, kaip taikos metu, taip ir dabar, nepaisydami pavojų ir rizikuodami plaukioja visomis jūromis. Norėdami geriau suprasti, kiek visais tais laivais pervežama, atsiminkime, jog vienas vidutinis, mūsų nuskendusio laivo „Kauno“ dydžio 2000 to laivas, paima iš karto per 150 vagonų prekių.

ir dviem patrankėlėm, patalpintom sparnuose; be to, galis paimti 6 bombas po 10 kg svorio. Didžiausias skridimo greitis 485 km/val. Skridimo tolis 1.100 km. Tai yra viensparnis lėktuvas, kurio ilgis 9 m; sparno ilgis 9,2; aukštis 3,7 m. Lėktuvas tuščias sveria 1.600 kg. Naudingas krūvis — 630 kg, tuo būdu pilnai įkrautas — skridime sverias 2230 kg. Didžiausias pasiekiamas aukštis (lubos) 8.500, m. Į 1000 m. pakylas per 1,2 min. Lėktuvo motoras yra vandeniui vėsinaamas — radiatorius apačioje motoro. Važiuklė įtraukiama į sparnus, kaip ir Messerschmitt'o. Taip pat turi radijo instaliaciją.

Kiti naikintuvų tipai, kaip pav. He. 51 ir Arado Ar. 76, kurie pradžioje Ispanijos karo buvo pasirodę fronte ir 1934 — 1935 m. buvo vokiečių av. naikintuvų eskadrilėse, kaip pasenę savo duomenimis, yra pavirsti treniruotės lėktuvais pereinamose lakūnų paruošimo eskadrilėse. (Pabaiga) Kpt. Draugelis

Minimas netiesioginis karas jūrose vyksta ne tarp vienos ir kitos valstybės didžiųjų, gerai ginkluotų ir šarvuotų karo laivų, o daugiausia tarp mažesniųjų bei povandeninių karo laivų, arba minininkų ir prekybos laivų bei jų lydėtojų. Toks karas vadinamas *povandeninių laivų ir minų karu*. Ši kartą plačiau pakalbėsime apie antrąjį.

Minos — nematomas ir aklas ginklas, galis būti pastatytas tiek savų, tiek priešų, tiek savo, tiek priešų pakraščiuose, ir skandinas visus lygiai: karo, prekybos ir susisiekimo laivus; taip pat skandinas tiek neutraliųjų, tiek ir kariaujančiųjų valstybių. Šiandien minų laukais nusėti Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos, Belgijos, Olandijos pakraščiai, sasiauriai į Baltiją, o pačioje Baltijoje — Švedijos, Suomijos ir Sovietų Sąjungos vandenys.

Kiek kur prisėta minų, šiandien sunku susivokti. Didžiojo karo metu, be daugybės įvairių minu laukų visose jūrose, vien tik sąsiauryje tarp Orknėjų salų ir Norvegijos krantų 1918 m. pastatytas minu laukas turėjo 73.060 minų ir buvo apie 450 km ilgumo. Dabar vykstančio karo pradžioje, prisilaikydami tarptautinės jūrų karo teisės nuostatų, kariaujantieji pranešinėdavo apie savo pakraščiuose statomus minu laukus. Betgi vėliau, kai minu laukai buvo pradėti statyti ir priešų vandenyse ir net upių žiotyse, apie tai jau nebepranešinėjama. Minų laukuose per pirmuosius keturis šio karo mėnesius nuskendo per 400.000 tonų įvairių valstybių ir įvairių laivų iš bendro per tą laiką 1.200.000 tonų nuskandintų laivų tonažo, t. y. apie 33%. Tarp tų minų karo aukų yra ir mūsų 2000 tonų laivas „Kaunas“.

Įvairiausių rūšių ir paskirties minas, kaip „Kario“ skiltyse jau matėme, stato įvairių tipų laivai: ir greitieji nedideli naikintojai, povandeniniai laivai, specialūs laivai minininkai, ir didesnieji minų gaudytojai, arba net tam reikalui kartais pritaikomi keleiviniai laivai.

Išmėtyti minas, ypač savo pakraščiuose, nėra taip sunku, kaip jas išgauti. Minų gaudymas yra didelės kantrybės, įgudimo ir pasiryžimo reikalaujantis darbas. Kiek šis darbas yra pavojingas ir nedėkingas, galima spręsti jau iš to, kad D. karo metu į kai kurių karo laivynų minų gaudymo tarnybos laivus buvo leidžiama priimti savanoriais kalinius, pažadant, jog po karo jiems bus dovanotos bausmės (jei liks gyvi).

Ištisus minu laukus karo metu sunaikinti yra beveik neįmanoma. Minų gaudymo tarnybos laivų tikslas yra tik pravalyti nuo minu savo karo ir prekybos laivų daugiausia naudojamus jūros kelius, įėjimus į uostus, įlankas bei upių žotis, nuolat tikrinti tų kelių saugumą, valyti ir tikrinti kelias savo karo laivų.

no daliniams atliekant uždavinius pavojingesnėse jūros vietose ar prieš vandenyse ir, pagaliau, kartais išimti ir savo pačių minas, norint jas perkelti į kitą vietą.

Visiems čia minimiems minų gaudymo uždaviniams atlikti negalima pavartoti vienos kurios nors rūšies laivas ar viena kuri minų gaudymo priemonė. Jei savose pakrantėse, upėse ar įlankose minų gaudymo darbą gali atlikti ir nedideli, specialiai įrengti laivėliai, tai didžiųjų laivų eskadroms lydėti į priešų pakraščius ir joms kelią pravalyti yra jau reikalingi stiprūs, patvarūs jūroje ir gana greitai vadinamieji eskadriniai minų gaudytojai (mūsų mokomojo „Prezidento Smetonos“ laivo tipo). Visų minų gaudytojų privalumas — maža gremzlė, kad šie laivai galėtų plaukioti virš minų laukų, kurie paprastai statomi 4—6 m gilumoje („Prezidento Smetonos“ gremzlė — 2 m 50 cm).

Svarbesniosios minų gaudymo priemonės (tralai) gali būti šios: 1) kelių laivų velkamas minų gaudymo lynas (tralas), 2) vieno laivo užpakalyje velkamas tralas, 3) vieno laivo priešakyje iš abiejų pusių velkami lynai su paravanais, palaikānciais savo krypties ir gilumos plokštumų dėka lynus atokiai nuo laivo ir nustatytame gylyje, 4) vieno laivo užpakalyje iš abiejų pusių velkamieji lynai su paravanais, 5) minimų priemonių deriniai.

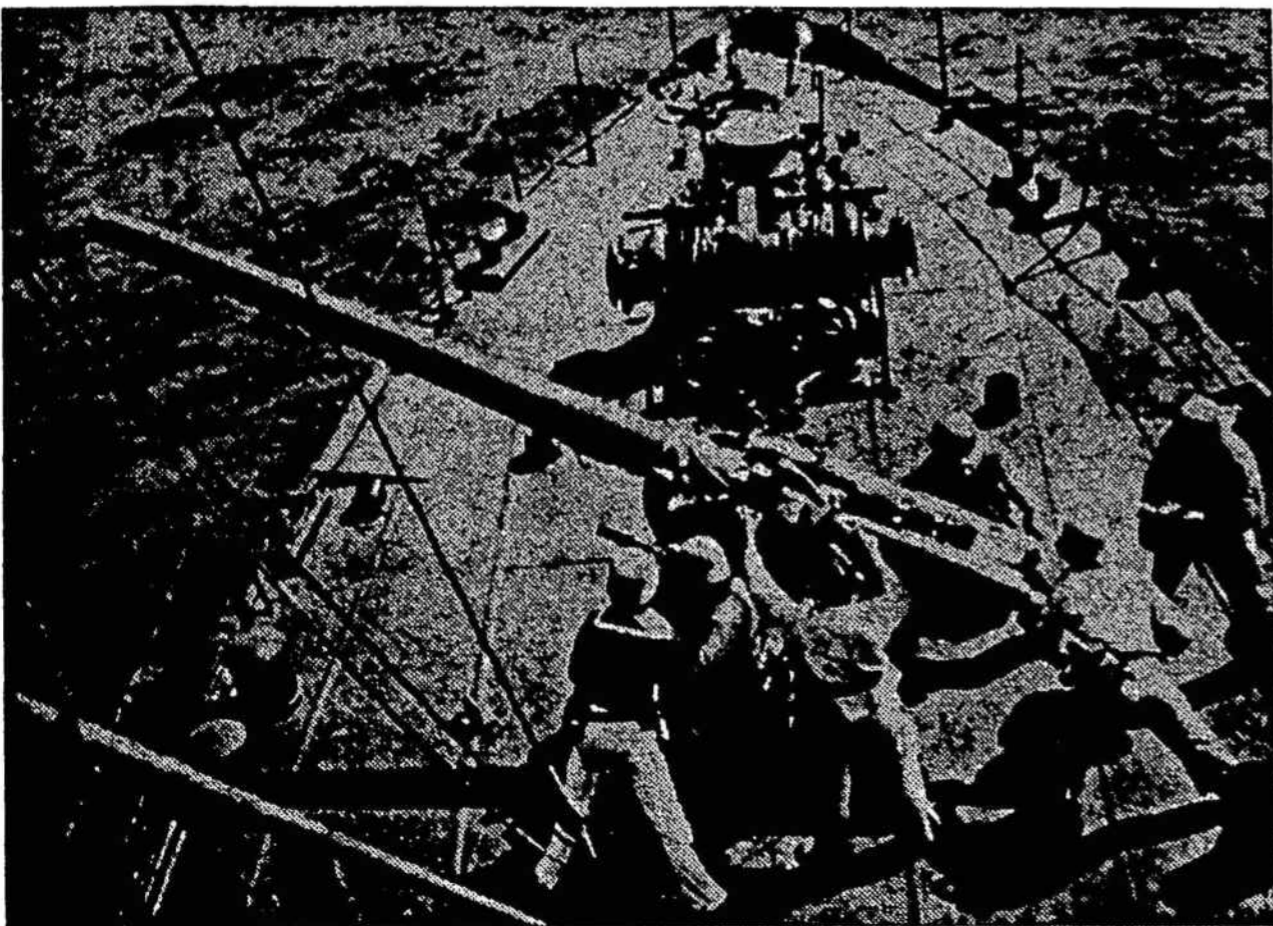
Kiekvienos minų gaudymo priemonės apibūdinimą sudaro: 1) laivo greitis, kuriam minų gaudymo priemonė pritaikinta, 2) tralo ar paravano veikimas į miną, 3) vienu praplaukimu išgaudytojo jūros ploto dydis, 4) gylis, kuriame tralas velkamas, 5) kliūtys ir tikslumas bei kitos veikimo smulkmenos, 6) tralo nuleidimo ir išėmimo greitis, ir kitos taktinės ypatybės.

Daugumą tralų galima vartoti tik mažu greičiu juos velkant, sakysim, nuo 5 iki 11 jūrmilių (nuo 9 iki 20 km) per valandą. Kiti gi greitiesiems laivams pritaikinti tralai gali būti velkami ir iki 30 jūrmilių (50 km) per val. greičiu.

Pagal veikimą tralai gali būti paskirstyti į minų išvelkamuosius arba minų inkarų lynus kapojančius. Pirmieji minas su jų lynais ir inkarais tempia drauge, jų nesužalodami, ir tuo būdu leidžia šį ginklą, ištrauktą į seklesnę vietą, iš vandens išimti ir kitur panaudoti, arba jį iširti, jeigu jis yra priešų. Antrieji paprastai minų lynus nukerta tam tikslui ant tralų lyno pritaisytais automatiniais aštriais peiliais arba tam tikrų sprogstamos medžiagos užtaisais aprūpintų žirklių pagalba.

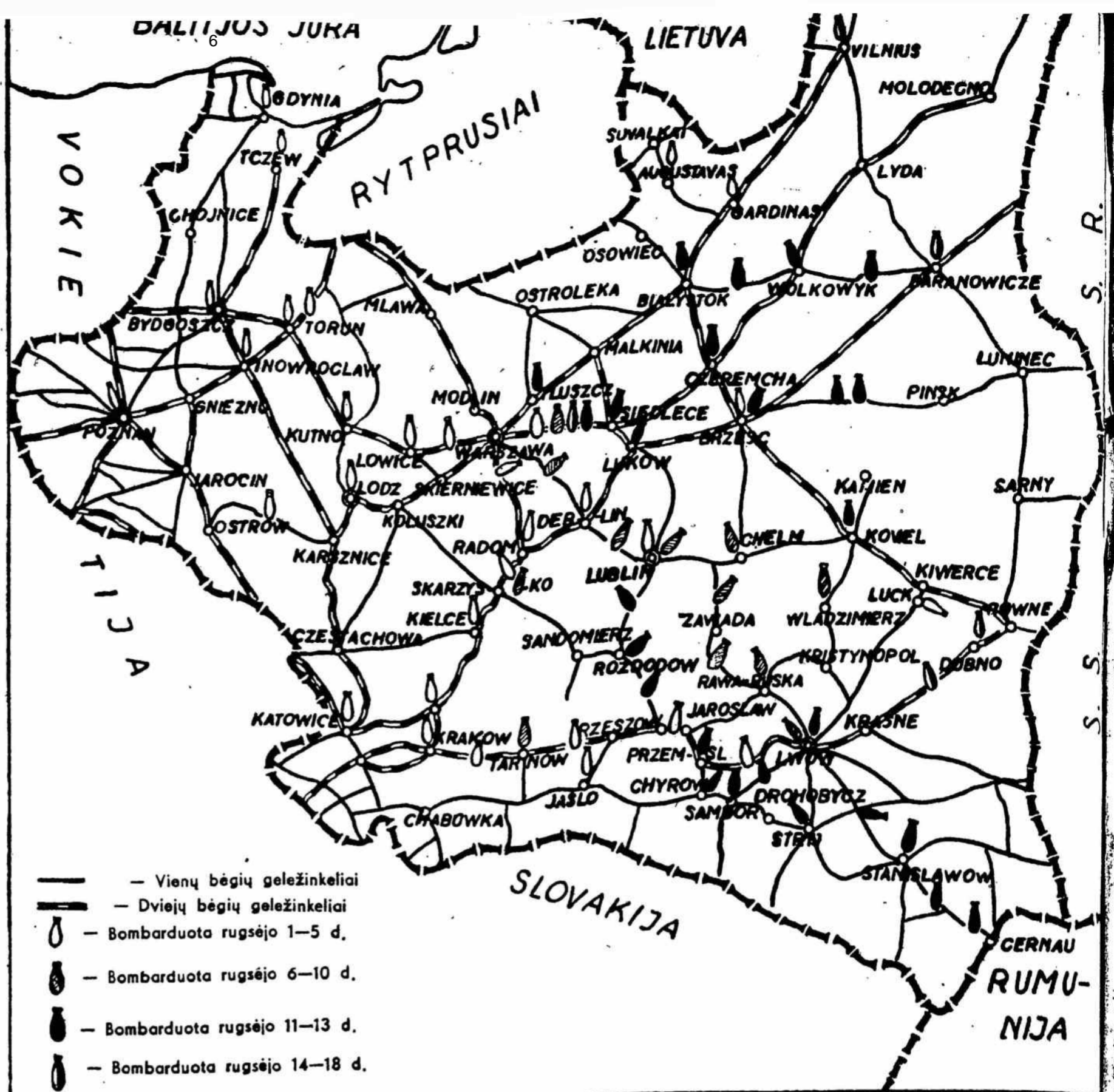
Minų gaudytojų pravalomasis nuo minų vandens plotas gali siekti nuo 20 iki 400 metrų pločio.

Vaizdas, kuris iliustruoja šį straipsnį, mums rodo pirmąjį iš neseniai minimų minų gaudymo būdų, atliekamą kelių vokiečių eskadrinių „M“ tipo minų gaudytojų. Vaizde matome tik

Artilerijos šaudymo pratimas ant 500 tonų „M“ tipo minų gaudytojo (šio tipo ir serijos yra buvęs ir mūsų karo laivas „Prezidentas Smetona“)

du laivus. Žiūrint į kairįjį minų gaudytoją, matome per laivo galą išleistą didelę plūdę. Plūdė palaiko gilintoją B, kuris savo vairų plokštimis priverčia minų ieškantįjį metalinį lyną plaukti nustatytame gylyje. Minų ieškantysis lynas (tralas), užkabines mi-

Buvusios Lenkijos teritorijos bombardavimo planas

nos inkaro lyną, leidžia šiam slinkti iki automatinio peilio A, aprūpinto stiprios sprogstamosios medžiagos užtaisais, kuris tą lyną nukerta. Automatinių peilių arba žirklių ant minų ieškojimo lyno būna didesnis skaičius ir kiekvienas jų turi po keletą užtaisų, taigi gali nukirsti kelių minų lynus.

Boja C tarnauja ieškojimo lynui ir automatiniam peiliui reikiamame gylyje palaikyti. Kai, automatiniam peiliams nukirtus minos lynus, minos iškyla į vandens paviršių, jos išsprogdinamos arba nuskandinamos šautuvų arba kulkosvaidžių šūviais, arba išgriebiamos. Pagal tarptautinius jūrų karo nuostatus, į vandens paviršių iškilusios minos turi likti neveikiančiomis.

Kas vasarą yra matęs Šventojoje ar dar Klaipėdoje mūsų mokomąjį karo laivą „Prezidentą Smetoną“, tas ras visišką jo panašumą tarp jo ir čia pavaizduotų vokiečių didžiųjų eskadrinių minų gaudytojų. Tai yra todėl, kad „Prezidentas Smetona“, kaip ir didžiausias Latvijos krantų apsaugos laivas „Virsaitis“, yra visiškai to pat tipo ir tų pat metų statybos buvę vokiečių minų gaudytojai, statyti 1917 metais ir po D. karo iš Vokietijos nupirkti.

Tokių, vadinamų M tipo laivų, D. karo metu Vokietija turėjo apie šimtą. Šiandien Vokietija šio tipo ir tų pat statybos metų turi dar per 50 laivų. 34 iš jų yra minų gaudytojų tarnyboje, ginkluoti dviem arba vienu 105 mm jūriniais pabūklais, kulkosvaidžiais ir turį nuo 60 iki 82 žmonių įgulas.

Kiti 16 tokių laivų yra paversti artilerijos mokomaisiais laivais (Delfin, Fuchs, Arcona, Nautilus) arba žvejybos apsaugos bei hidrografinių tyrinėjimų laivais (Pelikan, Hela, Jagd) su kiek didesnėmis įgulomis bei sudėtingesniu mokymo tikslams apginklavimu (3—88 mm pabūklai, šaudymo centralinės, priešlėktuviniai kulkosvaidžiai ir kt.).

Kitų laivynų tarnyboje tos pat serijos ir tipo laivų yra: Argentinos laivyne — 17 laivų (visi ginkluoti po 3 pabūklus 75 mm ir pritaikinti 30 minų nešiojimui. Vienas laivų yra mokomuoju). Kolumbijos laivyne — 2 laivai (ginkluoti 1—88 mm, 2—76 mm, turi 70 žm. įgulą). Italijos laivyne — 2 laivai (ginkluoti 2—100 mm pabūklais). Jugoslavijos laivyne — 6 laivai (ginkl. 2—84 mm, 71 žm. įgulos). Latvijos laivyne 1 laivas (ginkl. 2—86 mm, 2—57 mm, 66 žm. įgula). Lietuvos laivyne 1 laivas.

Kita proga susipažinsime su atskirų laivų minų gaudymo priemonėmis ir kitais minų gaudymo būdais.

Pirmasis atsargos karininkų suvažiavimas Vilniuje

Vasario 4 d. mūsų laisvojoj sostinėj Vilniuje įvyko iškilmingas Atsargos Karininkų Sąjungos atstovų suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo ligšiolinis Sąjungos pirmininkas — ministras pirmininkas ats. plk. ltn. A. Merkys ir kiti aukšt. svečiai. Atvykusius svečius Vilniaus gelžk. stotyje pasitiko Vyriausybės Įgaliotinis Vilniuje min. Bizauskas, Vilniaus Rinktinės Vadas b. gen. Černius, Vilniaus miesto komendantas plk. Kaunas, burmistras Stašys, apskrities v-kas Šlepetys, Vilniaus skyriaus atsargos karininkai ir visuomenė.

Pirmiausia 10,45 val. suvažiavimo dalyviai dalyvavo pamaldose šv. Jono bažnyčioje, kur apsilankė ir aukštieji svečiai.

Suvažiavimo iškilmingas posėdis prasidėjo 13 val. Vilniaus Įgulos Karininkų Ramovėje. Posėdį atidarė Sąjungos pirmininkas ats. plk. ltn. Merkys.

Atidaręs iškilmingą posėdį, pirmiausia kalbėjo ministras pirmininkas A. Merkys. Savo kalboje ministras pirmininkas pirmiausia pažymėjo, kad šis Atsargos Karininkų Sąjungos suvažiavimas yra pirmas jos suvažiavimas sostinėje Vilniuje. Vilnius visais laikais vaidinęs labai svarbų vaidmenį tautiniame lietuvių tautos atbudime. Iš čia spinduliavo ir mūsų tautos laisvės idėjos po visą kraštą. Prieš 22 metus čia buvo paskelbta Lietuvos Nepriklausomybė, kuri turinti būti istorinės Lietuvos valstybinių tradicijų tęsinys. Vilniuje buvusi pradėta kurti ir mūsų kariuomenė. Ne kur kitur, o Vilniuje telkėsi pirmieji mūsų kariuomenės savanoriai. Ir šio suvažiavimo dalyvių tarpe yra ne vienas, kuris aktingai už Vilnių kovojo. Ir kai išsipildė visos mūsų tautos troškimas atgauti tai, kas mums teisėtai priklauso, kas mūsų bočių senovėje buvo sukurta ir mūsų tautai palikta, ypatingas džiaugsmas turėjo sukristi mus visus karius.

Mūsų laikų gyvenimas sukasi labai greitai. Šiame suvažiavime mums visiems yra itin džiugu, kad savo reikalus aptariame ir pasvarstome savo valstybės tikroje sostinėje, dėl kurios visa tauta tiek daug kovojo ir parodė savo visiškai vieningą pasiryžimą.

Mes matome, kokius laikus pasaulis gyvena. Šiuo metu atrodo, kad karo audrų debesys yra nuslinkę nuo Lietuvos padangės. Tačiau, kaip niekas iš anksto tikrai negalėjo numatyti ir žinoti, kur tie audros debesys pirmiausia nuguls, taip ir dabar niekas nežino, kokiose naujose situacijose vėl galėtų atsidurti mūsų kraštas, kol dar nėra visuotinės taikos. Todėl mes turime būti pasiruošę sutikti visokius eventualumus. Mums teko praeityje mobilizuotis, teko papildyti ir sustiprinti taikos meto kariuomenės dalis. Įvykių eiga gali mus dar ne kartą priversti mobilizuotis. Atsargos karininkai, žinodami, kad gali būti vėl pašaukti karo tarnybon, jei Tėvynės gynimas to pareikalautų, negali nesėkti tų gyvenimo sričių, kurios yra ankštai susijusios su krašto gynimo klausimais. Šia prasme yra itin naudinga mūsų Atsargos Karininkų Sąjunga, kuri savo nariams turi nuolat priminti jų pagrindinį uždavinį, — neužmiršti išeito karo mokslo ir patyrimo ir neatsilikti nuo gyvenimo.

Dėl Atsargos Karininkų Sąjungos veikimo, dėl jos pozicijos visuomenės ir valstybės reikalų klausimais, niekada nekilo jokių ginčų, niekada nebuvo pastebėta jokių nuomonių skirtumų. Būdama atsargos karininkų organizacija, ji visuomet statė priešakyje tik

bendrus patriotinius mūsų valstybės reikalus, niekada nepasiduodama traukiama į atskiros grupės ar atskiros politinės srovės veikimą. Trumpai sakant, ji yra grynai patriotinė organizacija, be jokių srovinių tendencijų.

Šiais sunkiais laikais daug įtakos gyvenimui turi ir bendra moralinė bei psichologinė gyventojų nuotaika. Nepagrįstas pesimizmas, nepagrįstų juodų perspektyvų piešimas aiškiai neigiamai nuteikia visuomenę, silpnina jos atsparumą, ją dezorganizuoja. Todėl sąmoningi piliečiai, sąmoningi ir į Lietuvos ateitį šviesiomis akimis žiūrį mūsų atsargos karininkai, nebūdami kariuomenės eilėse, turi būti nuolatiniai kovotojai už gerą nuotaiką, už pasitikėjimą ateitimi. Jeigu mes atsiminsime tuos milžiniškus sunkumus, kuriuose teko kurti Lietuvos nepriklausomybę prieš 22 metus, jeigu atsiminsime eilę smūgių, kurių Lietuvai teko pakelti jos kovoje už egzistenciją ir nepriklausomybę, tai pamatysime, kad dabartinis tarptautinio sutrikimo užtrauktas sunkmetis anaipol nėra sunkiausias iš visų ligi šiol buvusių. Tiesa, gyvenamieji laikai yra labai rimti. Bet, tikėdami savo ateitimi, mes kūrėme nepriklausomybę ir ją sukūrėme. Dabar turime daug daugiau pagrindo tikėti, kad toji mūsų nepriklausomybė ateityje bus išlaikyta ir sustiprinta. Tikrai reikia, kad visi mūsų gyventojai šituos dalykus suprastų, kad tai nepriklausomybei stiprinti ir jos ateičiai ruošti dirbtų vieningai. Šiuo metu ne laikas galvoti apie atgaivinimą tokių santykių, kurie reikėsi mūsų visuomenės skaldymu vartojant nieku nevaržomas priemones ir piktam išnaudojant mūsų ramių gerų gyventojų patriotinius jausmus.

Iš kitos pusės, turime budėti ir viską daryti, kad sustiprintume tą mūsų nepriklausomybę, kurios dėka šiandien mūsų tauta ir visi Lietuvos gyventojai turi pilno pagrindo jaustis laimingesni už karo nelaimių paliestus mūsų kaimynus. Lietuviai karininkai, atvykę į Vilnių 1918 metų gale, kada nepriklausoma pasiskelbusi Lietuva neturėjo ne tik nė vieno savo kariuomenės pulko, bet beveik neturėjo ir jokio savo valstybės valdymo aparato, tikėjo mūsų tautos laisvės ateitimi ir patys savo noru siūlėsi į organizuojamos kariuomenės eiles. Ir jie neapsiriko, kaip lygiai neapsiriko nepriklausomybės kūrėjai ir jiems karštai pritarusi visa tauta.

„Gerbiemieji karininkai, šiandien krašte yra nemaža dinamizmo, nemaža noro dirbti ir organizuotis. Toji proga neturi būti praleista mūsų šviesuomenės, mūsų inteligentijos, ir mes turime ir tą nuotaiką išnaudoti geram mūsų kraštui. Atsargos karininkai, išblaškyti po visą Lietuvą, karininkai, kurie priklausė ir dabar tebeprisiklauso organizacijai, būtent, kariuomenei, kuri turi tobuliausius organizacijos principus, gali ir turi būti tokia jėga, kuri gali prisidėti prie mūsų krašto organizavimo, prie organiz. mūsų visuomenės, kad ji būtų atspari, vieninga ir nepasiduotų jokiems neigiamiems vėjams, kurių netrūksta iš dalies ir mūsų pačių viduje, o daugiausia yra atnešama iš kitur. Negatyvaus veikimo metodai šiandieną yra patobulėję taip, kad daug kas atvirai nepasisako savo tikrų norų. Taigi, atsargos karininkai, kurie kaip inteligentai visame krašte dirbate, dar daugiau turėtumėte suaktyvinti savo veikimą, organizuodami ir veikdami ne tik žodžiu, bet dar

Ruošiamasi iškilmingai minėti nepriklausomybės paskelbimo 22 metų sukaktį

Ministras pirmininkas ats. plk. A. Merkys pavedė Šaulių Sąjungai ruošti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 22 metų sukakties minėjimą visame krašte. Vykdydami šią uždavinį, šaulių dalinių vadai miestuose, miesteliuose ir kituose didesniuose centruose iš vietos organizacijų atstovų sudarė komitetus, kurie jau nustatė iškilnių programą ir bendruosius dėsnius. Nepriklausomybės sukakties minėjimo programa visur numatyta plati ir turininga, nes šiemetinė vasario 16-oji yra nepaprasta šventė: pirmą kartą per viso nepriklausomojo gyvimo laikotarpį jos svarbiausios iškilnės įvyksta amžinojoje sostinėje Vilniuje. Vilnius vasario 16 d. laukia atvykstančių organizacijų atstovų su vėliavomis. Tą dieną į Vilnių žada vykti vyriausybės nariai, kariuomenės vadovybės aukštieji asmenys ir didžiųjų organizacijų vadovai.

VILNIUJE sudarytas vasario 16 d. iškilnėms ruošti komitetas nustatė tokia šventės programą: 1) 8 val. ryto iškilmingas vėliavos pakėlimas Gedimino pilies bokšte, o pilies vėliavai kylant, tautinės vėliavos iškeliamos prie visų miesto namų; 2) 11 val. Katedroje iškilmingos pamaldos, kurių metu giedos Šaulių Sąjungos centrinis choras ir operos solistai; 3) Pamaldoms pasibaigus, Katedros aikštėje kariuomenės dalinių, šaulių ir visuomenės organizacijų paradas; 4) Po parado iškilmingai prikalama lenta su atitinkamu įrašu prie tų namų, kuriuose bus paskelbta Lietuvos nepriklausomybė; 5) Šioms iškilnėms pasibaigus, organizacijų delegacijos Rusų kapinėse pagerbs Dr. Joną Basanavičių ir žuvusius dėl Lietuvos laisvės; 6) Saulei leidžiantis, įvyks Gedimino pilies vėliavos nuleidimo apeigos, kurios bus sujungtos su vėliavos nuleidimu Kauno Karo muziejaus bokšte; 7) Vakare miesto teatre įvyks iškilmingas posėdis, kuriame Vilniaus universiteto rektorius prof. M. Biržiška skaitys paskaitą, kalbės mažumų atstovai ir dainuos Šaulių Sąjungos choras ir operos solistai. Vilniaus

žydai vasario 16 d. sinagogose ruošia specialias pamaldas Lietuvos laisvės intencija. Nepriklausomybės sukakties dieną įstaigų ir privačių prekybos įmonių vitrinos ir namų balkonai pasipuoš Vyties, didžiųjų kunigaiškščių, Respublikos Prezidento Antano Smetonos ir kitų įžymiųjų tautos vyrų portretais, Miestas skės iliuminacijose.

KAUNE vasario 16 d. nustatyta tokia programa: 1) 8 val. ryto visi namai papuošiami tautinėmis vėliavomis, o languose ir vitrinose išstatomi Vyties, Respublikos Prezidento Antano Smetonos ir įžymiųjų tautos vyrų paveikslai, 2) 11 val. 30 min. Archikatedros Bazilikoje iškilmingos pamaldos, dalyvaujant aukštiesiems valdžios, bažnyčios ir visuomenės pareigūnams; tuo pačiu metu pamaldos įvyksta ir kitose Kauno Bažnyčiose, 3) 12 val. 15 min. žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimo iškilnės Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje; dalyvauja kariuomenės ir šaulių daliniai, organizacijos su vėliavomis, Vytauto Didžiojo universiteto studentų korporacijos, vidurinių mokyklų aukštesniųjų klasių mokiniai ir visuomenė, 4) Žuvusiųjų pagerbimo apeigoms pasibaigus, Vytauto Didžiojo Karo muziejaus salėje įvyks iškilmingas posėdis ir koncertas, 5) Vakare Valstybės teatre statoma opera „Gražina“. Kaune nepriklausomybės sukaktį vasario 16 d. vakare minės savo būstinėse šaulių daliniai ir kitos organizacijos. Miestas bus iliuminuotas.

VISAME KRAŠTE: vasario 16 d. plevėsuos tautinės vėliavos, bažnyčiose įvyks iškilmingos pamaldos su atitinkamais pamokslais, o joms pasibaigus, bažnyčiose bus prikalta atitinkamos lentos su pavardėmis žuvusiųjų nepriklausomybės kare ir kilusių iš tos pačios parapijos ribų; lentas papuoš ir prikals šaulių dalinių vadai. Po to salėse įvyks visuomenės susirinkimai su paskaitomis, prakalbomis, koncertais, o vakare ruošiami vaidinimai.

daugiau darbu ir savo pavyzdžiu. Baigdamas aš noriu pasakyti, kad jeigu mes šiandien, turėdami per tuos 20 metų prisiauklėję tiek inteligentijos, ją subursime vieningai veikti, tai, nepaisant tų sunkių laikų, nepaisant to, kas bus rytoj ir kas dar nėra žinoma, mes sugebėsime išlikti sveiki ir išvesime Lietuvą į geresnį pastovų rytojų“, — baigė ministras pirmininkas A. Merkys.

Po ministro pirmininko kalbos, žodį tarė laikinai einąs kariuomenės vado pareigas d. gen. Vitkauskas. Pirmiausia pasveikinęs Vilniuje susirinkusius savo reikalų aptarti atsargos karininkus, d. gen. Vitkauskas pabrėžė, kad „patys žodžiai „atsargos karininkas“ rodo, kad ryšiai su kariuomene negali būti nutraukiami. Atvirkščiai, tie ryšiai turi būti glaudūs. Tėvynės gynėjai, vis tiek kur jie bebūtų ir ką bedirbtų, visados turi būti vienu idėjų ir įsitikinimų, kas pasiekama tik bendradarbiaujant ir drauge tobulinant. Jūs esate tie, kuriems sunkių Tėvynei pavojų metu kartu su mumis, tikrosios tarnybos karininkais, teks vadovauti mūsų jaunesniesiems broliams kovotojams, kareiviams. O tam kilniam, sunkiam ir labai atsakingam darbui turime būti kuo geriausiai pasirengę. Daugumas iš mūsų nepriklausomybės kovose esame glaudžiai susieti pralieto kraujo ir bendrų laimėjimų ryšiais, vieningai plakančiomis širdimis ir jausmais, tvirtai spaudžiant prie savęs ginklą ir pasiryžus budėti Tėvynės sargyboje. Daugeliui iš jūsų ir ateityje gali dar tekti kovoti už mūsų brangią Tėvynę.

Jūsų sąjunga, kaip bet kuris vieningas kariuomenės vienetas, taip pat gyvena bendrais kariuomenės rūpesčiais ir jausmais. Todėl suprantama, kaip laimingi jaučiatės šiandien suvažiavę Vilniuje, visų mūsų tautinių troškimų ir vilčių centre, kur pražydo nepri-

klausomybė, kur atsirado kariuomenės užuomazga, kur daugelis iš jūsų pradėjo savo karininko karjerą, davė savo pirmąją tylią, žodžiais neišreikštą, bet tvirtą priesaiką ginti Tėvynę Lietuvą, kur ne vieną nuolat traukė nepalaužiamos Vilniaus meilės jausmas.

„Šio suvažiavimo proga linkiu kuo geriausių darbo vaisių, linkiu, kad Vilniuje, pasisėmę naujų jėgų, dar ryžtingiau stotumėt į darbą, turėdami vieną mūsų bendrąjį ir pagrindinį tikslą — saugoti ir ginti Tėvynę su amžinos Tėvynės meilės židiniu — mylimu Vilniumi“, — baigė d. gen. Vitkauskas.

Toliau suvažiavimą sveikino Vilniaus miesto burmistras Stašys. Šaulių S-gos vardu sveikino plk. Saladžius. Kariuomenės pirmūnų vardu sveikino ats. plk. Giedraitis, Savanorių Sąjungos vardu — seimo narys ats. ltn. Viliušis. Raštu suvažiavimą sveikino krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis, kariuomenės štabo viršininkas d. gen. Pundzevičius, Biržų savanorių kūrėjų suvažiavimas, kun. Čibiras ir kt.

Ligšioliniam S-gos pirmininkui ats. plk. ltn. Merkiui dėl savo dabartinių ministro pirmininko pareigų atsisakius, ats. plk. ltn. Gužas jam pareiškė padėką už nuveiktus sąjungoje darbus, o suvažiavimas savo buvusį pirmininką išrinko garbės nariu ir jam įteikė Atsargos Karininkų S-gos ženklą su auksiniais kardais.

Po iškilmingo posėdžio įvyko darbo posėdis. Buvo išrinkta naujoji centro valdyba: pirm. — ats. plk. Giedraitis, toliau — ats. plk. Butkevičius, ats. plk. ltn. Gužas, ats. plk. ltn. Novickis ir ats. ltn. Civinskas. Darinktas kandidatu ats. plk. Šlepety. Po posėdžio suvažiavimo dalyviai dalyvavo vėliavos nuleidimo iškilnėje ir taip pat uždėjo vainiką ant Dr. Basanavičiaus kapo.

„LATVIJAS KAREIVIUI” 20 M.

1920 m. vasario mėn. 1 d. Latvijos kariuomenės vado įsakymu pradėtas leisti oficialus kariuomenės laikraštis „Latvijas Kareivis“. Čia gali kilti klausimas, kodėl taip vėlai atėjo mintis išleisti atskirą kariuomenės laikraštį, kai Latvijos kovos už laisvę artėjo prie galo. Į tai galima atsakyti, kad jau 1919 m. pavasarį, vykstant kovoms už Kuršo laisvę, Liepojuje pradėjo eiti kariuomenei visiškai artimas laikraštis „Latvijos Sargas“. Šis ir dar keli kiti smulkesni laikraščiai ir buvo „Latvijos Kareivio“ pirmataikai. Anais laikais pradėtas darbas buvo nelengvas ir iš jo vykdytojų reikalavo didelės tėvynės meilės, pasiryžimo, tvirto nusistatymo, atsakomybės, drausmės ir neišsenkamos energijos. Šiandie matome, kad pradėtas darbas pušiauokelyje nesustojo.

„Latvijos Kareivis“ kasdien skelbė mintis, kurias privalėjo išgirsti ne tik kariai, bet ir kiekvienas pilietis. Kariai labai greitai suprato, kad „Latvijos Kareivis“ yra jų laikraštis, jų minčių reiškėjas, jų kelio švietėjas ir rodytojas. Dėl to kariai laukia kiekvieno naujo numerio, kaip maloniausio svečio.

Kaip kiekvieno laikraščio, taip ir „Latvijos Kareivio“ pasisekimas parėjo nuo atsakingųjų jo vadovų ir bendradarbių. „Latvijos Kareivio“ redaktorais yra buvę: plk. Plensners (tuomet kapitonas) — nuo 1920. II.1. iki 1922. XII.9, plk. ltn. Mednis (tuomet kapitonas) — nuo 1922. XII.9 iki 1932, plk. Plensners — nuo 1932 iki 1934. XII.23, plk. ltn. Grapmanis — nuo 1934. XII.23 iki 1937. V.20. Po to vyriausiuoju „Latvijos Kareivio“ redaktorium paskirtas plk. Kontrovskis, kuris sėkmingai laikraštį tvarko iki šiai dienai. Laikraščio bendradarbių eilėse matome visų kariuomenės sluoksnių atstovų, žymių valstybės vyrų, mokslo, meno, kultūros ir raštijos atstovų. Pažymėtina, kad šią dieną yra nemaža literatūros, žurnalistikos ir meno viršūnes pasiekusių vyrų, kurie pirmuosius žingsnius pradėjo žengti viešumon „Latvijos Kareivio“ puslapiuose.

„Latvijos Kareivis“ yra oficialus Latvijos kariuomenės laikraštis. Jį leidžia Krašto Apsaugos Ministerija ir spausdina kariuomenės spaustuviėje. Lėšos skiriamos biudžeto keliu.

Laisvės kovų metu „Latvijos Kareivis“ buvo plačiausiai skaitomas laikraštis. Taikos metu, kariuomenės skaičiui sumažėjus, proporcingai sumažėjo ir skaitytojų skaičius. Dabar spausdinama maždaug po 1 egz. 5—7 kariams. Prie šio skaičiaus dar reikia pridėti Kultūros fondo aprūpinamas vidurines mokyklas

„Latvijos Kareivio“ antraštinė vinjetė įvairiais laikotarpiais.

Vyr. „Latvijos Kareivio“ redaktorius plk. Kontrovskis

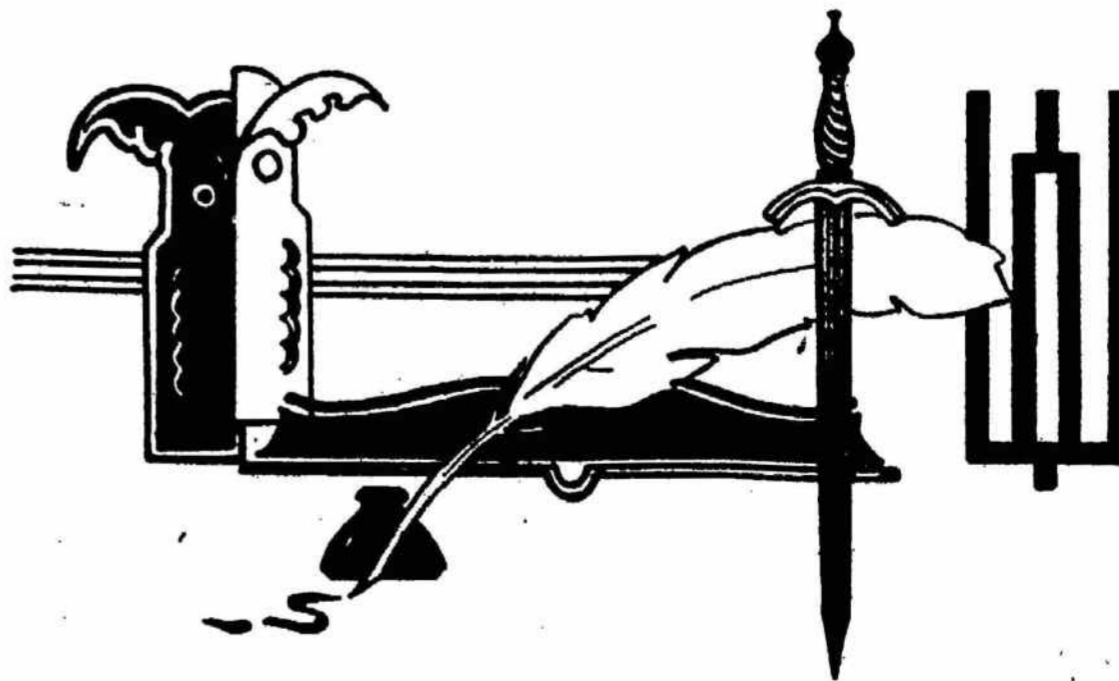

ir šešerių metų pagrindines mokyklas ir, žinoma, privatinius prenumeratorių — atsargos karius, valstybės ir savivaldybių įstaigas ir atskirus asmenis. Kaip apskaičiuojama, šie „Latvijos Kareivį“ skaito per 30.000 asmenų.

Iki 1920 m. kovo mėn. 7 d. „Latvijos Kareivis“ ėjo tris kartus per savaitę: trečiadieniais, penktadieniais ir sekmadieniais. Po to išėina šešis kartus per savaitę — taigi yra dienraštis. Dėlto ir formatas dienraštinis.

Paprastai sakoma, kad laikraštis tegyvena tik vienos dienos amžių, nes jo uždavinys esąs atvaizduoti vienos dienos įvykius. Tuo būdu laikraštis būtų vienos dienos veidrodis, kurio komplektai metų bėgyje taptų to laikotarpio chronologiniu įvykių registru. Tačiau laikraščio uždaviniai yra kur kas didesni ir platesni. Laikraštis turi būti savo epochos auklėtojas, naujų idėjų skelbėjas, šviesos skleidėjas ir visuomeninio susipratimo ugdytojas. Reikia pasakyti, kad „Latvijos Kareivis“ šiuos uždavinius iki šiol sėkmingai vykde. Be šito, „Latvijos Kareivis“, kaip karinis laikraštis, dar turėjo ir tebeturi specialių uždavinių — visais būdais remti savo kariuomenės dvasinių ir medžiaginių jėgų ugdymą. Šitokių uždavinių vykdymas rodo, kad laikraštis negyvena tik vienos dienos amžių, bet tampa amžinų vertybių saugotojas ilgus laikus. Šią dieną, vartant „Latvijos Kareivio“ 20 metų komplektus, jo pageltę lapai kalba, kad jo skelbtosios idėjos gyvos ir šieandie.

Jubilijatą „Latvijos Kareivį“ tenka draugiškai sveikinti ir nuoširdžiai linkėti geros sėkmės ateityje.

Staigo žemė

(Žiūr. „Kario“ Nr. 5)

Mergaitė traukinyje

Traukinys bėgo Vilniaus krašto apylinkėmis. Kalvos, apaugusios tankių miškų juostomis, liūliavo nusileisdamos ir vėl iškildamos, kaip jūra po audros: stipri dar, bet jau pakankamai šelus ir dabar nuvargusi. Juodi kaimeliai, prisispaudę prie žemės, atrodė vieniši ir tušti. Takeliu, šalia geležinkelio pylimo, eidavo vietiniai gyventojai, kurie didelėmis akimis palydėdavo traukinį. Iš kažkur ir į kažkur lėkė dundėdami geležiniu keliu vagonai, kurių bildėjimas ir užpakalį paliekanti dūmų juosta įnešė į tą kasdieninį gyvenimą trumpos minutės spindulį apie didelį ir svetimą pasaulį.

Per vagonus ėjo vyriškis. Jis pažiūrėdavo į kiekvieną kupe, paskui dirstelėdavo pro langą, savo žvilgsniu praleisdavo kiekvieno keleivio veidą ir taip toliau. Atrodė, kad kelionė jį nuobodžiavo ir darė tą pasivaikščiojimą vien tik todėl, kad praleistų lėtai slenkantį laiką.

Traukinys sustojo mažoje stotelėje. Rudi, aptriušę nameliai, mieguistas stoties viršininkas ir keli kaimiečiai, kurių vežimai stovėjo aikštelėje netoli geležinkelio. Du keleiviai įlipo, geležinkelininkai trūšė prie bagažinio vagono, tingiai traukdami ryšulius, o alyvuotas, susilenkęs ratų tepėjas ėjo nuo vagono į vagoną, tikrindamas ar nekaista ašys.

Kažkodėl traukinys čia ilgai stovėjo. Vyriškis, kuriam nepatiko ši kelionė, kelis kartus nepatenkintai pasižiūrėjo laikrodin, ligi smulkmenų apžiūrėjo apylinkę ir stotį, perskaitė visus lenkiškus ir rusiškus parašus, o paskui išlipo iš vagono ir vaikščiojo.

Tai buvo kieto žvilgsnio vyras ir mėgo kiekvienam prieš jį stovinčiam pažiūrėti aštriai, stačiai į akis. Visą laiką jis kažką apgalvojo ir laikas nuo laiko perbraukdavo per juodą barzdelę.

Staiga jį kažkas suįdomino. Blizgančias akis jis pakreipė į ten. . . Viename iš paskutinių vagonų lange buvo matyti labai šviesių, minkštų plaukų mergaitė. Ji visu veidu juokėsi. Aprūkusio ir seno vagono fone šis jaunas veidas ir tokia paprasta, nuoširdi, net vaikiška šypsena, spindėjo lyg skaisčios ugnies laužas.

Šaltas ir kiek niūrus vyras pažiūrėjo žemiau. Prie pat vagono krašto, stoties aikštelėje, tarp dulkių pašėlusiai nirtingai mušėsi du žvirbliai. Jie šokinėjo, puolė ir vėl atsitraukė, susikabindavo, vienas kitą purtino, ir atrodė, jog išlakstys juodviejų kaulai.

Ši dvikova užkariavo jaunos keleivės širdį. Ir ji taip puikiai buvo nusiteikusi, tokia linksma, ugingai gyva, ir nieko daugiau nematė, kaip tik šią kovą.

Vyras sustojo. Jei jis eitų toliau — pabaidytų abu piktus kovotojus. Jis dabar žiūrėjo į langą, kuriame su savo šypsena spinduliavo mergaitė. Ji galėjo turėti 20 metų. Jos veido oda buvo tamsiai aksominės spalvos

ir rodė jos sportišką, sveiką prigimtį. Šypsena ir gera nuotaika iš jos liejosi didžiule srove, kuri savo šilima galėjo, rodos, ir geležį ištirpdyti.

Ir juo vyras slaptai stebėjo tą nerūpestingai linksmą moterį, tuo ji jam atrodė nepaprastesnė.

Tokios kitos moters nėra gyvenime! — nusprendė jis. — Puiki, drąsi ir švari mergaitė. . . Ji beveik dar vaikas ir visą gyvenimą mato, lyg žiedais pasipuošusį sodą, kuriame amžinai spindi žiedai ir saulė.

Vyriškio veidas pasidarė kiek pilkas. Kiek jis daug praėjęs, matęs šurpiaušų ir klaikiaušų dalykų, kiek perkirtęs savo žingsniu niūrių gyvenimo šešėlių, tiek ši asmenybė atrodė šviesi ir balta. Jo širdim blyksnelėjo kažkokio skausmo spindulys ir nepasitenkinimas pačiu savimi. Lyg senukui mirties patale, kai prisimenama išgyventos klaidos, kurių atitaisyti jau negalima.

Tačiau jis greit susivaldė ir vėl liko tuo pačiu užsidariusiu ir po šaltumo kauke pasislėpusiu žmogumi.

Žvirbliai pagaliau išsiskyrė ir kiekvienas numovė savo keliu. Tik kelios plunksnos bepaliko. Mergaitė palydėjo juos akimis, rodydama savo spindinčius dantis ir puikias jaunas lūpas. Paskui ji pasisuko stoties pusėn.

Dabar juodviejų žvilgsniai susitiko. Tai buvo labai trumpas akimirksnis. Bet taip jau yra gyvenime, kad nepaprastai trumpomis jo minutėmis ar net jų dalimis įvyksta dideli dalykai ir padaromi sprendimai, kuriems vėliau lemta turėti visai kita kryptis ir prasmė.

Ką pajautė mergaitė? Ji matė blizgančių akių, juoda, aštria barzdele vyrą, kuris slaptai žiūrėjo į ją. Mergaitė pajuto mažą nedrąsumą ir išsiblaškimą. Ji išnyko savo kupe gilumoje. O jis — apsisuko ir nuėjo savo keliu.

Garvežys sušvilpė.

— Prašau, ponai, sėsti. Važiuojame! — suriko vyr. konduktorius, iššokdamas iš stoties būstinės. Ką tik tenai jie baigė užkandį ir nuo degtinės taurelės jis buvo įkaitęs ir gyvas.

Už kelių minučių maža stotelė jau buvo užpakalij. Traukinys bėgo toliau, pro šalį mirgant išdegusiems ar iškirstiems miško plotams, mažoms ir vingiuotoms upėms ir nuostabaus grožio Vilniaus krašto slėniams.

Vyras su juoda barzdele vėl keliavo per vagonus. Jis atsidūrė tame, kuriame keliavo ir jo matyta linksmoji mergaitė. Dar daugiau — jis surado progos tenai atsisėsti, užkalbinti apie kelionę ir netrukus su mergaite susipažinti.

Kai traukinys pernėrė tunelį prieš Vilnių ir kai miestas išsitiesė apačioje geležinkelio pylimo — kapitonas Haida ir Adelė Saugūnaitė jau buvo kelionės pažįstami.

Ji grįžo iš svečių pas draugę Lentvaryje. Haida daugiau klausėsi ir stebėjo jos jaunystę ir puikų ūpą. Tai buvo draugiška ir maloni mergaitė. Ir paskutinės kelionės minutės Haidai prabėgo akimirksniu. O kokia trumpa kelionė ir kaip arti Vilnius...

Gelbėkit mane!

Laidotuvių eiseną jau pasiekė bažnytkaimio kapinės. Dar keli žingsniai į kalną ir mirusis atsidsurs toj vietoj, kurioj jam lemta atsigulti po gyvenimo klajojimo žemėj.

Užpakaly balto, eglinio karsto didelė minia. Krautuvininkas Jovaras buvo plačiai žinomas apylinkėj. Jis pradėjo iš nieko — mažu, liesu berniuku malūne prie svarstyklių. Darbštus ir energingas, pasireiškęs mikliu protu, jis vėliau išvyko į Vilnių. Šiame mieste teko Jovarui visko matyti. Dirbo jis fabrike, važinėjo su sėliais Neryje, stūmėsi pirmyn, augo ir mokėsi iš gyvenimo. Paskui trisdešimts metų vyras grįžo atgal į gimtąją vietą, įsteigė čia krautuvėlę ir pradėjo savarakiškai dirbti.

Buvo status žmogus, rėždavo į akis, ką turėjo viduj, bet negalėjo prasigyventi, nes apylinkė buvo neturtinga, o Jovaras nepasiturintiems neatsakydavo kreditų.

Ir štai šis Jovaras vieną rytą buvo parvežtas vežimėlyje vos gyvas. Jis buvo sunkiai sužalotas, prekės pagrobtos. Dar savaitė blaškymosi mirties patale — ir nebėra apskrito, tiesiakalbio Jovaro. Dabar štai jis jau keliauja egliniame karste...

Nepaprasta ir šiurpi krautuvininko tragedija visiems buvo žinoma. Kas padarė tai — taip pat vietiniams buvo aišku. Jau prieš tai jam sakydavo:

— Jei taip kalbėsi garsiai, broleli, pražūsi. Lenkai tavęs nepaleis...

Jovaras galvą pakelia, pažiūri į kalbantį, o paskui garsiai atsakydavo:

— Ar aš svetimam darže ar savajame, kad negaliu lietuviškai garsiai kalbėti?

Ir taip vienas iš daugelio pilkųjų lietuviškumo kovotojų, nesuprantantis visų kovos gudrybių ir atsargumo, ėjęs ten, kur vedė kraujas ir širdis, padidino tą didžiulę kankinių kariuomenę, kuri anais metais sudėjo savo aukas dėl Lietuvos.

Nuo kapinių kalno leidosi priešais laidotuvių eiseną — eilė vežimų.

Užteko tik į ten dirstelėti ir buvo aišku. Tai pirkliai iš Vilniaus. Jie grįžo su prekėmis ir dabar slinko per miestelius, atiduodami kiekvienam užsisakiusiam krautuvininkui jo prekes, supirkdami linus, javus ir kita ką.

Trys vežimai slinko apačion ir greit susilygino. Pirmame vežime aukštai sėdėjo vežikas, užpakalyj jo dar du. Kituose vežimuose buvo tik po du keliaujančius.

— Bedieviai!.. Nė kepurį nenusiima, — garsiai burbtelėjo baltais plaukais zakristijonas, praleisdamas važiuojančius. Tokiems gerai kailį išdirbti... Nenori nė mirusio pagerbti.

Staiga pirmasis pirklis, žiūrėjęs iš po užmautos kepurės atkakliai ir iš paniūrų, vos tik susilygino su pirmąja lydinčiųjų eile, sustabdė arklius.

Arčiau stovintieji matė, kaip jis prasižiojo ir pasirodė jo dantys — viršutinėje eilėje jie buvo visi išmušti.

Jis suriko atgal:

— Jis čia! Griebkit jį.

Kas pasidarė — sunku ir nupasakoti. Atvažiavę šoko iš vežimų ir tuoj puolė į žmones. Jie šiurkščiai nustūmė priešakinius ir tuojau atsirado prie vieno, kuris buvo pasidaręs baltas, kaip popierius.

Jis ėjo, kaip ir visi kiti, paskutinį kartą palydėdamas Jovarą. Tai buvo tas pats mažas vyras, kuris tą naktį su savo draugu surado sužeistą krautuvininką jo vežime, arklio velkamą per mišką...

Du vyrai iš pirklių vežimo sugriebė už rankų.

— Eikš čia!

Mažasis bandė ištrūkti, bet abu, stovį jo šonuose, buvo stiprūs, kaip lokiai. Jie taip patraukė jį, kad šis beveik nesuklupo.

— Gelbėkit mane! — suriko tempiamas į vežimą. — Gelbėkit!

Šis šauksmas, toks gailus, mirtį jaučiančio balsu tartas, suskambėjo kapinyno slėnelyj, miniai išgastinškai ir pritrenktai tylint.

Tuo pačiu metu bedantis stovėjo vežime ir laikė viena ranka didžiulį pistoletą, o kita neramiai spurdinčius arklius.

— Nė žingsnio! Aš nušausiu, kas pakels pirštą!

Iš kitų vežimų taip pat buvo atkišti šautuvai ir revolveriai, kurie ligi tol buvo vežimuos suslėpti.

Jie ėmė mažąjį vyrą vežiman. Prieš tai vienas jam sunkiai sudavė veidan ir šis minutei apsvaigo.

Grobikai dabar paragino arklius ir greit nulėkė tolyn. Vežimai nutarškėjo slėniu, perbildėjo tiltą ir pasuko miško link.

Raudžiuką Joną jie pagaliau sugavo!

(B. d.)

J. Dovydaitis

NARSIEJI VYRAI

AUKODAMI SAVE, NUĖJO ŠOVINIŲ ATNEŠTI

Ats. j. psk. Petras Vaitkevičius gimė 1897 m. vasario 22 d. Alytaus aps., Jezno vl., Sabovos II kaime. 1919 m. gegužės 12 d. buvo pašauktas į Lietuvos kariuomenę. Po dviejų savaitių karinio mokymo, Vaitkevičius buvo išsiųstas į 1. pėst. pulką ir paskirtas į 9. kuopą.

Pradžioje kas kokį drabužį bei apavą turėjo, su tokiais važiavo į kariuomenę, nes apie pusę metų reikėjo tuos pačius dėvėti. Artinantis prie Salako, Vaitkevičiui baigė plyšti atsivežti iš namų batai. Kovų draugai, tai matydami, juokavo:

— Vaitkevičiau, jei užimsime Salako miestelį, žiūrėk, kad išeitum su naujais batais.

Ir iš tikrųjų, miestelyje Vaitkevičius su Vilku Adomu sučiupo vieną priešų viršininką su naujais batais. Ėmė pagunda su juo pasikeisti batais ir jau buvo bebando, bet pajutęs negražiai darąs, batus gražino priešui.

— Plėsti nemokėjau ir negalėjau, kaip darydavo priešų kareiviai, — sakė Vaitkevičius, — todėl ir iš Salako išėjau su senais batais.

Šioje Zarasų pusėje 9. kuopa buvo įsitvirtinusi. Priešai, apuostę pozicijas, pradėjo mūsiškius supti. Keli žmonės, jų tarpe ir Vaitkevičius, buvo pasiūsti vienan sparnan pasipriešinti. Įvyko smarkus susišaudymas. Po kokių dvejų kautynių valandų mūsiškiams pritrūko šovinių. Vaitkevičius su Lickum buvo pasiūsti jų atnešti. Nežiūrint į gresiantį pavojų, nes vieta buvo atvira ir kulkos zvimbte zvimbė, juodu greit atnešė šovinių ir priešas buvo atremtas.

Įžengus kai kuriems mūsiškių būriams į Zarasus, vienas civilis pranešė, kad už miesto stovi įsitvirtinusių didelės priešų jėgos. Tik nulipus mūsų vadams nuo arklių, priešai atidarė ugnį. Mūsiškiai buvo nepasiruošę. Nepriejusieji miesto, turėjo gulti prie arimo. Šiek tiek aprimus prieš šūviams, mūsiškiai šautuvais arime pasidarė šokias tokias atramas ir iš visų pusių ėmė šaudyti prieš kryptimi. Po poros valandų atkaklių kautynių priešas pasitraukė.

Prie Dauguvos priešai spaudė 9. kuopą. Kuopos vadas kar. Dundulis pasišaukė Vaitkevičių, įdavė pranešimą ir įsakė nunešti pulko vadui. Vaitkevičius įsakymą greit įvykdė ir grįžo su atsakymu. Atvykus Vaitkevičiui ton vieton, iš kur išėjo, kuopos nerado. Pasidarė neaišku: eiti pirmyn ar trauktis atgal, o kuopos

vadą surasti būtinai reikėjo. Vaitkevičiui kuopos beieškant, užklupo tamsi naktis ir jis, besibastydamas po nežinomą apylinkę, paklydo. Būdamas smarkiai pavargęs ir nežinodamas kur eiti, atsigulė vieškelio griovyje ir laukė dienos. Begalvodamas apie kuopos suradimą užsnūdo. Tik girdi kažkas klausia:

— Ar čia Vaitkevičius?

Vaitkevičius, šokęs iš miego, pamatė prieš save kuopos vadą. Išaiškinus padėtį, vadas nurodė kur kuopa ir Vaitkevičius surado savųjų apkasus. Kuopa jau gerokai buvo pažygiavusi pirmyn. Vaitkevičius to visai nesitikėjo, nes, išvykstant jam pas pulko vadą, kuopa buvo sunkioje padėtyje.

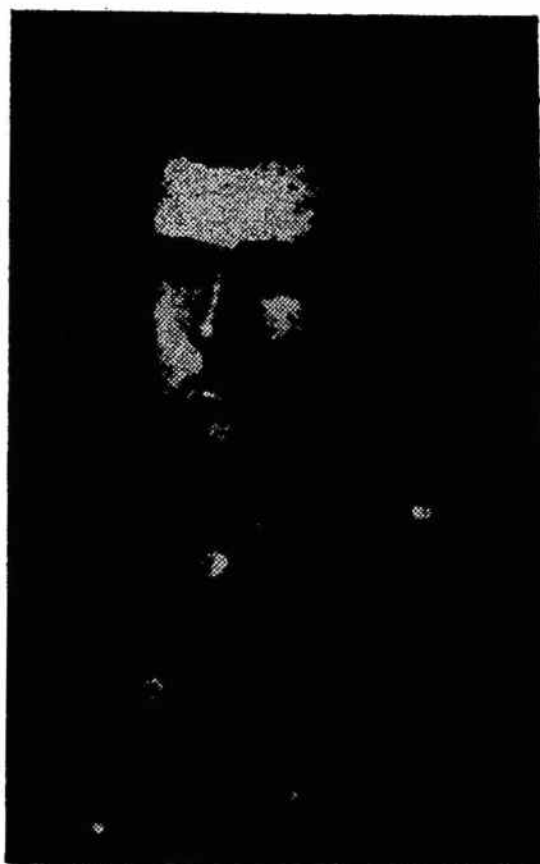
Spalių 21 d. visas III batalionas buvo išsiųstas į Baisogalą prieš bermontininkus.

Lapkričio 22 d. paryčiu 9. kuopai buvo įsakyta užimti 7. kuopos poziciją. Prieš vykstant 9. kuopai į kautynes, atėjo karo kapelionas ir palaimino kareivius, sakydamas: „Brangūs kariai! Kur dalyvavote, visur kautynes laimėjote, tikiuosi, kad ir čia išeisite nugalėtojais“. Tie kapeliono žodžiai kareiviams buvo tikras pastiprinimas. Pradėjus pulti, visi buvo pasiryžę tik laimėti.

Persikėlus 1. pėst. pulkui į Alytų, Vaitkevičių paskyrė į mokomąją kuopą. Baigus tą kuopą, buvo pakeltas į j. psk. laipsnį. Iš kariuomenės išėjo 1921 m. gruodžio 5 d. Už pasižymėjimus kautynėse gavo Vyčio kryžių ir Jezno dvare 7 ha žemės, kurioje dabar ūkininkauja.

Vyčio kryžiumi apdovanojimo lapė šiaip rašoma apie P. Vaitkevičių: „Skyrininkas Alfonsas Vitkauskas ir eiliniai: Petras Vaitkevičius, Antanas Lickas, Stasys Sadauskas, Judelis Birfus, Volfas Kaganas, Jonas Mikšonis ir Antanas Keršys. 1919 m. rugpiūčio 25 d. kautynėse ties Asavitais buvo duotas įsakymas užimti priešų pozicijas. Aukščiau minimi kareiviai, nežiūrdami smarkiausios priešų patrankų, kulkosvaidžių ir šautuvų ugnies, patys pirmieji puolė priešą ir tuo savo drąsumu davė pavyzdį kitiems kareiviams. Jų dėka priešų pozicijos buvo užimtos ir priešas netvarkoje pabėgo.“

Vand. Junaitis

1. pėst. pulko
j. psk. P. Vaitkevičius

KARO VEIKSMAI

ŠIAURĖS FRONTE

Sovietų pranešimai

* Leningrado karo apygardos štabas praneša: „Sausio 31 d. pasireiškė žvalgų veikla ir mūsų aviacija atliko žvalgybos skraidymus“.

* Leningrado karo apygardos štabas praneša: „Vasario 2 d. nieko svarbaus neįvyko. Sovietų Sąjungos aviacija sėkmingai bombardavo priešo karinius tikslus. Oro kautynėse buvo numušta 11 priešo lėktuvų. Vienas Sovietų Sąjungos lėktuvas nesugrižo į aerodromą.“

* Leningrado karo apygardos štabas praneša: „Vasario 1 dieną nieko svarbaus neįvyko. Sovietų Sąjungos aviacija atliko žvalgybos skraidymus ir bombardavo karinius tikslus. Buvo numušti trys prieš lėktuvai“.

Suomių pranešimai

* Trečiadienį Sovietų Sąjungos aviacija smarkiau puolė Suomijos šiaurinę dalį. Nuo bombardavimų daugiausia nukentėjo Rovaniemio sritis. Trys rusų eskadrilės, sudarytos kiekviena iš devynių lėktuvų, į minėtą miestą numetė apie 150 sprogstamųjų bombų. Per bombardavimą 15 žmonių buvo užmušta. Užmuštųjų tarpe yra septyni vaikai ir dvi gailingosios seselės.

* Ketvirtadienį paskelbtame Suomijos kariuomenės vadovybės komunikate pranešama, kad Karelijos sąsmaukoje žemyno fronte neįvyko nieko naujo. Į šiaurės rytus nuo Ladogos ežero trečiadienį rusai keletą kartų puolė. Visi puolimai buvo atremti. Priešui padaryta labai daug nuostolių. Šiaurėje suomia taip pat atrėmė visus priešo puolimus prie Callos ir Petsamo. Kitose fronto vietose gyvai veikė žvalgybos būriai. Jūroje taip pat neįvyko nieko naujo. Sovietų Sąjungos aviacija bombardavo Rovaniemio miestą ir dar kai kurias kitas vietas. Iki šiolei turimomis žiniomis, kelios dešimtys civilių buvo užmušta ir apie 50 buvo sužeista. Buvo numušti du rusų lėktuvai.

* Suomijos kariuomenės vadovybės komunikate pranešama, kad vasario 1 dieną Sovietų Sąjungos kariuomenės daliniai Karelijos sąsmaukoje puolė prie Summos. Puolimas buvęs parengtas smarkia artilerijos ugnimi. Kautynės buvo baigtos tik vėlai vakare, ir rusai buvo atremti. Kitose Karelijos sąsmaukos vietose buvo pastebėta smarkesnė artilerijos veikla. Ketvirtadienį suomia paėmė į nelaisvę keletą rusų parašutininų, kurie buvo atgabenti Sovietų lėktuvais. Ladogos ežero šiaurės rytų dalyje esančias salas, kuriose yra išvirtinę suomia, rusų kariuomenės daliniai puolė, tačiau buvo atremti. Kituose fronto ruožuose neįvyko nieko naujo. Jūroje taip pat nebuvo jokių pažymėtinų įvykių. Sovietų Sąjungos aviacijos daliniai apmetė bombomis kai kurias Suomijos sritis, padarydami kai kurių nuostolių. Keletas žmonių buvo per bombardavimus užmušta ir sužeista.

* DNB žiniomis iš švedų spaudos, Karelijos sąsmaukoje prie Summos Sovietų Sąjungos kariuomenė pradėjo smarkią ofensyvą. Po šešių valandų parengiamo artilerijos šaudymo Sovietų pėstininkai perėjo į puolimą. Čia Sovietų kariuomenė panaudojusi visiškai naują apsisaugojimo ginklą. Tai esančios stiprios šarvų plokštės, pritvirtintos prie dviejų metrų pločio ir trijų metrų ilgio rogių. Tokios šarvuotos rogės buvo stumiamos priešakyje slinkusios į priekį kariuomenės. Be to, puoliančią kariuomenę rėmė gausingos lėktuvų eskadrilės.

VAKARŲ FRONTE

Sajungininkų pranešimas

* Vasario 1 d. rytą paskelbtame prancūzų kariuomenės vadovybės oficialiame komunikate sakoma, kad Vakarų fronte naktį į ketvirtadienį nieko pažymėtino neįvyko.

* Ketvirtadienį paskelbtame Havaso komunikate apie padėtį Vakarų fronte pranešama, kad trys atskiros prancūzų patrulių kuopos buvo įsiveržusios toli į vokiečių teritoriją. Pasinaudodamos tirštais rūkais, prancūzų žvalgybos kuopos įslinko į vokiečių pozicijas ir buvo nužengusios 3—4 kilometrus už vokiečių avanpostų. Prancūzų patuliai pagabeno labai vertingų žinių. Dvi iš tų nuotykingų ekspedicijų buvo atliktos srityje, esančioje tarp Saaro upės ir Wardto girios, kur antradienį vokiečiai buvo mėginę gana gyvai puolimą. Trečioji ekspedicija buvo atlikta kalnuotoje Vogėzų srityje. Tuose pačiuose Vogėzuose ketvirtas prancūzų sargybos dalinys parengė spąstus vienam vokiečių daliniui, ku-

ris buvo paimtas į nelaisvę. Dėl labai menko regimumo trečiadienį aviacija menkai pasireiškė.

* Vasario 2 dieną paskelbtame oficialiame prancūzų kariuomenės vadovybės komunikate sakoma, kad naktį į penktadienį Vakarų fronte nieko pažymėtino neįvyko.

* Penktadienį Havaso paskelbtame komunikate apie padėtį Vakarų fronte pranešama, kad šiomis dienomis visame Reino fronte, kur pirmąjį karo mėnesį kaip tik buvo pasireiškęs didesnis judrumas, dabar yra palyginamai ramu. Kai kuriuose gretimuose fronto ruožuose šiomis dienomis įvyko gyvesnių susirėmimų. Lotaringijos ir Alzaso fronte, lygiai kaip ir jūroje, ketvirtadienį neįvyko jokių pažymėtinų veiksmų, tačiau prie paties Reino keletą kartų įvyko smarkus kulkosvaidžių susišaudymas. Pažymėtina, kad Reino upė beveik per du šimtus kilometrų skiria Prancūziją nuo Vokietijos. Kai kuriose vietose tos upės plotis neprašoka 70 metrų, o kai kur daugiau 100 metrų. Abiejose upės pusėse yra pastatytos prancūzų ir vokiečių tvirtovės ir įvairiausi sustiprinimai. Upės krantai yra apnarplioti spygliuotomis vielomis. Be to, visi tiltai per Reino upę jau spalio mėnesį buvo susprogdinti. Paliktas tik tiltas prie Kehlio, netoli Strassbourgo. Priėjimas prie tilto užbarikaduotas visa sistema mažų tvirtovių. Taigi, tose srityse prancūzus nuo vokiečių skiria tik palyginti neplatus vandens ruožas. Lotaringijos ir Alzaso fronte padėtis yra jau kitokia. Ten tarp prancūzų ir vokiečių tvirtovių yra lengviau ar sunkiau prieinamas žemės plotas, sėte prisėtas prancūzų ir vokiečių postovių. Tuose fronto ruožuose daugiausia ir įvyksta patrulių susidūrimų. Be jokių pastebimų priežasčių kai kurie fronto ruožai tarpais ilgesniam ar trumpesniam laikui atgyja, tarpais vėl visai nutyla ištisoms savaitėms. Dėl menkesnių susišaudymų tarp patrulių kartais prasideda smarki artilerijos ugnis. Šiomis dienomis tatau ypač buvo pastebima Reino fronte. Dėl labai menko regimumo tiek prancūzų, tiek vokiečių aviacija paskutinėmis dienomis beveik negavo pasireikšti.

* Šeštadienį priešpiet paskelbtame Anglijos oro laivyno ministerijos komunikate pranešama, kad šeštadienio rytą keletas prieš lėktuvų buvo prisiartinę prie Anglijos šiaurės rytų krantų, kur puolė laivus. Britų lėktuvai naikintuvai tučtuojau išskrido ir užkirto vokiečių lėktuvams kelią. Britų pakraščiu apsaugos lėktuvai užpuolė du „Heinkel“ tipo vokiečių bombonešius — vieną netoli Yorkshire, o antrą — netoli Northumberlando. Pirmasis lėktuvas buvo numuštas, o antras — smarkiai apgadintas.

* Šeštadienį paskelbtame Havaso komunikate apie padėtį Vakarų fronte pranešama, kad dėl blogo oro penktadienį bet kokie karo veiksmai buvo pertraukti ne tik ore ir jūroje, bet ir žemyne. Penktadienį Vakarų fronte beveik be atvangos dūko audra. Šeštadienio rytą, orui žymiai pagerėjus, vokiečių lėktuvai vėl pradėjo plačiau veikti. Lotaringijos fronte šeštadienį priešpiet buvo labai tiršti rūkai.

* Šeštadienio rytą du vokiečių lėktuvai netoli Yorkshire grafystės atviroje jūroje iš kulkosvaidžių apšaudė vieną laivą. Britų naikintuvai tučtuojau pakilo tų lėktuvų vytis. Be to, šeštadienį priešpiet irgi netoli Yorkshire grafystės atokiai nuo kranto buvo numuštas vienas vokiečių „Heinkel“ tipo bombonešis. Tas bombonešis nukrito sausumoje, pataikydamas į vienus namus, kuriuos visai sugriovė. Bombonešis užsidegė. Keturi įgulos nariai žuvo, o penktąjį, kuris buvo tik sužeistas, pavyko išgelbėti. Dar nepatvirtintomis žiniomis, šeštadienį priešpiet vienas vokiečių bombonešis buvęs numuštas atviroje jūroje netoli Northumberlando.

Vokiečių pranešimai

* DNB iš Vakarų fronto praneša, kad į vakarus nuo Saarlauterno buvo pastebėtas prieš batalionas, kuris rengiasi puolimui. Sutemus smarkiai pradėjo šaudyti vokiečių artilerija. Priešo puolimas neįvyko. Sausio 30 dieną vokiečių lėktuvai, kurie patruliavo Anglijos pakraščius, turėjo eilę susirėmimų ore. Visi lėktuvai, išskyrus vieną, sugrižo sveiki. DNB pabrėžia, kad anglų lėktuvai negalėję sutrukdinti vokiečių lakūnus nuskandinti eilę anglų laivų. Sausio 31 dieną vokiečių lėktuvai tęsė žvalgymą ir pasiekė gerų rezultatų.

* Vokiečių kariuomenės vadovybė praneša: „Vakaruose nesmarkiai šaudė artilerija. Mūsų žvalgybinis dalinys sausio 30 d. sunaikino sienos srityje į vakarus nuo Saarlauterno priešo įsistiprinimą ir sugrižo be nuostolių. Vokiečių karo aviacija skraidė žvalgybos tikslais į Didžiosios Britanijos pusę“.

* Vokiečių kariuomenės vadovybė praneša: „Jokių ypatingų įvykių nebuvo“.

POLITIKOS APŽVALGA

LIETUVOS DELEGACIJA ATVYKO Į MASKVĄ

Vasario 4 d. atvyko į Maskvą Lietuvos delegacija, kuriai pavesta dalyvauti mišrioje komisijoje sienoms tarp Sovietų Sąjungos ir Lietuvos nustatyti. Lietuvos delegaciją Maskvos stotyje pasitiko SSSR delegacijos pirmininkas, tos delegacijos nariai ir Lietuvos pasiuntinybės Maskvoje personalas.

HITLERIS KALBĖJO Į VOKIEČIŲ TAUTĄ

Sausio 30 d. sporto rūmuose Hitleris pasakė kalbą į vokiečių tautą. Ši jo kalba buvo transliuojama per visas Vokietijos radijo stotis ir kai kurias užsienines.

Hitleris savo kalboje, be ko kitko, taip pat atsakė ir į anglų bei prancūzų valstybės vyrų kai kurias pasakytas kalbas prieš vokiečius. Priminė savo ankstyvesnes kovas, kurios buvo laimėtos, priminė anglų propagandą ir vokiečių tikslus. Pabrėžė anglų siekimus visad trukdyti Vokietijos vieningumui ir stiprybei. Anglams priminė, kad jie per 300 metų pavergė netoli 40.000.000 kvadratinį kilometrų žemės plotą ir kad jie kovoja tik už savo prekybos išplėtimą. 46 milijonai anglų turi apėmę aukščiau minimą žemės plotą. Prancūzija valdo per 9.000.000 kvadratinį kilometrų žemės plotą, o Vokietija su savo 80.000.000 žmonių neturi nė 600.000 kvadr. kilometrų.

Politinėje srityje pasiekė laimėjimų, veddamas bendrą politiką su Italija ir atimdamas iš Anglijos galimumą paversti numatytą karą visuotiniu pasauliniu. Anglai mėgino sudaryti sąjungą su SSSR, tačiau jiems tai nepasisekė. Todėl dabar jie širsta, kad pasisekė jam (Hitleriui) susitarti su Stalinu ir tuo būdu kariniu atžvilgiu atpalaiduoti Vokietijos užnugarį.

Anglai tikėjosi, kad karas Lenkijoje jokių būdu nebus išspręstas anksčiau kaip po pusės metų arba metų, bet vokiečių kariuomenės galybės buvo likviduotas per 18 dienų.

Į kai kurių anglų valstybės vyrų pastabas, kad prasidėjus bombų karui nebus atsižiūrima nei moterų, nei vaikų, Hitleris klausia, o kada gi Anglija atsižiūrėjo moterų ir vaikų. Čia priminė blokadas ir anglų-būrų karą, kad tai buvę ir esą karai prieš moteris ir vaikus. Toliau pabrėžė, kad Vokietija per penkis karo mėnesius yra padariusi milžiniškus darbus ir jos ginklavimasis yra planingai vykdomas toliau. Vokiečių numatytą planą dabar pradeda pamažu kopijuoti ir jos priešai. Baigdamas savo kalbą, Hitleris pabrėžė, kad Vokietija 1918 metų klaidos nebepadarys. Ji nenusilenks, kol jos teisės nebus įvykdytos.

BALKANŲ VALSTYBIŲ KONFERENCIJA

Vasario mėn. pirmomis dienomis Belgrade (Jugoslavijoje) įvyko Balkanų bloko valstybių: Jugoslavijos, Turkijos, Graikijos ir Rumunijos konferencija. Dabartiniu karo momentu šia konferencija buvo didelis susidomėjimas ir kitų valstybių tarpe. Bulgarija, Vengrija ir Italija, nors šioj konferencijoje ir nedalyvavo, bet atidžiai sekė jos eigą.

Baigiantis nuolatinėi Balkanų santarvės tarybos aštuntajai sesijai, rumunų užs. reik. ministeris Gafenkus, kaip santarvės tarybos pirmininkas, perskaitė tokį oficialų komunikatą: „Vasario 2, 3 ir 4 d. d. Belgrade susirinko posėdžių nuolatinė Balkanų santarvės taryba, kurioje Graikiją atstovavo ministras pirmininkas ir užs. reik. ministras Metaksas, Rumuniją — užs. reik. ministras Gafenkus, Turkiją — užs. reik. ministras Saradžoglus ir Jugoslaviją — užs. reik. ministras Markovičius. Nuoširdžioje nuotaikoje ir su pasitikėjimu pasikeitus nuomonėmis nuolatinės tarybos nariams, buvo vienu balsu konstatuotas: 1) bendras keturių valstybių interesas išsaugoti taiką ir saugumą Europos pietryčiuose; 2) jų tvirtas nusistatymas vesti ryžtingai taikingą politiką, palaikant dabartiniame konflikte savo poziciją, neleidžiant šioje Europos dalyje kilti karui; 3) jų noras išlikti vieniniams tik savo tikslų siekiančios ir prieš nieką nenukreiptos santarvės prieglobstyje ir noras drauge budėti savo teritorijos ir nepriklausomybės teisėms išsaugoti; 4) nuoširdus troškimas palaikyti ir išplėsti draugiškus santykius su kaimyninėmis valstybėmis abipusiško supratimo ir taikingo bendradarbiavimo dvasioje; 5) reikalas sutvirtinti ir išplėsti ekonominius ir susisiekimo ryšius tarp Balkanų valstybių, ypač suorganizuojant santarvės valstybių tarpe prekių mainus; 6) Balkanų santarvės pakto pratęsimas, pagal statutą, dar septyneriems metams, pradedant 1941 metų vasario 9 d.; 7) keturių valstybių užs. reik. ministrų nutarimas palaikyti

glaudų kontaktą tarpusavyje ligi kitos nuolatinės tarybos prastosis sesijos, kuri įvyks Atėnuose 1941 metų vasario mėnesį“.

Tenka priminti, kad Balkanų santarvė yra užmegzta 1919 m., Turkijos ir Graikijos sumanymu, į kurią įstojo aukščiau minimos keturios valstybės. Bulgarija yra atsisakiusi šioj santarvėj dalyvauti. Balkanų santarvė buvo sukurta pasipriešinti Bulgarijos ir Vengrijos teritoriniams reikalavimams, o taip pat ir prieš didžiųjų valstybių kišimąsi Balkanų reikaluosna. Bet greta ankstyvesnių uždavinių, gyvenimas iškelia ir naujų.

DANIJA SUSIRŪPINUSI STIPRINTI SAVO KARINĖS JĖGAS

Vyriausybės nutarimas sustiprinti Danijos neutralumą, skiriant lėšų geresniam sausumos kariuomenės, karo aviacijos ir jūros laivyno apginklavimui, visuomenėje buvo sutiktas dideliu pasitenkinimu. Pabrėžiama, kad parlamento neutralumo pareiškimas yra pagrįstas tvirta valia. Gerai informuotuose sluoksniuose sakoma, kad krašto apsaugos ministro pasiūlymai sustiprinti krašto saugumą jokių būdu nereikia, kad Danija nori įsimaišyti į karą. Atvirkiškiai, tie planai turi padėti išlaikyti Daniją už karo ribų. Laikraštis „Socialdemokraten“ rašo: „Mes turime vieną tikslą, būtent, visišką neutralumą. Tačiau mes norime savo jėgomis pasipriešinti kiekvienam sąmoningam mūsų neutralumo pažeidimui ir kiekvienam bandymui sugriauti mūsų savarankiškumą ir laisvę“. Laikraštis pabrėžia, kad tuo tarpu dar negalima žinoti, kiek Danijos krašto apsaugos sustiprinimas atsieis, nes dėl vykstančio karo kainos nuolat kinta. Manoma, kad tos išlaidos sieks 50—65 milijonų kronų. Šią sumą parlamentas turės skirti apsaugos reikalams per dvejus ar trejus metus.

KĄ ANGLŲ MINISTRAI PABRĖŽĖ APIE ANGLIJOS GALYBĖS DIDĖJIMĄ IR KARO TIKSLUS

Sausio 31 d., gynimo komiteto suruoštame viename Londono restorane liuončą, pasakė kalbą Anglijos min. pirmininkas Čemberlenas. Jis savo kalboje tarp kitko priminė, kad šią valandą Anglijoje, Prancūzijoje, Indijoje ir kitose užjūrių žemėse prie gyvybinių imperijos kelių esama 1.250.000 ginkluotų vyrų. Paminėjęs britų ekspedicinį korpusą, esantį Prancūzijoje, Čemberlenas pabrėžė, kad į Prancūziją jau yra nusiųsta tūkstančiai motorizuotų vežimų ir daugiau kaip vienas milijonas tonų municijos.

Kalbėdamas apie karo laivyną, Čemberlenas pažymėjo, kad britų laivynas šiandien lygiai, kaip ir praėityje, yra prie pirmųjų linijų, kuriose ginamos Anglijos salos. Didžiosios Britanijos šarvuotis jūroje yra padaręs 34.000 mylių kelio, britų kreiseris jūroje yra išbuvęs 102 dienas ir britų naikintuvas — 103 dienas. Tą sritį, kuri yra tarp Škotijos ir Grenlandijos ir kuria turėtų plaukioti vokiečių prekybos laivai, saugoja britų laivai. Ta sritis apima tūkstančio mylių plotą.

Taip pat atvaizdavo Didžiosios Britanijos pastangas karo aviacijos srityje. Šiuo metu Anglijos aviacijos fabrikuose dirba septynis kartus daugiau darbininkų, negu 1935—1936 metais. Užsimindamas apie vadinamąjį imperialinį apmokymo planą, Čemberlenas pareiškė, kad netrukus Kanadoje bus įsteigta mažiausiai 67 mokyklos lakūnams apmokyti. Kanadoje bus įrengta daugiau kaip 80 aerodromų. Vieni iš jų bus įrengti visai naujai, o kiti bus vien tik padidinti.

Dėl britų kariuomenės aptūpinimo pabūklais, Čemberlenas pareiškė, kad nuo karo pradžios Anglijoje visokių kalibrų patrankų gamyba bent jau padvigubėjo. Kai kuriais atvejais ta gamyba pašoko net aštuonis kartus. Kalbėdamas apie neutralius kraštus, Čemberlenas konstatavo, kad nėra nė vienos nekariaujančios tautos, kuriai grėstų pavojus dėl tokio Didžiosios Britanijos galybės didėjimo.

Anglijos karo ministras Stanlei vasario 3 d. viename susirinkime pasakė kalbą, kurioje, tarp kitko, pareiškė: „Aš turiu tik vieną karo tikslą — laimėti karą. Ir tik vieną taikos tikslą — kad ta taika būtų patvari“. Ministras pabrėžė, kad pasaulis negali gyventi pusiau vergovės ir pusiau laisvės stovyje. Anglija yra pasiryžusi siekti, kad pasaulis būtų laisvas. Ji nenori sunaikinti Vokietiją. Ji vien tik nori, kad vokiečiai būtų taikingais ir laimingais laimingos ir taingos Europos nariais. Taika, kuria nebūtų išspręsti visi opieji klausimai, būtų ne taika, o vien tik atoslūgis. Pergalė ateis, tačiau ta pergalė bus vien tik ištvėrmės, drąsos ir pasiaukojimo pasekmė. Visa, ką anglai turi, turi būti įdėta į svarsčių lėkštę.

Mirė pirmūnas ats. mjr. PRANAS KLIMAITIS

Vasario 1 d. Vilniuje džlovos pakirstas mirė vienas senųjų velkėjų — mūsų kariuomenės pirmūnas ats. mjr. Pranas Klimaitis.

Velionis buvo 57 m. amžiaus. Gimęs Šakių apskr. Baigęs Veiverių mokytojų seminariją, kurį laiką dirbo mokytojo darbu, paskui buvo matininku, nuolat aktyviai bendraudamas su lietuviškąja liaudimi, ją šviesdamas ir keldamas tautinę sąmonę. 1905 m. dalyvavo tautiniame lietuvių sąjūdyje. Prisidėjo prie Didžiojo Vilniaus Seimo organizavimo ir jame buvo sekretorium. Parašė „Prano“ slapyvardžiu „Trumpą Lietuvos Istoriją“, tuo laiku buvusią populiarią ir labai paplitusią. Didžiajam karui kilus, baigė rusų karo mokyklą, dalyvavo kautynėse. Būdamas rusų kariuomenėje, vienas pirmųjų organizavo tautinius lietuvių karių dalinius. Buvo vienas Sibiro lietuvių karių bataliono steigėju. Po 1917 m. revoliucijos Maskvoje buvo suimtas ir kurį laiką kalėjo. 1920 m. grįžo kaip įkaitas į Nepriklausomą Lietuvą. Čia tuojau įstojo į kariuomenę ir Šaulių Sąjungą. Šaulių Sąjungoje nuo 1920 m. spalio 15 d. buvo s-gos instruktorių skyriaus viršininku, vėliau paskirtas vyriausiu šaulių vadu ir nuo 1922 m. spalio 12 d. Šaulių Sąjungos viršininku. Jo laiku vyko sunkios šaulių — partizanų kovos su lenkais buv. demarkacijos linijoje. 1923 m. jis dalyvavo žygyje dėl Klaipėdos, kur buvo vyr. sukilėlių vado Budrio padėjėju. 1925 m. rugpiūčio mėn. išėjo į atsargą. Čia jis pasireiškia spaudos darbe, kaip žymus žurnalistas publicistas, sielodamasis įvairiais valstybės, tautos bei spaudos reikalais.

Vasario 3 d. velionis palydėtas į amžinojo poilsio vietą Rasų kapinėse. Šaulių Sąjungos vadas plk. Pr. Saladžius prie kapo pasakė atsisveikinimo kalbą. Žurnalistų Sąjungos vardu atsisveikino V. Kemežys.

Atsakydamas generolui Hercogui, kuris Versalio sutartyje įžiūri visų dabartinių negerovių šaltinį, Stanlei pripažino, kad ta sutartis buvo ne be paklaudų. Toliau ministras pažymėjo, kad kai kurie tą sutartį laikė griežta taika ir čia pat paklausė, ar kas mano, kad Vokietija, jei laimėtų karą, nugalėtai Anglijai pasiūlytų panašią Versalio sutartį. Jei Anglijai būtų pagrobta imperija, laivynas ir prekyba, ji pasiliktu tik nedidelė sala, labai tirštai gyvenama. Esą, Vokietija norinti sunaikinti ne vien tik Anglijos fizinį ir materialinį saugumą, bet nori plačiu mastu sunaikinti ir visas tas vertybes, kurių anglai yra įsigiję per kartų kartas.

NEUTRALIEJI DAUGIAUSIA NUKENČIA

Švedų „Dagens Nyheter“ išspausdino platų straipsnį apie neutralių valstybių laivininkystės šiame kare sąlygas ir laivų nuostolius. Šis karas esą gana nuostabus. Tuo metu, kai kariaujanti Prancūzija fronte netekusi tik 40 kareivių, o nekariaujanti Švedija jau netekusi 205 jūrininkų, kurie žuvo su laivais jūrose, o per keturis karo mėnesius Švedija jau netekusi 30 prekybos laivų. Ir juo toliau, juo esą blogiau netiek kariaujančioms šalims, kiek neutraliosioms. Sakysim, per sausio mėnesį Anglija neteko 20 laivų, Prancūzija — 2, Vokietija — 6, o neutraliosios šalys net 42. Tai rodo, kad neutraliosios šalys dvigubai turi daugiau dėl šio karo jūroj nuostolių, negu kariaujančios. Laikraštis daro išvadą, kad tai nesąs karas tarp Anglijos ir Vokietijos, bet karas prieš neutraliuosius. Laikraštis pabrėžia keletą pavyzdžių, kaip anglų ir vokiečių lėktuvai ir povandeniniai laivai paskandinę keletą švedų laivų. Švedija turinti prekybos sutartį su Vokietija, turinti prekybos sutartį ir su Anglija ir su nieku nekariauja ir nenori kariauti, ir štai vis dėlto ji jau turi daugiau kaip 200 žuvusių jūrininkų ir 30 jos laivų nuėjo į dugną.

VALSTYBINĖ LITERATŪROS PREMIJA (1939 metų) šiomis dienomis paskirta poetui Bernardui Brazdžioniui už jo naujausią lyrikos rinkinį „Kunigaikščių miestas“ („Sakalo“ leidinys).

Karo veterinarinės puskarininkių ir arklių kaustymo mokyklos mokiniai, išrašę „Kari“ savo namiškiams

Jau pritrūkome „Kario“ 1 ir 2 numerių. IŠSIRAŠIUSIEJI

LAIKRAŠTĮ IKI SAUSIO 31 D. — PAGAL IŠGALLES BUS STENGIAMASI APRŪPINTI IR TAIŠ Nr. Nr. GAUTA NAUJOS „KARIO“ PRENUMERATOS

Iš kpt. Abramiko — 15 pren., j. psk. P. Paliulio — 6 pren. (papildomai), j. psk. Riaubiškio — 4 pren. (papildomai), Z. Nuoliaus — 3 pren. (papildomai), j. psk. Lukošiaus — 3 pren. (papildomai), j. psk. Samatavičiaus — 4 pren. (papildomai), Igno Valsiūno — 8 pren. (papildomai), s. psk. A. Lipeikos — 4 pren., vrš. Jonaičio — 5 pren. (papildomai), j. ltn. J. Sūdžiaus — 37 pren., P. Kateivos — 9 pren., j. psk. Kiškio — 4 pren. (papildomai), psk. Jankevičiaus — 9 pren., J. Stanišausko — 6 pren. (papildomai), Grigaliūno — 7 pren., B. Petrilos — 4 pren., psk. Karpavičiaus — 3 pren., j. psk. Br. Jociaus — 3 pren. (papildomai), B. Paleko — 4 pren. (papildomai), V. Ancevičiaus — 12 pren., psk. Gelžinio — 4 pren. (papildomai), P. Rimydžio — 3 pren. (papildomai), Ign. Bartkevičiaus — 11 pren., P. Rakšnio — 5 pren. (papildomai), j. psk. A. Velėniaus — 22 pren., j. psk. P. Gasiliausko — 10 pren., j. ltn. Kučaičio — 51 pren., psk. Karnuševičiaus — 6 pren. (papildomai), eil. Eliaškevičiaus — 6 pren. (papildomai).

Mindaugėnų 1. kuopos atsargos kareiviai, išsirašę „Kari“

K A R A S

Žvilgsnis iš naikintuvo sėdynės, kai jis užpuola bombonešį ir, jį persekiodamas, vienu metu šauna iš aštuonių kulkosvaidžių. Tirštas kulų spiečius susitinka bombonešio liemenyje, viską ten triuškindamas ir ardydamas

IŠ VISŲ GINKLŲ KARTU!..

Kaip patirta dabartinėse oro kautynėse, lėktuvų mūšiai trunka neilgai. Daugiausia reikšmės turi pats pirmasis puolimas. Labai svarbu ir ugnies galingumas. Štai anglų naikintuvai turi po 8 kulkosvaidžius. Kiekvienas iš jų gali per minutę iššauti 1000—1500 šovinių. Tuo būdu visi ginklai, nukreipti pirmyn, per minutę paleidžia beveik 10.000 šovinių.

Ir kam lemta į tokį spiečių patekti — tas žuvs!

Naikintuve tiek daug kulkosvaidžių paslėpta sparnuose. Visi nustatyti taip, kad jų ugnys susitinka tam tikrame atstume, viename taške.

— Iš visų ginklų kartu! — Ir tai yra pats didžiausias momentas lakūnui aštriose ir labai greit vykstančiose kautynėse.

Anglų pilotas pasakoja apie savo oro kovą, vykusią 17500 pėdų aukštyje. Mūsų atvaizdas, kuris rodo, ką mato naikintojas iš savo sėdynės, kai jis persekioja priešų lėktuvą, darytas šiame lėktuve, kai jis grįžo po oro kautynių.

— Aš pamatau žvalgybos lėktuvą. Puolu jį ir pasveikinu pirma serija.

„Uraganas“ (toks naikintuvo vardas), greitas ir puikus lėktuvas, tuoj atsiranda prie dvimotorinio Henkelio.

Matau, kaip į mane šaudo iš viršutinio kulkosvaidžio. Atrodo, kad ginklas mirksi raudona akimi.

Aš puolu su mašina žemyn ir prasmengu pro jo uodegos galą. Paskui aš patraukiu lėktuvą vėl aukštyje ir dabar puolu žvalgybinį lėktuvą iš apačios. Į jo pilvą!

Bet ir čia jis stiprus! Jo papildvė yra išleistas apskritas lizdas, kuriame sėdi kulkosvaidininkas. Jis jau mato mane ir tuoj šauna.

Ilgos šviečiamos juostos praeina pro šalį, viršum mano galvos. Per anksti paleisti šūviai!

Mano mašina gręžiasi viršun ir aš matau skaisčiai sidabrinę priešų lėktuvo papildvę. Savo mažoje sėdynėje kulkosvaidininkas, susikūprinęs prie kulkosvaidžio, taiko toliau į mane.

Jis į mane, o aš į jį!

Staiga aš paspaudžiu visus kulkosvaidžius iš karto. 8 ginklai šauna pirmyn. Fosforas ir dūmai žymi kelią. Iš visų vamzdžių pirmyn švystelėja ilgi, balti pėdsakai. Tartum šilkiniai siūlai. Visi jie susikerta kaip tik priešų kulkosvaidininko lizde.

Pro mane vėl praėjo iš ten paleista serija, bet taip pat ne taikli. Be tai buvo paskutinė. Dabar jis jau nugalėtas.

Aštuoni kulkosvaidžiai savo padarė. Ginklas apatiniame lizde, paleistas iš vamzdžio, nusileidžia žemyn. Henkelis labai greit pradeda liepsnoti ir greit pavirsta didžiule, degančia mase, kuri leidžiasi didele spirale apačion.

Nugalėtas!

Ir „Uraganas“ eina toliau, nešdamas savo sparnuose aštuonis kulkosvaidžius, kurie baisūs, jei į ką atkreipti...

KAREIVIAI IŠ DANGAUS

Lėktuvo žvalgas rodo ženklą, kuris reiškia trumpą:
— Pasiruošt!

Atidaromės durelės. Pro jas įsiveržia oro srovė, kuri šluoto įkaitusius veidus.

Apačioj matyti, kaip plaukia žemėvaizdis — miško juostos, spalvuoti laukų kvadratai ir kažkur rūkstančiais kaminiais pramonės centras.

Vyrai, kurie sėdi lėktuvo viduje, su revolveriais, automatiniais šautuvais, kulų sandėliais ir sprogdinimo įtaisais, pasiruošę.

Žvalgas prisipaūdes savo stiklinėje kameroje ir kartu iškėlęs ranką. Į ją žiūri visų išplėstos akys.

Staiga jis mostelėja žemyn. Pirmasis kareivis pasijudina ir metasi pro atviras lėktuvo dureles. Užpakalyj jo, beveik kulnis užmindamas, ir kitas, paskui trečias, aštuntas...

Juodi kūnai švystelėja pro lėktuvo dureles, apačion į oro bedugnę, atsidurdami tarp lėktuvo, kuris šmėkstelėja viršuje, lyg greitas šešėlis iš žemės, kuri pašėlusiai greit bėga sutikti krintančiųjų į ją.

Žemyn! Kiekvienas krintančiųjų turi atvertas akis, jaučia savo nuostabųjį kritimą apačion, mato kaip didžiulė pieva vis arčiau ir arčiau...

Baimė šaltai nagais grykstelėja už gerklės. Atidaryk parašutą! Atidaryk.

Tačiau grūdinta valia sustabdo nepasitikėjimą savimi. Dar žemiau, dar...

Ir dabar ranka truktelėja prie juosmens parašiuoto žiedą.

Nuostabus vaizdas. Juodi taškai, kurie apleido lėktuvą ir krito, lyg paukščiai palūžusiais sparnais, dabar viens po kito pasipuošia baltomis gėlėmis.

Atsidarantieji parašutai blykčioja viens po kito ir tuoj padangėj išsirikiuoja visas parašutininkų būrys.

Jie krito kaip galima ilgiau, kad atsirastų arčiau žemės. Juk iš apačios gali juos matyti daugybė akių, kiekvienas šlubis prie kulkosvaidžio gali juos nuo dangaus kaip uogas nuskinti. Ir tai yra pats pavojingiausias momentas.

Bet žemė čia pat. Ji trinktelėja į krintančių kojas. Nors priešų žemė, bet dabar tokia miela atrodo.

Greit išsiveržiamas iš parašutų diržų. Ginklai į rankas. Šovinių apkabos į savo vietas! Visiems susirinkti! Pirmyn!..

Ir nepaprastai greit, suderintai visas kareivių būrys, kuris nusileido iš dangaus, metasi miško pusėn.

Taip atvaizduota čia nepaprastoji dabartinio karo ginklo rūšis — oro desanto išsodinimai, kurie vykdomi šiuo metu šiaurės fronte.

Kiekvienas toks dalinys, nuleidžiamas anapus fronto, tuo žygiu atsiskiria nuo savos dalies ir įlenda į patį pragaro priėangį. Nes užfrontėj sugauti nusileidę parašutininkai laikomi ne karo belaisviais, bet kenkėjais ir šnipais, o tokiems karo metu sprendimas paprastas... mirtis.

Su sprogstamosios medžiagos plytomis, žemėlapiais ir juose pažymėtais svarbiais taikiniais būrys pradeda savo slaptąjį uždavinį. Kiekvienas iš tokių parašutininkų iš drąsiausių drąsiausių. Jie žino, kad greitumas ir ryžtumas duoda laimėjimą ir pačiomis sunkiausiomis aplinkybėmis.

Frontas ir apkasai kažkur priešakyje, aplink — nepažįstamas kraštas ir vietos, tačiau kas gali sulaikyti tokį, kuris viskam pasiryžęs? . . .

AUDRINGAI PUOLĖ KONVOJŲ

Anglijai ypač svarbu garantuoti sau didžioji ginklų pramonė ir kareivinės Kanadoje. Amerikoje dieną naktį gaminami lėktuvai; Australija ir N. Zelandija ruošia lakūnus ir visa tai turi jūros keliu būti atgabenta Anglijon arba Prancūzijon.

Didysis anglų karo laivynas saugoja savo šimtais patrankų vamzdžių Anglijos vėliavos garbę viso pasaulio jūrose.

Tačiau povandeninis laivynas klajoja jūroje, tykodamas prekinį ar karinį savo priešų laivų. Minų laukai stengiasi Angliją atskirti nuo pasaulio ir priversti ją kapituliuoti, o paskutinėmis dienomis vokiečiai prieš laivus paleido ir savo toliškiečių bombonešių eskadriles. Šios kautynės Šiaurės jūroj tarp lėktuvų ir laivų virto plataus masto pirmą kartą šiame kare pavartotais kovos veiksmais.

Bombonešiai po vieną arba po du puola prekinį laivą. Kadangi šie apginkluoti tik mažo kalibro patrankėlėmis, arba ir visai neginkluoti, tai lėktuvai juos gali nesunkiai pulti.

Per vieną tokios atakos dieną vokiečiai išilgai viso Anglijos kranto paskandino 7 laivus, o kitą dieną 4, paskui 8. Daugiausia tai 500—800 tonų garlaiviai. Bet tuo nepasitenkinta.

Paskutinę savaitę lėktuvai puolė ir ištisą konvojų, kurių pulti nelabai drįsta povandeniniai laivai. Konvojus — prekinį laivų junginys, kuri lydi naikintuvai, laivai ginkluoti priešlėktuvine artilerija ir aparatais sekti ir naikinti povandeninį laivyną.

Per vieną tokią ataką buvo paskandinta 9 konvojaus laivai, jų tarpe ir vienas mažesnis karo laivas — minininkas. Tačiau jūron, šalia laivų, nunėrė ir 3 bombonešiai.

Tikimasi, kad veiksmai jūroje dar labiau išsiplės. Apie juos kitam numeryj duosime platesnį informacijų.

POVANDENINIS PUOLA POVANDENINĮ LAIVĄ

Povandeninio laivo bokštelyj kapitonas prie periskopo. Pro apskritą matymo lanką matyti, kaip banga rūsčiai švystelėja ir aplieja vamzdį su žiūronu, kuris vos vos išlindęs iš jūros.

Visa mašina po vandeniu, o priešais puikus taikyns. Priešo povandeninis laivas!

Ilgas, margai dažytas siluetas, kuris jūros paviršiuje sunkiai įžiūrimas. Šis priešų povandeninis laivas eina visu greičiu ir visai netikėtai atsirado šalia to, kuris lindėjo vandenyje.

Tai yra didelis netikėtumas, tačiau kare daug netikėtumų pasitaiko ir laimi tas, kuris juos išnaudoja.

Trumpas signalas.

— Paruošti dviejų torpedų šūvis!

Kapitonas kiek neramiai žiūri pro savo akį į paviršių ir į svertimąjį povandeninį laivą.

Bus vienas rečiausių šūvių... kad tik pataikytų... Jis nuleidžia savo laivo periskopo vamzdį kaip galima žemiau, prie

pat vandens, kad tik priešas jo nepastebėtų. Tačiau jūra nerami, o iš vandens kyšantis vamzdis yra toks mažas. Ir tik didelė laimė gali pasukti akį į ten.

Prasideda skaičiavimai. Žiūrėdamas pro periskopą iš po vandens, tuo pačiu metu kapitonas duoda nurodymus kaip išlaikyti laivą ir atkreipti jį su torpedų gerklėmis povandeninio laivo nosyje.

Yra! Dvi torpedos! Ugnis!

Trinktelėja šūvis, akys prie taikomojo vamzdžio išsiplečia. Tik vienas kapitonas mato, kas bus su taikiniu. Visa kita įgula — torpedų skyriuje, prie mašinų, elektros manometrų ar vairo ratų — pradeda klausyti ir skaičiuoti. Jie nemato, bet girdi... .

Ligi 30 suskaičius turi pasigirsti galingas torpedų trenksmas. Jei jis bus — su taikiniu susitikta. Jei ne — prašauta pro šalį.

Drebančios dėl būsimos sėkmės širdys.

27... 28... 29... 30... Tyla vis, tik sunkus vandens judesys.

31... 32... Argi nepataikyta? Ir staiga purtinantis drebėjimas. Priešo povandeninis laivas, dūmams ir vandens stulpui išsisklaidžius, gula ant šono ir skęsta. Jo šarvai silpni ir torpeda lengvai gali jį perplėsti pusiau.

Iškilt! — Komanda povandeniniam laive, kuris nugalėjo. — pasiruošt gelbėjimo darbams!

Iš juodos vandens gelmės didingai išsoka juodas povandeninis laivas, kurio buveinė — vandenyno gelmė. Jis pasuka į priešų pusę, kuris dabar susuktu ir išplėstu šonu, užsivertusiom skardom gula vis giliau jūron. Jo jūrininkai šoka pro atidarytą angą ir puola į vandenį. Baisu yra mirti tame juodame metalo karste... .

ANGLAI TAIP PAT IŠRADEJAI

Anglai prieš vokiečių povandeninius laivus kovoja visokiausiais būdais. Paskutiniu laiku apie tų laivų veiklą žymiai mažiau girdėti, nes ypatingai sustiprinta anglų aviacijos žvalgyba viršum jūros. Lėktuvai ore išbūna nuo ryto ligi vakaro, kartais skraidoma ir naktimis.

Be to, lėktuvai apginkluoti bombomis, bet ne paprastomis, o giluminėmis. Tai esąs pats naujausias anglų išradimas.

Ligi šiol giluminės bombos turėdavo laivai-naikintojai, kurie, klausytuvais pajutę povandeninį laivą, puldavo ir svaidydavo tas bombas, sprogstančias palaiptui vis didesniai gilyj. Taip, kad ir giliai suspėjęs nusileisti laivas — turėdavo būt tokios bombos sužalotas.

Paskutinėm dienom giluminėm bombom apginkluoti lėktuvai. Ir pora atakų prieš povandeninį laivą anglų žvalgyba jau įvykdė.

„Tai buvo trumpas, bet tikras momentas. Laivas labai greit nėrė dugnan. Viena, antra, o paskui tiesiai jo viduriu ir trečioji giluminė bomba. Jūra užvirė toj vietoj, kur jos sprogo. Dešimt minučių sukom ratą toj vietoj ir matėm kažkokių plūdurojančių gabalų ir daug alyvos. Buvom tikri, kad laivas surado kapą, kurio viršuj mes skraidėme“.

MOKYKLA IR KARIUOMENĖ

DRAUSMĖ KAR. RENGIMO PAMOKOSE

„Kam karinė drausmė reikalinga gimnazijoje, jei čia ne karėivinės, ką tai padės?.. Kai mokiniai pereis į tikrąją karo tarnybą, išmoks ir drausmės“. Taip galvodami klysta, pamiršdami štai ką:

1) Pati kar. rengimo pamoka, jei ji tokia nori vadintis, turi būtinai drausmės laikytis, kitaip ji nebus kar. rengimo pamoka. Juk ir manevrinė, ir tankinė rikiuotė, ir pagaliau mokinių santykiai su savo instruktorium be drausmės nublanksta. 2) Iš mokinio rengiamas būsiamasis sąmoningas karys. Pripratęs prie drausmės, toks mokinytis ir gyvenime bus tvarkingas ir, pakliuvęs kariuomenės eilėna, nesijaus drausmingoje aplinkumoje svetimas. 3) Įgijęs per kar. rengimo pamokas drausmės, ir pats mokinytis darosi kitoks. Tiek jo elgesys, tiek laikysena lieka be priekaištų. Jis jau moka tinkamai laikytis, atsakinėti, be to, įpranta ir tvarkingai atlikti paskirtą darbą.

Tarp kita ko, galima dar pridėti, kad gimnazijon ateina dalis mokinių, kurie šeimose neišmoko autoriteto gerbti. Jų tarpe daugiausia tų, kurie gyvenime nė trupučio nematė vargo ir nedatekliaus. Šitokiems išleptiems ponaičiams drausmė, bendra lygybė ir vienas mąstas (pav., šautuvų valymas, savo draugo skyrininko klausymas, griežta komanda) išblaško visus kapriusus ir priverčia pilnai paklusti autoritetui. Tas drausminimas su laiku turės reikšmės ir visam tautos drausmingumo lygiui.

Kaip gi praveistina drausmė per kar. rengimo pamokas? Pirmiausia, mokinytis turi būti išamontas skirti griežtumą nuo pykčio. Instruktorius būna ne piktas, o griežtas. Taip pat: kas kita atsakomybė ir drausmė bendrąja prasme, kas kita — karine prasme. Kariškoje pamokoje dažnai negalima leisti tokių dalykų, kurie eilinėje pamokoje visai toleruoti. Pav., po komandos ramiai galvos sukinėjimas bei rankų judinimas rikiuotėje — didelis nusizengimas, eilinėje pamokoje — beveik normalus dalykas.

Taip pat reikia uždrausti kai kuriose mokyklose gana plačiai pasitaikančius pašalinių mokinių „nekalčius“ įsikišimus. Leiskim, stovi išrikiuotas aikštėje mokinių būrys ir laukia instruktoriaus. Vos instruktorius pasirodo, tuoj iš pašalių pasipila: lygiuok, šautuvu gerbk, pagarbą tiesiog, ir t. t. Vieną kitą kartą griežtas instruktoriaus reagavimas į tokius triukus visiškai atima drąsuoliams norą toliau tokiomis dalykais užsiminėti ir juokinti išrikiuotuosius.

Kariškos drausmės įvedimo rezultatai yra puikūs. Mokiniai, kurie iš karto žiūri į drausmę labai nepalankiai, greit ją pamėgsta. Atsiranda ūpo, pasididžiavimo, karinio rengimo pamokos daugiau mėgiamos ir visi uždaviniai atliekami su didesniu stropumu. Pranyksta ištižimas.

Mokyt. Mir.

KAUNO „AUŠROS“ BERN. GIMN.

Valdyba pasiskirstė pareigomis. Šaulių būrio valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. pav. — Kalpokas (VII), šviet. vad. — Budrevičius (VII), išd. — Kvilius (VII) ir sekr. — Jonavičius (VII). Būriui vadovauja ats. ltn. Teišerskis. Būri norima pavadinti „Aušros“ gimn. mokinio žuvusio kovose su lenkais Vinco Dovydaičio vardu. P. K.

„AUŠROS“ MERGAIČIŲ GIMN.

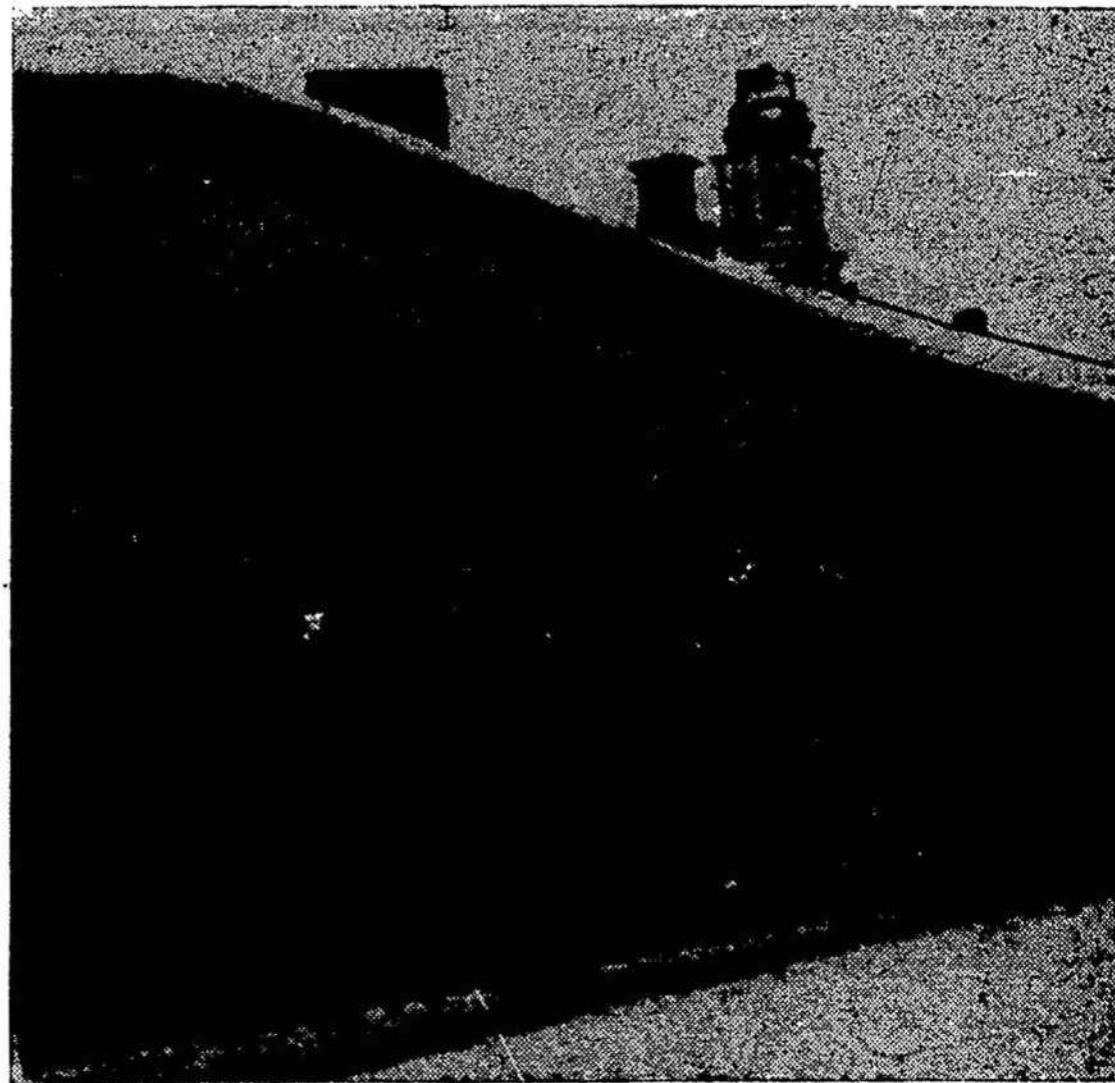
Gražus šaulių vakaras. Vasario 5 d. gimnazijos šaulės drauge su aušrokais šauliais surengė vakarą. Be kitko programoje buvo tautiški šokiai. „Aušros“ merg. šaulių būriui vad. mok. šaulė A. Vokietaitytė. Valdybą sudaro pirm. pav. — L. Vitkauskaitė, šviet. vadovė — A. Daugėlaitė, sekr. — J. Čaplikaitė ir išd. A. Pečiulytė. P. K.

TAURAGĖS MOKYTOJŲ SEMINARIJA

Gražiai veikia šaulių būrys. Mokytojų seminarijos šaulių būrys, vad. ltn. J. Jašinsko, gražiai varo pradėtą šaulišką darbą. Skyriuose pravesta šaudymo varžybos ir broliams vilniečiams moksleiviams suaukota apie 700 knygų ir kitų mokslo reikmenų. P. K.

ZARASŲ GIMNAZIJA

Vadovaujant ats. j. ltn. Lipui, moksleiviai šaudė šrateiliais. Geriausiai pasirodė V. Tulinauskas (VIII), iš 120 galimų, išmušė 113 taškų. Ant. Pakalnis

Vilniaus Birutės gimnazijos rūmai

KAUNO „AUŠROS“ BERN. GIMNAZIJA

Vasario 5 d. šaulių būrys, vadovaujamas p. ltn. B. Teišerskio, surengė vakarą. Pradžioje šaulių būrio chorelis, dirguojant šaul. K. Budrevičiui (VIIc kl.), padainavo keletą dainelių: „Ir pražydo sode vyšnios“, „Mano jaunas drauge, būki tvirtas“ ir k.

Paskiau dar šauliai moksleiviai padeklamavo eilėraščių. Ir pabaigai Stravinskis (VIIIb kl.) paskambino Čiurlionio „Preljūda“. Visas vakaras praėjo linksmoj, šauliškąj nuotaikoj. J. K.

UKMERGĖ

Statydinasi lėktuvą

Keli gabesni mokiniai — modelistai padeda C pilotui Šalavėjui V. statyti lėktuvą. Lėktuvą tikimasi baigti ligi pavasario ir tada juo paraižyti Ukmergės padangės. Visi modelistai irgi sukruito ir neatsilieka dirbdami modelius. Juk pavasarį bus varžybos. M. N. Z.

MUGALĖTOJAI

LAKŪNŲ KELIU

Palapinių baltos dienos —
saulė, vasara, dangus —
laisve nuteikė kiekvieną
iš sklandytojų draugų.

Rytmetinės mankštos slėniuose,
oras drėgnas ir gaivus,
paskui upės bangos lėnios
neša juos, tartum laivus.

...mostas išmeta erdvėn.

Saulei žydrumon pakilus,
vyrai skuba aukštumon,
tempia paukščius, tempia, šyla,
kalvon skuba, kaip namo.

Į pakalnes lynai tiesias.
„Į vietas!“ — kažkur girdėt.
Ir štai, eskadrilę šviesią
mostas išmeta erdvėn.

„Kaunas“ nusklendžia link upės,
„Kregždė“ metas miško link,
„Vilniuj“ vyras gero ūpo
daro sukinį aplink.

Nematyta, neregėta
Nerijoj tiek sakalų!
Sparno pasukimą lėtą
tvieskia marios spindulių.

„Neaplenksi, nepavysi“ —
žaidžia paukščiai erdvėje,
saulė — lūpose, akyse,
ir širdis jauna — su ja.

— Napaly, dar vieną lanką! —
moja rankos nuo kalnų.
Ir štai, „Vilnius“ išsilenkia
ant lieknų, baltų sparnų.

— Napaly, dar vieną kilpą, —
rodo jam iš apačios,
sklandytuvus švilpte švilpia
pro pat kalvas Nerijos.

Daro posūkį į kairę,
spaudžia rankeną žemyn,

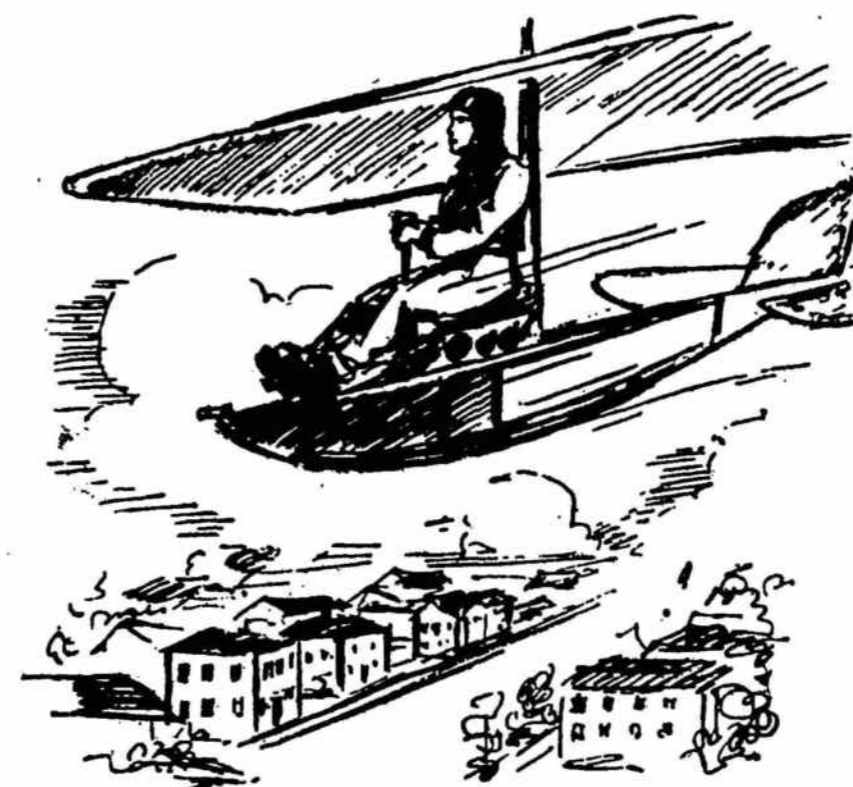
lenkia nutupimui vairą,
sminga smaigaliu smėlin.

Kai pakyla vėjo srovės,
gena debesų bandas,
erdvių vyrai be paliovos
stengias termikus atrast.

Stengias rasti tokį vėją,
kokis mylių mylią neš;
vyrų akys žvalginėja
storo debesio gelmes.

Puola juodumon, išnyra,
metas debesio tarpan,
kol pajunta sparną svyrant,
traukiant nešama jėga.

Tuomet lekia, skuba, bėga,
lenkia kalnus debesų,
pasikinkęs erdvės jėgą,
jis greičiausias iš visų.

...stengias termikus atrast.

Vakar „Vilnija“ nuskrido
lig pat krašto Lietuvos,
šiandie debesinin skydan
dingo vėl šešėlis jos.

Paskui nusivijo „Kaunas“,
„Vilnius“ pasukė kairiau.
Mintys vairininko jauno:
tolų kelią nukariaut!

„Kaunas“ nulėkė lig Dukšto,
„Vilnius“ Biržų jau laukais...
— Napaly, rekordą! — šaukia
aplink radiją draugai.

Kur išgirs jis jų žodį —
Dausai nebe tai svarbu:
termikai jam kelią rodo,
plėšia taip, kad nuostabu.

Tik kažkur prie girios krašto,

prie plačių, lygių laukų,
debesys ir srovės mažta,
žvalgos Napalys nutūpt.

Geras kelias, ilgas kelias! —
Jis net Suostų laukuose!
Kas bus, kai motorų valioj
plaks širdis — jauna, drąsi?

Tuomet tūkstantmylių kelią,
tuomet kalnus ir marias!
Tikim tavo jauną galią —
tau naujus kelius atrast!

AVIACIJOJ

Ak, Anbo, mielas mano Anbo,
plačių sparnų, skardaus motoro,
širdy man tavo vardas skamba,
širdy man dega tavo norai.

Koks didis tu prieš mano „Vilnių“,
prieš sklandytuvą, mano paukštį.
Bet tavo mostas — vėjo vilnys,
tu lengvas — kaip beribiam aukšty.

Ak, Anbo, mielas mano Anbo,
likimai mūsų susirišo —
tavy mana gyvybė skamba,
tu žemėn be manęs negrįši!

Anbo, perskridžiai ir kilpos —
Napalio Dausos daina;
vėjas lekia, vėjas švilpia,
vėjo niekad negana.

O draugai jauni — kaip vėjas,
erdvių nerimo pilni,
amžinai širdis giedrėja,
amžių laisvę gyvenį.

Su tokiais ir kraštą svieta
gali siekti ir pasiekt
kas svajota, kas tikėta,
siek, pasiek jauna širdie!

Tai dabar planai tikri.
Kalnus debesis apskris! (B. d.)

„Ak, Anbo, mielas mano Anbo!“

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

PANAIGINAMA „KAREIVIO UŽRAŠŲ KNYGELĖ“. Kariuomenės vadui įsakius „kareivių užrašų knygelė“ panaikinama. Įvairių ginklų šaudymo knygelės paliekamos kaip buvo, tik artimiausiu laiku jos bus sujungtos į vieną knygelę.

4. PĖST. L. K. MINDAUGO PULKAS. Sausio 27 d. pulko ramovėje surengė išleistuves plk. ltn. Inickui, kpt. Kuodžiui, kpt. Skruodžiui, gen. št. kpt. Nacickui, ltn. Senuliui, ltn. Andriuškevičiui ir j. ltn. Klivečkai. Plk. ltn. Inickas ir kpt. Skruodys išėjo į atsargą, o visi kiti perkelti į kitas dalis.

Pulko vadas, pasakydamas išleidžiamiesiems atsisveikinimo žodį, pradžioje pažymėjo, kad plk. ltn. Inickas, kaip seniausias mindaugėnas, išbuvo pulke per 20 metų ir dalyvaavo visuose jo žygiuose ir kautynėse su visais Lietuvos priešais, pasižymėdamas dideliu narsumu (už ką puošia plk. ltn. Inicko krūtinę du Vyčio kryžiaus ordinai), sugebėjimais ir ištvermingumu. Taikos metu plk. ltn. Inickas uoliai ir sėkmingai vadovavo karių mokymui ir auklėjimui. Dėkodamas už ilgą, garbingą ir sėkmingą darbą pulkui ir mūsų kariuomenei, pulko vadas plk. ltn. Inickui palinkėjo geriausios kloties ir sveikatos. Vėliau tarė žodį kpt. Kuodžiui, gen. št. kpt. Nacickui ir kt., kurių nuopelnai pulkui yra dideli. Prisiminimui mindaugėnų šeimos, išleidžiamiesiems buvo įteiktos pulko karininkų gražios dovanos — albumai, pilni nuotraukų iš pulko gyvenimo.

Plk. ltn. Inickas, dėkodamas visų išleidžiamųjų vardu už gražius linkėjimus ir puikias dovanas, pažymėjo, kad niekad neužmirš garbingos mindaugėnų šeimos ir darnaus darbo su pulko karininkais.

Išleidžiamiesiems buvo sušukta daug valio ir surengtas kuklus pobūvis.

J. Baras

VAKARAS KARO MOKYKLOJE. Vasario 3 d. klasių salėje Užgavėnių proga buvo suruoštas vakaras. Nors trumpą, bet įdomią programą atliko kariūnai ir aspirantai.

Pradžioje 1. asp. kuopos choras, asp. A. Kačanausko vedamas, padainavo Račiūno: „Karas“, „Draugai“ ir „Nurimk, sesut“. Po to asp. K. Sidaras padainavo solo Tosti „Serenada“. Asp. Petrauskas visus linksmino savo eilėraščiu „Laiškas“. Baigiant kariūnų choras, kar. j. psk. Kaulinio vedamas, padainavo įvairių autorių penkias žygio dainas. Programai pasibaigus buvo pasilinksminimas.

— Nuo šių mokslo metų pradžios šventadieniais klasių salėje yra laikomos pamaldos. Salėje yra įrengtas mažas altorius, prie kurio kiekvieną kartą atvykęs kunigas atsilankiusiems kariūnams ir aspirantams atlaiko šv. Mišias. Mišioms patarnauja patys kariūnai, o pamaldų metu visi gražiai pagieda. Pamaldos yra labai jaukios, nes jas pajvairina ka-

Geriausiai baigę 8. PP mokomosios kuopos laidą: gr. Kleinecas (kairėje) — pirmuoju ir gr. Žilonecas — antruoju

riūnų giesmės ir mokyklos orkestras. Į pamaldas nuolat atsilanko mokyklos v-kas b. gen. Juodišius ir visi mokyklos karininkai.

— Be jau anksčiau atlietuvinusių daugelio kariūnų savo pavardes, netrukus žada savo pavardes atlietuvininti dar apie 20 kariūnų.

J. N.

IŠKILMINGOS 5 LIKTINIŲ PUSKARININKIŲ IŠLEISTUVĖS KĖDAINIŲ ĮGULOJE. Vasario 3 d. Kėdainių įgulos liktinių puskarininkių Ramovės būstinėse įvyko iškilmingos išleistuvės 5 liktinių puskarininkių, būtent: art. pulko vrs. Andriukaičio, psk. Bagužio, Gikio, Žemaičio ir pėst. pulko psk. Valatkevičiaus. Pabrėžtina tai, kad šie visi

Geriausiai baigę 9. PP mokomosios kuopos laidą: gr. V. Peckus — pirmuoju ir gr. J. Jokūbaitis — antruoju

vyrų įguloje pasižymėjo kaip pavyzdingi, draugiški ir apsišvietę kariai. Dėl šių teigiamų būdo savybių jie buvo mylimi ne tik savo kolegų-puskarininkių, bet aukštai vertinami ir jų tiesioginių viršininkų. Todėl į šias išleistuvių vaišes, be kitų, atsilankė įgulos viršininkas plk. Genys ir art. pulko vadas plk. Jasulaitis, kurie vaišių metu pasakė kalbas. Į jiems pareikštus linkėjimus išleidžiamųjų vardu atsakė vrs. Andriukaičio ir psk. Bagužio. Kiek vėliau įgulos likt. puskarininkių ramovės valdybos vardu seniausias tarnybos stažu vrs. Šeženis, padėkojęs aukštiesiems viršininkams už jų atsilankymą į šias puskarininkių išleistuves, kreipėsi į išleidžiamuosius puskarininkius, įteikdamas jiems atminimui kuklias Ramovės dovanėles: 3 pistoletus ir 2 laikrodžius.

St. Narijauskas

2. ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS. Sausio 28 d. pulko karių salėje pulko orkestras surengė kariams koncertą. Kapelmeisterio A. Likerausko diriguojamas, orkestras pagriežė keletą lietuviškų maršų, valsų ir muziko Lechavičiaus uvertiūrą „Laisvės audroje“. Kapelm. A. Likerauskas plačiai paaikšino kariams pagriežtų dalykėlių turinius. Švietimo vadovas kun. Tarvydis už paaikškinimą ir karių supažindinimą su lietuviška muzika kapelm. A. Likerauskui pareiškė viešą padėką.

J. Figūrinas

3. PP. KAREIVIŲ BIBLIOTEKA-SKAITYKLA. Nors N. įguloje esanti pėst. pulko kareivių biblioteka nepasižymi ilgametine veikla (jos įkūrimo pradžia apie 1936 m., t. y., netrukus naujai susiformavus vytautėnams), tačiau nuo pat savo pirmųjų gyvavimo dienų iki šiol biblioteka tebesanti pulke svariausiu švietimo veiksmu. Ši biblioteka yra pulko švietimo vadovo žinioje ir veikia jo nustatyta tvarka, todėl minima biblioteka yra skaitoma kaip ir viso pulko (pulke — 3 bibliotekos) centriniu organu. Biblioteka pirmajai užuomazgai dalį knygų yra gavusi iš 9. PP, kurios jau buvo senesnių leidimų, bet diena iš dienos biblioteka ėmė gausėti ir visai naujutėlėmis, vertingomis knygomis, kurias siuntė ir dar vis tebesiunčia Kar. št. Spaudos ir švietimo Skyrius. Šiuo metu bibliotekoje yra 1454 tomų įvairaus turinio knygų. Jos visos dailiai įrištos ir tvarkomos pagal kartotekos reikalavimus. Knygos, subalansavus metinius duomenis, gausiausiai buvo skaitomos praėjusiais (1939) metais — 1643 skaitytojai. Visų daugiausia buvo skaitoma lietuvių rašytojų dailioji beletristika; likusią dalį sudarė mišraus turinio knygų mėgėjai. Pažymėtinas dar vienas, neseniai įgyvendintas, pulko švietimo faktorius: š. m. sausio 21 d. I Bn salėje (greta bibliotekos) pradėjo veikti kareivių skaitykla. Kadangi salė gana talpi ir žiemos metu apkūrenama, šiai kultūrinei paskirčiai ji pilnai atitinka. Dabar kareiviai, be išsinešamų į dalinius knygų, turi progos savo atliekamus laikus dar produktyviau

bei kultūringiau praleisti. Aišku, kad į čia kariai pirmiausia lankosi dėl spaudos, kurios skaitykloje netrūksta. Išrašoma per 20 periodinių ir neperiodinių laikraščių, žurnalų, kartinių leidinių ir t.t. Pulko švietimo vadovybės rūpesčiu, skaitykla įsigijo visą eilę žaidimų, k. t., šachmatus, šaškes, domino ir, pagaliau, net stalo tenisą, kuris žiemos metu yra ypač visais atžvilgiais naudingas sporto žaidimas. Taip pat skaitykla turi stiprų radijo imtuvą, iš kurio visa programa, rūporų pagalba, pertransliuojama kiekvienam daliniui.

St. Narijauskas

5. P. D. L. K. KĘSTUČIO PULKAS. Vasario 3 d. mokomoji kuopa išleido naują kadro laidą. Dauguma auklėtinių, uoliai dirbdami, egzaminus išlaikė gerais pažymiais. Pirmaisiais baigė 1. kulk. kuopos eil. Rugienis Petras ir 2. kulk. kuopos eil. Kaščionas Adolfas, kurie apdovanoti laikrodžiais.

Kukliuose išleistuvių pietuose dalyvavo pulko vadas, egzaminų komisija, dalinių vadai ir mokomosios kuopos likt. puskarininkiai. Pietų metu pulko vadas jauniems kadriams tarė įspūdingą žodį, primindamas jų pareigų sąžiningo atlikimo reikšmę auklėjant savo valdinius. Visi baigusieji mokomąją kuopą pakelti į grandinius. *Gr. L. Kančauskas*

KULTŪRINĖS PRAMOGOS VYTAUTĖNŲ PULKE. Švietimo vadovo kun. Gronio rūpesčiu Kėdainių įgulos kariams jau kelintas sekmadienis pradėta ruošti įvairios kultūrinės pramogos. Sausio 28 d. art. pulko kino salėje vietos agronomas skaitė kariams paskaitą „Žemės ūkio našumo būtinumas ir jo reikšmė Lietuvai“; vasario 4 d. I Bn karių salėje pėst. pulko dūdų orkestras atliko gana įdomaus repertuaro koncertą. Prieš pradėsią griežti, apie kiekvieną muzikos veikalą išsamiau darė paaškinimus kapelmeisteris Jautakis. Tenka pabrėžti, kad panašias įvairias kultūrinės pramogas pulke žadama suruošti kas šventadienis, nes kariai jomis labai patenkinti. *St.*

KUPIŠKIO ĮGULA. Vasario 3 d. įgulos karių salėje Kupiškio valstybinės gimnazijos mokinių choro artistų trupė suvaidino kariams J. Kaminsko 2 veiksmų operetę „Kaminkrėtis ir malūnininkas“. Be to, vakarą dar pajavairino gražiomis dainomis ir tautiniais šokiais. *Glž.*

VAKARAS KUPIŠKYJE. Sausio 28 d. Kupiškio įgulos karių salėje įvyko artilerijos grupės iniciatyva suruoštas vakaras-balius. 4 v. dramą „Žmogžudžio dukterė“ vaidino pavasarininkų artistai. Stasys visai neatitiko savo rolei. Geriausiai atitiko savo rolę Marytė, jos tėvas profesorius ir Stepas. Šiaip veikalo pastatymas pasisekė neblogai. Po programos buvo šokiai. *Elnis*

VYTENŲ MOKOMOSIOS KUOPOS IŠLEISTUVĖS. Sausio 28 d. buvo 9. p. L. K. Vytenio pulko mokomosios kuopos išleistuvės. Egzaminus išlaikė visi, nors šiai laidai buvo daug trukdymų. Pirmuoju baigė mok. Peckus Vaclovas, antroju mok. Jokūbaitis Juozas ir trečiuoju mok. Paplauskas Vaclovas. Pirmieji du gavo dovanų — laikrodžius.

Visi baigusieji pakelti į grandinio laipsnį. Pietų metu pulko vadas ir mokomosios kuopos vadas pasakė mokomiečiams gražų žodį, linkėdami ateityje būti geriausiais ir naujingiausiais Tėvynei sūnumis. *Gr. Vl. Žukauskas*

DARBU UGDOME TALENTUS. Šarvuočių rinktinės švietimo vadovo kpt. Ambraziūno pastangomis atgaivinamas kultūringas atliekamo laiko sunaudojimas. Visų darbų nagrinėjimo metu švietimo vadovas priminė spaudą. Pasirodė, kad iš rinktinės karių „Kari“ išsirašė 90%. Paragino ir „Lietuvos Sparnus“ išsirašyti. Karių stygų orkestras jau pasirodė visuomenei, buvo karštai sutiktas, todėl dabar bus papildytas naujais instrumentais. Mokančių griežti yra nemaža karių. Orkestro stygų grupė lavinasi beveik kasdien. Organizuojamas choras. Kariai, turį gerus balsus, įsirašo į chorą. Chorą veda eil. Černiauskas. Taip pat užsimota leisti rinktinės laikraštėlį. Tuo būdu kariai galės daugiau lavinti savo plunksną. *J. psk. Bal. Brazdžionis*

SEREDŽIAUS ĮGULA. Buvo atlikti bandomieji šaudymo pratimai. Suvedus visus pratimus, geriausiai sušaudė iš karininkų: j. ltn. Krištonis, ltn. Jablonskis ir ltn. Griauzdė. Likt. puskarininkų: vrs. Oleškevičius, psk. Dumbrys ir psk. Čibirka.

Sausio mėn. įgulos salėje Seredžiaus šaulių moterų būrys suruošė viešą vakarą. Vaidino 3 veiksmų komediją „Moderniškoji kaimo moteris“. P. Padleckio vadovaujamas šaulių choras padainavo keletą dainų. *San. psk. Grigoras*

VARNIŲ ĮGULA. Kaip kasmet, taip ir šiais metais Varnių įgulos sanitarijos puskarininkiams surengti kursai sanitarijoms žinioms pagilinti. Kursai prasidėjo sausio 26 d. ir

baigsis kovo 5 d. Į kursus įtraukti ir apylinkės atsargos san. puskarininkiai, kurie juos mielai ir tvarkingai lanko ir jais domisi. Be to, kas savaitė 1—2 kartus likt. psk. ramovėje įvyksta įvairiomis temomis paskaitos, kurias dėsto karininkai. *San. psk. M. Grinius*

1. P. D. L. K. GEDIMINO PULKE įvesta du kartus savaitėje dainų pamokos kariams. Dainas veda vilniečių „Varpo“ choro chorvedys p. Sinius. Be to, kartu moko ir bažnytinių giesmių, kurias kariai gieda per skirtas jiems pamaldas bažnyčioje. *J. psk. Korla*

RADVILIŠKIO ĮGULA. Tarp įgulos karių ir vietos organizacijų bei mokyklų įvairiomis progomis pasireiškia glaudus bendradarbiavimas. Štai sausio 27 d. per vietos progimnazijos tėvų komiteto labdaringą vakarą įgulos dūdų orkestras surengė koncertą. Buvo pagriežta lietuviškų dainų popuri ir kt. Koncertas vakaro dalyviams paliko gerą įspūdį.

Šokių metu, be dūdų orkestro, pagriežė ir tik ką sudarytas karių muzikos mėgėjų džassas. *Eil. J. Prakapas*

KARO POLICIJOS MOKYKLA. Sausio 30 d. mokyklos kariams ir liktiniams puskarininkiams kpt. Sabaliauskas skaitė paskaitą „Lietuvos valstybės atstatymas“. Paskaita buvo tuo įdomi, kad joje buvo iškelti mažai kam žinomi, bet lemia tautos gyvenimą smulkūs istoriniai faktai. *Blinda*

KARIUOMENĖS ŠTABO CIV. TARNAUTOJŲ ŠAULIŲ BŪRIO SUSIRINKIMAS. Vasario 1 d. Aukšt. Karo Mokyklos auditorijoje įvyko Kar. št. civ. tarnautojų šaulių susirinkimas. Į šį susirinkimą buvo pakviestas gen. št. kpt. Leveckas, kuris supažindino šaulius su šautuvo istorija, jo sudėtimi, naudojimu ir t. t. Po to sekė būrio einamieji reikalai.

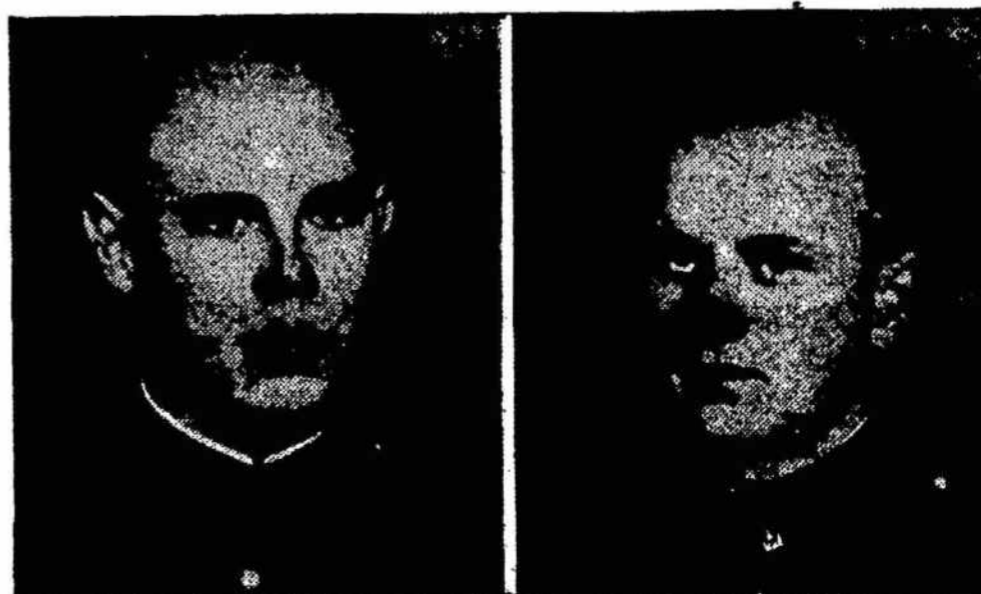
PAKRUOJUS (Šiaulių aps.). Vietos Ginkl. Kr. P. R. skyriaus pirmininkas — apylinkės teisėjas p. Kanišauskas šiomis dienomis Ginklų Fondo stambesniems aukotojams įteikė krašto apsaugos ministro ir S-gos G. K. P. Remti pirmininko padėkos lapus. Įteikdamas padėkos lapus, skyriaus pirmininkas kiekvienam aukotojui paspaudė ranką, padėkodamas ir skyriaus vardu.

Stambiausiu aukotoju yra patsai skyriaus pirmininkas p. Kanišauskas, nes yra paaukojęs visų stambiausią sumą pinigais ir šautuvą, kuriuo kovojo prieš Lietuvos priešus dar būdamas savanoriu. Toliau stambesnieji aukotojai yra Pakruojaus malūnas, adv. Požėla ir valsč. sekretorius Baniulis. Kiti aukotojų smulkesnėmis sumomis iki 25 litų kiekvienas. Iš viso padėkos lapus gavo 19 aukotojų.

Po padėkos lapų įteikimo aukotojai, reikšdami didelę padėką už jų aukų įvertinimą — gautuosius padėkos lapus, pasižadėjo ir toliau kasmet aukoti pagal išgalę Ginklų Fondui, tik dar didesniu duosnumu, kad tik būtų išlaikyta Lietuvos Nepriklausomybė ir kad jų paaukotos sumos atneštų visam kraštui naudą ir saugumą.

Šiam taip nepaprastam ir pirmam padėkos lapų įteikimui prisiminti padaryta bendra aukotojų nuotrauka. *V. Daigas*

ISTAIGOS BEI ĮMONĖS IŠSIRAŠO „KARI“ Jau antri metai nemaža išsirašo „Kario“ prenumeratų Pavencio cukraus fabrikas, „Maisto“ įmonės ir „Vilties“ spaustuvė. Šiemet ir daugelio įstaigų tarnautojų per savo platintojus sąrašais prisiuntė nemaža prenumeratų. Tarp kitų įstaigų paminėtina V Kauno mokesčių inspekcija, kurios tarnautojų apie 90% išsirašė „Kari“ per platintoją J. Stanišauską.

Geriausiai baigė šarvuočių rinktinės mokomąjį būrį: eil. V. Žeknys (kairėje) ir eil. A. Taminskas

KLAIDOS ATITAIŠYMAS. „Kario“ Nr. 5, „Kariuomenės gyvenimo“ skyriuje, pirmosios žinutės 3 eilutėje, vietoj „nuo I. 23. paskirtas kitos dalies vardu“, turi būti „vadu“.

KARIUOMENĖS ŠTABO PRANEŠIMAI

Atsargos kariams

Šiais metais karo pratimų bus šaukiami šie atsargos kariai:

I. Atsargos karininkai pėstininkų, artilerijos, kavalerijos, inžinerijos ir aviacijos specialybių:

1) mūsų kariuomenėje tarnavusieji kadro karininkai, gimę 1897 m. ir jaunesni, kurie karo pratimų dar neatliko:

a) jaunesnieji leitenantai, atleisti iš kariuomenės 1936 m. ir anksčiau,

b) leitenantai, atleisti iš kariuomenės 1935 m. ir anksčiau,

c) kapitonalai, atleisti iš kariuomenės 1935 m. ir anksčiau,

d) majorai, gimę 1893 m. ir jaunesni, atleisti iš kariuomenės 1933 m. ir anksčiau, kurie pratimų dar neatliko.

2) Buvę kadro jaunesnieji leitenantai, pirmuosius pratimus atlikę 1933 — 1935 m., šiais metais bus šaukiami antrųjų pratimų.

3) Atsargos jaunesnieji leitenantai ir leitenantai VI aspirantų laidos, kurie 1939 m. karo pratimų neatliko. Visi atsargos jaunesnieji leitenantai ir leitenantai IX ir XII aspirantų laidų.

4) Visi kiti atsargos karininkai, kurie karo pratimų jau buvo šaukiami, tačiau gavo tų pratimų atidėjimus ar dėl kitų priežasčių pratimų neatliko.

II. Atsargos kareiviai, gimę 1908, 1909 ir 1912 m. visų kategorijų ir raldžių. Be to, išimties tvarka dar bus pašaukti ir kitų gimimo metų atsargos kareiviai.

Atsargos kariai, įgiję medicinos ar veterinarijos gydytojų diplomus ir studentai medikai, veterinarai ir odontologai, išklause nemaziau kaip 8 semestrus, jei jie prieš pratimus apskrities komendantui pristatys minėtų specialybių diplomų nuorašus arba išklaustyto mokslo liudijimus, bus perkelti į atitinkamą sanitarijos ar veterinarijos karių specialybę ar kategoriją ir kartu su savo ankstyvesnės specialybės ar kategorijos kariais karo pratimų nebebus šaukiami.

Kariai, dėl nesveikatos pripažinti karo tarnybai nebetinkamais, karo pratimų nebebus šaukiami. Todėl kariai, kurie tokiems jaučiasi, tačiau karo tarnybai netinkamais dar nepripažinti, turi prieš pratimų pradžią raštu prašyti savo apskrities komendantą patikrinti jų sveikatą.

Atsargos karininkai ir kareiviai karo pratimų bus šaukiami 4—6 savaitėms. Pratimai bus vykdomi įvairiais šių metų laikotarpiais. Šaukiamieji gaus raštiškus šaukimus, kuriuose bus reikiamų nurodymų. Be to, suinteresuoti reikiamų žinių galės gauti savo apskričių komendantūrose.

Naujokams

1939 m. rudenį priimtiems naujokams pranešama žinoti, kad jie į kariuomenės dalis bus siunčiami š. m. kovo 1 d. Kada (diena ir valanda) ir kur jie turės susirinkti išvykumui į kariuomenę, praneš apskričių komendantai.

Šių metų kovo 15—16 d. d. visų apskričių karinės prievolės komisijose (prie komendantūrų) bus imami į kariuomenę naujokai, nestojusieji karinės prievolės atlikti su savo vienmečiais. Tuo pat laiku ir tų pačių komisijų bus imami į kariuomenę savanoriai, Lietuvos pillečiai, tinkami tarnauti rikiuotėje, kuriems šiais metais sueina 18—25 metai amžiaus.

Vilniaus, Švenčionėlių ir Valkininkų miestų ir apskričių savanoriai minėtu laiku bus imami Vilniaus miesto komendantūroje.

Atsargos kariai savanoriais nebus imami.

Norintieji stoti savanoriais turi ne vėliau kaip stojimo metu paduoti savo apskrities, o Švenčionėlių ir Valkininkų apskr. — Vilniaus komendantui prašymą ir prie jo pridėti:

1) gimimo metriką ar kitą amžių įrodantį dokumentą,

2) policijos liudijimą, kad nėra baustas kalėjimu, tardomas, teisiamas ar laikomas policijos priežiūroje,

3) jaunesnis kaip 21 m. amžiaus — tėvų ar globėjų leidimą raštu, kad leidžia stoti savanoriu. Tėvų ar globėjų parašus turi patvirtinti vietos savivaldybė ar policija.

Suinteresuoti asmenys smulkesnių žinių galės gauti apskričių komendantūrose.

ŠAULIŲ GYVENIMAS

ŠAULIŲ VAKARAS VILNIAUS VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIOJE. Sausio 27 d. Vytauto Didžiojo gimnazijos šaulių berniukų ir mergaičių būriai surengė įdomų vakarą. Vakare dalyvauti buvo pakviesti Kauno šaulių sportininkai. Programoje pamatėme ritmišką gimnastiką, įvairias mankštas ir tautinius šokius. Vakarą visiems labai patiko.

Sausio 28 d. šv. Mikalojaus salėje įvyko Vilniaus miesto šaulių būrio susirinkimas, kuriame buvo skaityta paskaita „Nematomas karas“. Paskaitą skaitė šaulys Rimdžius.

Pranešta numatomoji vasario 16 d. minėjimo programa ir būrių vadų nutarimai šauliams dalyvauti šiame minėjime.

Sausio 27 d. miesto savivaldybės būstinėje įvyko pirmas Vilniaus miesto šaulių būrių vadų pasitarimas, kuriame dalyvavo šaulių rinktinės vadas plk. Kaunas ir būrių vadai. Svarstyta kaip paminėti vasario 16 dieną, kuri bus pirmą kartą švenčiama Vilniuje.

Nutarta, kad uniformuotieji šauliai dalyvaus iškilmėse. Kiekvienas būrys, be to, atskirai paminės vasario 16 d.

Moksleivių šaulių būriai vasario 16 d. minės Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje. Vilniaus miesto šaulių darbams derinti paskirtas ats. plk. Gražulis ir ats. mjr. Gudelis. M.

ALYTAUS RINKTINĖS BŪRIŲ ATSTOVŲ METINIS SUSIRINKIMAS įvyko sausio 28 d. Dalyvavo šaulių S-gos vadas plk. Pr. Saladžius ir s-gos štabo v-kas gen. št. plk. ltn. Žukas.

RINKTINIŲ KARININKŲ ŠAULIŲ REIKALAMS TARNYBINIS SUSIRINKIMAS įvyko sausio 26 d. šaulių S-gos štabe. Aptarti šaulių karinio mokymo reikalai.

GELEŽINKELIŲ RINKTINĖS MOTERYS ŠAULĖS VILNIAUS SRITYJE SUŠELPĖ 150 LIETUVIŲ ŠEIMŲ. Iš jų, surengtųjų eglučių proga, švenčionėliuose sušelpa 40 ir Dūkšte 70 šeimų.

OBELIŲ GEL. STOTIES MOTERYS ŠAULĖS PAAUKOJO 70 LITŲ geležinkelių šaulių rinktinėi gimkluoti.

PANEVŽIO APSKR. SAVANORIAI KŪRĖJAI, Į ŠAULIŲ EILES šiomis dienomis įstodami, drauge patraukė gražiu pavyzdžiu ir jaunimą.

KĖDAINIŲ RINKTINĖS ŠAULIŲ NAMŲ STATYBA, kurios kėdainiečiai, neturėdami nuolatinės visuomenės reikalams salės, labai laukia, naujajam rinktinės vadui mjr. Karšai ši klausimą išjudinus, pradėdama šiemet vykdyti.

BIRŽŲ ŠAULIAI ISSINUOMOJO KINO TEATRĄ, kuriame rodys visuomenei geriausias filmas. Be to, plečiamas šaulių choras, dūdų orkestras, išlaikoma čiuožykla, klubas ir t. t.

DIDVYŽIŲ ŠAULIŲ BŪRIO (MARIJAMPOLĖS V.) TARYBA, mirus būrio šauliui J. Žemaičiui, neturtingai velionės šeimai paaukojo 60 litų.

VISAS JAUNIMAS ĮSIRAŠĖ Į ŠAULIŲ sausio 14 d. įvykusiame Grybinų (Dūkšto v., Zarasų apskr.) šaulių būrio steigiamajame susirinkime. Jaunuomenė su džiaugsmu stojo dirbti to darbo, kurį per devyniolika metų draudė okupantai.

RUDIŠKIŲ ŠAULIŲ BŪRYS, kaip ir kiti Vilniaus rinktinės šaulių būriai, įsisteigęs Vilnių atgavus, iš pat pradžių pradėjo energingą veiklą. Surengta vakarų su vaidinimais, paskaitų, susirinkimų ir t. t. Dabar rūpinamasi perimti būrio žinion buv. lenkų P. K. U. salę kultūriniais reikalams.

GAIVINAMOS TAUTINĖS TRADICIJOS. Pašvenčio šaulių būrio (Raseinių r.) skudutininkai ir tautinių šokių šokėjai per sausio 21 d. surengtąjį Jurbarke vakarą gražiai pasirodė, pademonstruodami tautinį meną.

SUSIPAŽINO SU SUSPAUSTU ORU ŠAUDANČIAIS ŠAUTUVAIS sausio 22 d. Zarasų gimnazijos šauliai moksleiviai. Atliktu šaudymu pasiekta neblogų rezultatų. V. Tulniauskas (VIII) iš 120 galimų surinko 113 taškų.

BETYGALOS ŠAULIŲ BŪRYS PAAUKOJO prof. Petro Leono ir adv. Mykolo Sleževičiaus stipendijų fondams po 50 litų.

ŠAKIŲ ŠAULĖS MOKSLEIVĖS SURENGĖ SANITARINIUS KURSUS, kurie prasidėjo vasario 8 d. Kursams vadovauja gyd. B. Stukas.

TAKTINIŲ PRATIMŲ „Kuopos kautynės gyvenvietėse“ sausio 28 d. atliko Biržų apylinkės šauliai. Teorinių žinių pateikė ir pratimą vedė kpt. Pukys.

RAITININKŲ ŠAULIŲ SKYRIUS įsteigtas prie Tytuvėnų (Raseinių v.) šaulių būrio.

SPORTAS

IŠ L. KLASĖS KREPŠINIO PIRMENYBIŲ. Sausio 27 d. buvo dvejų vyrų L klasės krepšinio pirmenybių rungtynės, kuriose LFLS nugalėjo C JSO 28:27 (10:15) ir Aukštesnioji Technikos Mokykla įveikė LGSF 32:28 (9:12, 22:22, 26:26). Per šias rungtynes įvyko didelė staigmena, nes meisteris

C JSO atidavė 2 taškus ekipai (LFLS), kuri pirmenybėse užima priešpaskutinę vietą. Pirmame kėlinyje C JSO turėjo persvarą, bet antrame kėlinyje atleido. Nuo čia žaidimo iniciatyvą perėmė LFLS ir išplėtęs didelę energiją pasiekė pergalę. Antrosios tos dienos rungtynės tarp ATM ir LGSF buvo labai azartiškos. Abi ekipos pasirodė vienodo pajėgumo. Normalus rungtynių laikas tedavė lygiąsias 22:22. Pirmasis pratęsimas taip pat baigėsi lygiomis 26:26 ir tik antroje pratęsimė, kada LGSF pasiliko su 4 žaid., ATM pasiekė pergalę 32:28.

Sausio 31 d. buvo dvejios L klasės vyrų krepšinio pirmenybių rungtynės, kuriose Grandis įveikė A. Technikos Mokyklą 49:30 (18:8) ir Tauras nugalėjo Š Kovą 27:25 (11:10, 23:23). Rungtynės Grandis — ATM buvo vienašališkos, nes Grandis pasirodė žymiai pranašesnė ir rungtynes laimėjo. Tauras — Š Kovas rungtynės buvo permainingos ir lygiavertės. Normalus rungtynių laikas tedavė tik lygiąsias. Pratęsimė Tauras rungtynes laimėjo 27:25.

Vasario 4 d. buvo trejos L klasės krepšinio pirmenybių rungtynės. Moterų grupės pirmenybių rungtynėse LGSF įveikė C JSO 12:5 (6:3)). Vyrų grupėje Aušra nugalėjo IV gimnaziją 27:17 (10:4) ir Š Kovas įveikė LGSF.

SLIDININKŲ RUNGTYNĖS VILNIUJE. Sausio 28 d. Vilniuje sporto apygarda buvo surengusi žiemos sporto rungtynes, kuriose buvo slidininkų lenktynės ir šuoliai. Kadangi dar nėra paskelbta Vilniaus Sporto Apygardos sportininkų registracija, tai šiose rungtynėse buvo leista dalyvauti visiems. Tad ir dalyvių įsirašė per 200. Slidininkų pradmė ir baigmė buvo Trijų Kryžių kalne esančiame stadione, kur yra ir tramplynas.

Rungtynių pasekmės: Vyresniųjų grupėje pirmuoju atbėgo Hansenas Arvidas, prabėgęs 18 km per 1:14:21 val., antruoju Kiliščekas Vladas per 1:18:09 val. ir trečiuoju Gaidukevičius Aleksas per 1:18:33 val.

Jauniai bėgikai pagal amžių buvo suskirstyti į 4 grupes. I grupėje dalyvavo gimę 1928 m. ir jaunesni ir bėgo 4 km: pirmuoju atbėgo Šalkauskas per 20:15 min., antruoju Kurėjus per 24:21 min., trečiuoju Zaremba M. per 24:40 min.: II grupėje (gimę 1925—1927 m. ir atstumas 4 km): 1 v. Navickas 20:00 min., 2 v. Zaremba Vl. 21:03 min., 3 v. Gulbinauskas 21:08 min.: III grupėje (gimę 1923—1924 m., atstumas 8 km): 1 v. Pasachas 47:29 min., 2 v. Šatarovas 49:06 min., 3 v. Stalaukas 49:10 min. IV grupėje (gimę 1922 m., atstumas 8 km): 1 v. Krukauskas 46:53 min., 2 v. Gulbinavičius 47:21 min., 3 v. Romainis 50:06 min.

Tuo pat metu stadione buvo šuolių nuo tramplyno varžybos. Šuolių varžybose dalyvavo 7 šokikai, jų tarpe 2 jaunieji. Pirmąją vietą laimėjo Kelmas, surinkęs 137 taškus ir nušokęs pirmuoju šuoliu 31,5 m ir antruoju šuoliu 31 m. Antrąją vietą laimėjo jaunis Grudavičius, surinkęs 97 taškus ir nušokęs pirmuoju šuoliu 15,5 m ir antruoju 20,5 m. Trečiąją vietą laimėjo Jagoda, surinkęs 58 taškus per du šuolius nušokęs po 26,5 m., bet antrame šuolyje krito. Tenka pažymėti, kad šis tramplynas yra daugiau treniruotės pobūdžio ir šuoliams nevisai tinka, nes nuo jo negalima daugiau nušokti kaip 40 m.

Be to, ta pačią dieną Vilniuje buvo ir pirmos draugiškos ledo ritulio rungtynės tarp Vilniaus sporto klubo LGSF ir Geležinkeliečių šuolių sporto klubo. Rungtynes, kaip geresnis vienetas, laimėjo LGSF 3:2 (1:0, 1:1, 1:1).

KAUNO SPORTO APYGARDOS DAILIOJO ČIUOŽIMO PIRMENYBĖS. Sausio 28 d. buvo prarastos Kauno sporto apygardos dailiojo čiuožimo pirmenybės. Dalyvių jose buvo nedaug. Vyrų meisterių klasėje buvo 3 dalyviai, kurie po varžybų vietomis pasiskirstė: meisteris Ignaitis 213,6 taškai, 2. Zeikus 186,1 taškai, 3. I. Puodžiūnas 158,1 taškai. *Moterų meisterių klasės* viena dalyvė: meisterė Dornaitė 56,3 taškai. *Vyrų jaunių klasės* trys dalyviai. Jų vietos: meisteris A. Puodžiūnas 43,3 taškai, 2. Adomaitis 42,9 taškai, 3. Senkus 24,9 taškai. *Meisterių porinių* buvo viena pora: meisteriai Dornaitė — Mickevičius 8 taškai. *Moterų jaunių klasės* 5 dalyvės. Jų vietos tokios: meisterė — T. Klimavičiūtė 40,5 taškai, 2. L. Klimavičiūtė 37,2 taškai, 3. Lipšicaitė 35,8 taškai.

VOKIETIJA KVIETIA I TURNYRA. Vandens ir žiemos sporto sąjunga gavo iš Vokietijos atitinkamos sporto vadovybės kvietimą dalyvauti keturių valstybių ledo ritulio turnyre. Turnyras įvyks Karaliaučiuje kovo 24—25 d.

DRAUGIŠKOS SLIDININKŲ RUNGTYNĖS A. PANEMUNĖJE. Sausio 28 d. A. Panemunėje buvo surengtos draugiškos slidininkų rungtynės, kuriose dalyvavo apie 30 slidi-

ninkų. Rungtynių pasekmės: 5 km vyrams, nugalėtojas Pacevičius (Plienas) prabėgo per 22:35 min., 10 km vyrams, nugalėtojas Jurgutis (Plienas) prabėgo per 47:40 min.; 4×5 km estafetė vyrams, nugalėtojas Plieno ekipa per 1:38:05 val. Ir jaunių vyrų 5 km lenktynių nugalėtoju liko Garmus (LGSF), prabėgęs per 30:01 min.

LIETUVOS MOTERŲ KREPŠINIO RINKTINĖ TELŠIUOSE. Sausio 28 ir 29 d. Telšiuose viešėjo Lietuvos moterų krepšinio rinktinė ir žaidė tinklinį ir krepšinį. Pirmąją gastrolių dieną buvo sužaista tinklinis ir krepšinis. Tinklinį laimėjo Telšiai 2:1 (15:10, 7:15, 15:13). O krepšinyje LGSF-Aušros kombinuota nugalėjo Telšių gimnaziją 28:3 (9:3). Antrąją gastrolių dieną žaidė Lietuvos rinktinė su Telšių rinktine. Rungtynes laimėjo Lietuvos rinktinė 26:9 (14:7).

KAS NAUJA LIETUVOJE

VASARIO 16 D. MINĖJIMUI labai ruošiamasi visoje Lietuvoje ir ją šiemet norima atšvęsti su ypatingu pakilumu. Didžiausios išskilmės bus Vilniuje.

VASARIO 16 D. PROGA, be minėjimų pačioje Lietuvoje, atitinkamos programos bus ir mūsų kaimynuose. Į tuos minėjimus vyks mūsų dainininkų. Rygoje dainuos Dambrauskaitė, Taline — Zaunienė ir Kardelienė, Daugpily — Augaitytė - Santvarienė ir Baltrušaitis.

LITERATŪROS PREMIJOS JAU SKIRIAMOS. Šiuo metu jau paskirta vaikų literatūros premija, kurią gavo rašytojas Steponas Zobarskas. Posėdžiauja ir kitų premijų komisijos.

TIESIOGINIS SUSISIEKIMAS SU SSSR atidarytas nuo š. m. vasario 5 d. Susisiekimų linija — Vilnius — Kenas — Gudagojus.

200 BUTŲ DARBININKAMS. Kauno miesto savivaldybė, jau anksčiau pradėjusi rūpintis darbininkų butų statymu, šiuo metu stato keletą namukų. Per metus bus įrengta 200 butų. Vyriausybė šį sumanymą remia ir numatė apmokėti pusę išlaidų.

32 VALSTYBINĖS BIBLIOTEKOS leistos steigti Vilniaus krašte. Jų dvylika bus pačiame Vilniuje, o kitos — po visą sritį.

SAVAS TABAKAS. Kadangi Vilniaus krašte buvo daugiau praplėtęs tabako žaliavos parūpinimas ir yra daugiau specialistų, tai numatoma pradėti plačiu mastu auginti tabaką. Ligi šiol iš užsienio kasmet įvežama tabako žaliavos už apie 3 milijonus litų.

LIETUVOS JŪRŲ TEISMAS bus steigiamas, nes netekus Klaipėdos (ten toks teismas buvo) Lietuva yra viena retųjų pajūrinių valstybių, kurios neturi specialių jūros teismų laivų avarijoms aiškinti. Jūrų teisės žinovų yra.

KREDITAI VILNIAUS AMATININKAMS bus išduodami per verslininkų sąjungą ir per kurį banką, kad tuo būdu būtų sudarytos sąlygos apsirūpinti žaliavomis ir pradėti normalų darbą.

JAUNUOMENĖS IR VAIKU GLOBA. Mūsų krašte vaikų ir jaunuomenės, ypač beglobių ir prasikaltėlių, reikalai ligi šiol dar nebuvo pilnai sutvarkyti. Nebuvo sutvarkytas ir blogųjų įtakų veikimas priaugantiesiems. Šiuo metu ruošiamas atitinkamas įstatymas.

STIPRINAMAS SĖKLŲ IŠSIAUGINIMAS VIETOJE. Ligi šiol vis dar daug įsivežama šakniavaisių ir pašarinių žolių sėklų. Tik praeitais metais įvežta už 850.000 Lt. Padidėjus teritorijai, reikėtų išleisti dar daugiau. Todėl ir dedama pastangų, kad savo derliumi būtų galima sumažinti įvežimus. Sėklų auginimo reikalu su ūkininkais tarsis Lietūkis.

MOKYS JAUNUOSIUS ŪKININKUS. Netrukus rašytų paskaitų pavidalu bus mokomi jaunieji ūkininkai ūkininkavimo. Šiemet ypatingo dėmesio bus atkreipta į bitininkystę, paukštininkystę ir kt. smulkiąsias ūkio šakas.

PLEČIAMAS LINŲ APDIRBIMAS. Kooperacijos sąjunga „Linas“ šiais metais turi galutinai baigti įrengti Panemunėlio linų apdirbimo įmonę ir pastatyti dar dvi linines — vieną Mažeikių apylinkė, o antrąją — Plungės apylinkė.

SVEIKATOS REIKALAI. Betvarkant krašto sveikatinimo reikalus, nusistatyta sveikatos punktuose įrengti mažutes ligonines, kad bent būtiniausiais reikalais būtų kur patalpinti ligonį reikalingai priežiūrai ir gydymui.

TARNAUTOJAI VILNIAUS SRITYJE. Nuo lapkričio pradžios iki šiol į Vilnių ir Vilniaus sritį priimta apie 7.500 valstybės tarnautojų. Vien Susisiekimo Ministerija savo žinybón priėmė apie 2.000 tarnautojų.

GRAŽŪS VILNIEČIŲ TEATRO DARBAI. Vilniaus teatras „Vaidila“ lanko Vilniaus sritį su įvairiais vaidinimais. Ligi šiol aplankyta visa eilė didesnių ir mažesnių miestelių.

KARINĖS ŽINIOS

TELEVIZIJA AVIACIJOJE. Ž. Amerikos J. Valstybių karo aviacijoje buvo išbandyti televizijos aparatai, pastatyti žvalgytuvuose. Žvalgydami „priešo“ pozicijas, lakūnai galėjo perduoti į savo bazes reikalingas nuotraukas, parodyti apkasų ir įtvirtinimų linijas, transportų ir gurguolių judėjimą ir pan. Taip pat gerai perduodamos ir lėktuve braižomos schemas. Nustatyta, kad televizijos pritaikymas karo aviacijoje yra labai svarbus. Žvalgytuvas gali žūti, nebaigęs žvalgyimo, bet jo atliktas darbas bus užfiksuotas bazėje, net iki 200 mylių atstumo.

Tačiau televizijos aparatai dar labai brangiai kainoja: vienam lėktuvui tenka išleisti iki 120.000 lt. televizijai įrengti. Be to, televizijos nuotraukos gali būti trukdomos prieš. Ir patys aparatai gana sunkūs. Jie geriau tinka mažesniems bombonešiams.

SOVIETŲ PĖSTININKŲ STATUTAS. 1938 m. išleista SSSR kariuomenės pėstininkų statuto I dalis. Dabar išspausdinta jau ir antroji statuto dalis, kuri apima kuopos, bataliono ir pulko veiksmus kautynėse. Statutas pasiūstas SSSR kariuomenės dalims ir daliniams. Už SSSR ribų I statuto dalis nebuvo pardavinėjama. Ar bus leista pardavinėti užsienyje antroji dalis — dar nežinoma.

SUSTIPRINTA KARO CENZŪRA. Japonijoje žymiai praplėstas karo cenzūros įstatymas. Slaptomis žiniomis laikoma daug tokių dalykų, kurie anksčiau nesudarydavo slapties. Draudžiama skelbti fronte nukautų karių skaičių, apie imperatoriaus rūmų apsaugos veiklą, suskirstymą ir apginklavimą, apie šaukiamųjų į kariuomenę naujokų skaičių, apie aerodromus savo ir svetimos teritorijose, apie japonų kariuomenės dalis Sachalino saloje ir t. t.

AMERIKA STATYS ORLAIVIUS. Jūrų laivyno vadovybė rūpinasi dar šiemet vėl pradėti statyti didesnius ir mažesnius orlaivius (dirizablius), kurie aptarnautų jūrų laivyną. Orlaiviai sėkmingai naudojami minų laukams ir povandeniniams laivams susekti, artilerijos šaudymui koreguoti ir ryšiams tarp laivų palaikyti. Didėsni orlaiviai gali pakelti net 12 naikintuvų ar 8 bombonešius. Turėdami tokius oro lėktuvnešius, bombonešiai ir naikintuvai galės veikti atsitolinę nuo savo bazių net 8000 km atstume.

GINKLUOJAMAS PREKYBOS LAIVYNAS. Vokiečių laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung“ rašo, kad anglai jau yra apginklavę zenitinius pabūklais ir patrankomis povandeninius laivus šaudyti apie pusę savo prekybos laivyno laivų. Ginklavimas vykdomas visu smarkumu. Dar prieš karą laivų vadovybei buvo suteikta nurodymų dėl pabūklų pastatymo laivuose. Daug laivų kapitonų ir šturmanų išėjo karinio rengimo kursų. Šiuo laiku visur rengiamos ir mokomos laivų įgulos. Anglijos garlaiviai ginkluoti 120 mm patrankomis, kurios gali šaudyti iki 16 km. Mažesni laivai, ypač tie, kurie palaiko susisiekimą su Skandinavijos kraštais, turi 76 mm priešlėktuvinius pabūklus.

POVANDENINIŲ LAIVŲ GELBĖJIMOSI PRIEMONĖS. Bemaž kasmet taikos metu įvairių valstybių karo laivynuose atsitikdavo povandeninių laivų avarijos, per kurias nukentėdavo jų įgulos. Dažniausiai paskendęs povandeninis laivas virsta visos įgulos karstu. Karo metu tiek vokiečiai, tiek anglai su prancūzais sunaikino jau nemažą skaičių povandeninių laivų.

Nuo seno laiko povandeninių laivų konstruktoriai rūpinasi surasti tinkamesnes gelbėjimosi priemones. Italijos karo laivyne išbandyti keli būdai paskendusio povandeninio laivo įgulai gelbėti. Pr. m. liepos mėn. laivyno manevruose vienas laivas atsigulė ant jūros dugno 35 m gilumoje. Jo įgula išplaukė į jūros paviršių, pasinaudodama tam tikru metaliniu cilindru, įrengtu laive. Be to, iš laivo paleidžiama dar metalinis sviedinys su telefono aparatu. Jo dėka pagalbon atvykusio laivo jūrininkai gali susiristi su paskendusio povandeninio laivo įgula.

NAUJIEJI LEIDINIAI

Alfonas Keliuotis. NERŪPESTINGAS BERNIOKAS. Eilėraščiai. 64 psl. Kaina Lt 2. Vilnius.

Jau kuris metas Alfonso Keliuotis spausdinasi perijodikoje. Ten jis skaitytojo akis ir širdį buvo patraukęs savo šviežumu mūsų poezijoje: kaimiškai lietuviškos nuotaikos, jauno, gaivalingo žmogaus ūpas, toks pat žodynas ir ritmika. Tai, galima sakyti, lietuviško bernioko įkūnijimas, ko kadaise taip programiškai siekė buvusieji trečiafrontininkai ir ko vis dėlto net toli gražu nepajėgė pasiekti. Nes poezijai dar nepakanka vienos programos, o reikia, kad poetas jaustų tą gyvenimą, kurį jis nori pavaizduoti.

Toks buvęs laikraščiuose, dar ryškesnis yra A. Keliuotis rinkiny „Nerūpestingas berniokas“, kuriame išryškėja jaunas žmogus, mylintis laisvę, „be galo, be krašto mylintis žemę“; jo „gyslom teka ilgesys — karštas, laukinis, nesuprantamas“; jis apie save drąsiai gali pasakyti:

Aš linksmo krašto linksmas berniokas,

Ašen įdomiai mylėti moku. (Pirmoji meilė, 14 psl.)

Jis vaikšto su gele atlape, vardus išpiaustinėja „ant žilvičių paupėj“, jis myli mergaites su dobilų žiedais kasose, jis ilgisi tėviškės „prie tykios upės, prie mėlynos“, ilgisi piemens dienų, kada

Mėlyni dūmai akis maloniai graužė,

Kvėpėjo oras derva ir bulvėm keptom...

(Prarasta idilija, 53 psl.)

toks jis — nerūpestingas berniokas. Be abejo, kariui, kurs arčiausiai suaugęs su kaimu, su ta aplinkuma, kurią „Nerūpestingo bernioko“ poetas vaizduoja, šie eilėraščiai bus savi, suprantami ir aiškūs. Ne aukštaičiams (autorius — rokiškėnas) bus keletas netikslaus kirčio žodžių, keletas, gal būt, negirdėtų išsireiškimų, nes poetas, šalia kaimo ūpo, eina ir su kaimo kalbos dvasia. Vieno antro eilėraščio ir ritmavimas bus painesnis. Geriausiai eilėrašciais tenka skaityti: „Pavasaris veikia“, „Pirmoji meilė“, „Joninės“, „Burtininkas“ ir „Tėviškėj“.

Šia poezijos knyga Alf. Keliuotis drąsiai įžengia į autorių poetų skaičių ir mūsų minėtais privalumais ne vieną jų palieka už savęs.

K. Augas

Diol. inž. Leonidas Šniukšta. LINIJOS, STOČIU BEI VEŽMENŲ IŠNAUDOJIMAS IR PERVEŽIMŲ ORGANIZACIJA.

Išleido A. Marculanas, 1939 m. 150 pusl. Kaina 3.50 lt.

Dėl šios knygos autorius pasisako, kad tai yra pirmasis lietuvių kalba tos rūšies veikalas. Gali būti, kad jis nėra toks tobulas ir užhaigtas, koks turėtų būti, tačiau trūkstamai spragai užkišti jau daug padaryta.

Šis leidinys yra paskaitų konspektas, skaitytų 1938—1939 m. stočių viršininkams ir jų padėjėjams teorinėms žinioms pagilinti kursuose ir aukštesniosios technikos mokyklos geležinkelių ėjos skyriuje. Pagrindiniai dalykai, kurie čia nagrinėjami, bus mokslinė geležinkelių eksploatacijos sritis. Todėl vadovėlis labai pravartus naujai stojantiems tarnauti geležinkeliuose ir visiems tiems, kurie studijuoja geležinkelių eksploatacijos mokslą.

Smulkiau turinys taip atrodo:

A. Įvadas: geležinkelis kaip transporto priemonės įmonė, pervežimai kaip geležinkelio uždavinys, pervežimų kokybės elementai, geležinkelio eksploatacijos sąvoka.

B. Geležinkelio darbas: I. Geležinkelio darbo sritis. II. Geležinkelio darbo matai. III. Geležinkelio darbo principai.

C. Geležinkelio pralaidumas: I. Linijos pralaidumas. II. Traukinių eismo grafiko pagrindai. III. Lygiagretus grafikas. IV. Komercinis grafikas. V. Stočių pralaidumas. VI. Pralaidumo padalinimas.

D. Vagonų darbas: I. Vagonų klasifikacija ir tvarkymas. II. vagonų keliamosios jėgos ir talpos išnaudojimas. III. Vagonų apyvarta. IV. Reikalingo vagonų kiekio nustatymas. V. Vagonu darbo matai ir jų išnaudojimo kontrolė.

E. Garvežių darbas: I. Garvežių klasifikacija ir tvarkymas. II. Garvežių išnaudojimas traukiniuose. III. Garvežių išnaudojimas manevruose. IV. Garvežių kiekio nustatymas ir darbo matai.

F. Traukinių darbas: I. Traukinių klasifikacija. II. Traukinių išnaudojimas. III. Traukinių sustatymas. IV. Teisingas traukinio praėjimas. V. Traukinių darbo išdavos.

G. Manevrų darbas: I. Manevrų klasifikacija. II. Manevrų atlikimo teorija. III. Manevrų organizacija.

H. Pervežimų organizacija: I. Keleivinių pervežimų organizavimas. II. Krovinių pervežimų organizavimas. III. Prekių pervežimų organizavimas.

Priedėly duoti pavyzdžiai: 1. Traukinių normalių sąstatų lentelė. 2. Prekinių ir prekinių-specialinių vagonų reikalavimo žinios. 3. Prekinių ir prekinių - specialinių vagonų apyvartos žinios. 4. Apykaitos parą pakrautų vagonų žinios. 5. Stoties garvežiais, lokomotorais atliktų manevrinio ir kitų darbų apyskaita. 6. Traukinio apsidėmo grafikas.

J. B.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Buivdyui. Atsiųstos karikatūros netiks. Be to, kai kurios jų visai nesuprantamos ir nejuokingos.

Paparčiui. Nei juokai, nei karikatūra netiks. Be to, karikatūrą nukopijavai iš ankstyvesnių metų „Kario“ numerių, ir tai labai nevykusiai. Blogas, brolyt, iš Tamstos menininkas. Tokių visai nepageidaujame.

J. Krasauskui. Tamstai susidaro honoraro 9 lt. 98 ct.

J. psk. Meilui. Galvosūkių sprendimai neįskaitomi tokiais atvejais: 1) kada jie negaunami redakcijoje (pasitaiko, kad žūna kelyje), 2) neteisingai išspręstas ir 3) vėlai gautas. Bet pasitaiko, žinoma, tik retai, kada vieną sprendimą rašo vienoje lapo pusėje, o kitą — kitoje. Tokiu atveju irgi vienas gali būt nepastebėtas, nes redakcijose priprasta rankraščius skaityti tik vienoje lapo pusėje. Kita pusė turi būti tuščia.

Skaitytojui J. M. 5 litus gavome. Prašome pranešti už kuriuos metus siuntėte ir savo adresą.

L. Būbeliui. Neįsijausta į skrendančio lakūno išgyvenimus. Tik persikėlus į jo kabiną, gyvenant motoro ūžimu ir erdve, tegalima pavaizduoti tai, ką jaučia lakūnas. Tamsta, matyt, ta linkme nesutelkei savo minčių ir sielos galią.

K. Balčiūnui. „Savanorio atsisveikinimą“ rašei, o ausyse skambėjo vysk. Baranauskas.

Šatekšnos sūnui. Eiliuoji pusėtinai, bet, kai vietoj nuoširdumo, jausmo imi tik pamokslus patriotiškoms temoms rėžti, — nieko nebeišėina.

K. Antakalniui. „Miško pasaka“, kad ir epinis eilėraštis, bet Tamsta taip toli nusukai į kalbą apie mišką, kad tai, kas turėjo būti įžanga ar fonas, išėjo pats pagrindas.

J. Tum-čiui. Tamsta taip pat iš tų, kurie pradeda nuo Adomo ir Ievos ir kartoja visiems šimtus kartų girdėtus sakinius apie Vilnių.

Ign. Š-kiui. Tamstos rašinėliai „Kuprinės pabiro“ ir eilėraščiai labai pasenę, „Kary“ labai girdėti ir buvę net, bent kiek kitais žodžiais.

J. Mekui. Beveik tas pats, ką ir J. Tum-čiui. Tik tamstos forma blogesnė, rimai prasti.

Č. Kavaliauskui. Dėkui už korespondencijas. Rašinėlis netikslus, nes mūsų dienraščių informacijos iš užsienio yra tikrai puikus reiškinys.

GALVOSŪKIAI

GALVOSŪKIS Nr. 6 (Vert. 2 tšk.)

1) — — — — —	1. Kario laipsnis
2) . — — — —	2. Kavaleristas
3) . — . — — —	3. Varpininkas
4) — — — — —	4. Paukštis
5) . . — — — — . . .	5. Klaidi vieta
6) . . . . . — —	6. Miestas
7) . . . — — — . . .	7. Metinė šventė
8) . . — — — . . .	8. Švaros priemonė
9) . . . — — — . . .	9. Mėnesio vardas
10) . . . . . — —	10. Pratimų pamoka
11) — — — — . . .	11. Gėrimas
12) . —	12. Lietuvos kunigaikštis

Brūkšnelių vietoje turi išeiti vienas karinis šūkis.

B. Ma

Be „Kario“ Nr. 5 paskelbtųjų, galvosūkį Nr. 2 išsprėdė dar šie asmenys: 1) j. psk. Ed. Meilus (4. PP), 2) V. Einoris (B.), 3) A. Dzimidavičius (Ob.), 4) gr. J. Žemaitis (4. PP), 5) j. k. V. Elnionis (4. PP), 6) St. Bandza (Snt.), 7) Alf. Jusevičius („Kario“ Nr. 4 sprendimų skyriuje, galvosūkio Nr. 1 sprendėjų sąrašė, Alf. Jurevičiaus pavardė atitaisoma į Alf. Jusevičius), 8) P. Pupienis (Jdp.), 9) J. Lukštaraupis (Rk.).

Šiame numeryje galvosūkio Nr. 3 sprendimo nededame ir aplamai sprendimų laiką pratęsiame visai savaitei. Manome, kad dabar kiekvienas sprendėjas laiku suskubs atsiųsti sprendimus ir nebereikės papildomų pranešimų. Nuo šiol pavėlavusiųjų atsiųsti sprendimus nebebus papildomai skelbiamos pavardės, o taip pat nebebus įskaitomi ir taškai. Laikraštis pradėdamas spausdinti pirmadieniais.

ŠACHMATAI

Bendrieji uždavinių ir etidų pagrindai

„Kario“ šachmatų uždavinių sprendėjų šeima kaskart didėja. Todėl, norėdami jai padėti tiksliai progresuoti pasirinktoje srityje, čia pateiksime žiupsnelį žinių apie pagrindinius šachmatų uždavinių ir etidų sprendimus ir jų komponavimo būdus.

Dabartiniai šachmatų uždavinių ir etidų bendrieji pagrindai susiformulavo tik XIX šimtmečio pradžioje. Jau pirmieji komponistai savo darbui nustatė tvirtus pagrindinius kūrybinius principus, kuriuos vėliau apdailino, palygino ir galutinėje, šiandieninėje, formoje užtvirtino žinomas šachmatų uždavinių komponistas S. Loydas savo kūrybiniais darbais.

Šachmatų uždavinio pagrinde glūdi tipiška pozicija, kur baltieji, pradėdami eiti, per atitinkamą ėjimų skaičių duoda juodiesiems matą. Jei po uždavinio diagrama parašyta: „matas 2 ėjimais“, tai reiškia, kad baltieji turi rasti tokį ėjimą, po kurio juodieji, nežiūrint jų vispusiškų pastangų, matą gautų sekančiu baltųjų ėjimu.

Šachmatų uždavinioje ar etidue pirmasis baltųjų ėjimas turi būti tik vienintelis; kitokie ėjimai, išskyrus autoriaus sugalvotąjį, čia absoliutiškai negalimi. Uždavinio ar etido pozicija turi atvaizduoti teoretinį galimumą savo kilimo iš praktinio, pradinės partijos figūrų, išsivystymo.

Pirmasis uždavinio sprendimo ėjimas būna paslėptas, sunkiai įžiūrimas, dar geriau, tematiškas, t. y., jei jis ryškiai pabrėžia kokią nors sugalvotą uždavinio autoriaus idėją. Šachas pirmuoju ėjimu, juodųjų figūrų mušimas, priešininko karaliaus laisvo lauko užgrobimas, pavertimas pestininko, įžengus į 8-tąją (1-mąją) horizontalę kuria nors figūra, visa tai mažina gero uždavinio vertę.

Matuojantis uždavinio ėjimas, kaip ir pirmasis, turi būti visuose sprendimo variantuose vieninteliu. Jei kartais, greta sugalvoto autoriaus matuojančio ėjimo, galimas kitas, tai tas „antrininkas“ labai dažnai uždavinį paverčia „fiasko“.

Uždavinioje turi būti išlaikyta didžiausia kompozicinė medžiagos ekonomija. Būtina uždavinį sukurti vispusiškai gražų vienalytį, jungtinį kūrinį. Kiekviena figūra lentoje (diagramoj) išnaudotina iki maksimalinio jos veiklos efektiškumo. Čia vengtinas ir nepageidautinas statistiškumas.

Šachmatų uždavinio kūrybiniai privalumai būtini ir etidams. Tačiau etido sprendime galimas ir pradinis ėjimas su šachu. Tik pradinėje pozicijoje karalius negali rasti po šachu.

Didžiulę reikšmę problemistai teikia ir uždavinio konstrukcija, slaptingas ir tematiškas pirmasis sprendimo ėjimoje gali būti tik 12—15 figūrų, tačiau, jei jos bus gramzdiškai sugrūstos krūvon, tai didžiai pažemins uždavinio grožinę vertę. Atvirksčiai, galima ir 20 figūrų išdėstyti lentoje taip, kad jos sudarys vienintelį, ryškų ir malonų akiai ir protui kūrinį.

Ekonominė kompozicija, jungianti ir grožinė jos konstrukcija, slaptingais ir tematiškais pirmasis sprendimo ėjimas, išvengti „antrininkai“ — tai idealas kiekvienam uždavinių problemistui-komponistui.

Kokia gi kūrybinė šachmatų uždavinių esmė? Šachmatų uždaviniais stengiamasi išreikšti gražioj kūrybinėje formoje šachmatų kombinacijas, jų idėjas. Šachmatų uždavinio vertingumas kyla tik pagal pasirinktosios sprendžiamosios idėjos vertę.

Pradedantiems uždavinių komponistams patartina sistematiškai spręsti svetimų autorių spausdinamus uždavinius, būtinai stengtis išsiaiškinti jų pagrindines idėjas. Tai ir bus pirmasis žingsnis į savarankišką kūrybą, nes uždavinių sprendimas supažindins su šachmatinėmis temomis, jų susstatymo technika ir, pagaliau, su pagrindiniais uždavinių kūrybiniais dėsniais.

UŽDAVINIO NR. 2 SPRENDIMAS

1. Ka8—b7 Rc7—d8 (jei Rc7—a5, tai 2. Že3—c4+ ir t. t.) 2. K—c8 R—e7 3. K—d7 R—f8 4. K—e8 R—g7 (jei Rf8—h6, tai 5. Že3—g4+ ir t. t.) 5. K—f7 R—h8 6. K—g8 Ke5:e4 7. Kg8:h8 f6—f5 8. Že3—g2 d6—d5 9. Žg2—f4 d5—d4 10. Kg8—g7 ir baltieji išlošia, kadangi juodųjų pestininkai praeiti į valdoves negali ir juos netrukus baltieji likviduos; gi rikis ir žirgas žinomu teoretišku būdu duoda matą.

LITERATŪROS, MENO IR KULTŪROS ŽURNALAS

DIENOVIDIS

1940 m. eis padidintas ir iliustruotas. Stengsis apimti visą mūsų kūrybinį gyvenimą ir visas meno sritis: literatūrą, dailę, muziką ir teatrą.

„DIENOVIDŽIO“ per metus išeis 10 Nr. Prenumerata lieka ta pati: metams — 10 lt, pusmečiui — 5 lt, užsieny — 15 lt.

„DIENOVIDŽIO“ leidžia Lietuvių Rašytojų Draugija.
Redaguoja — prof. dr. Vincas Krėvė—Mickevičius.

„DIENOVIDŽIO“ redakcijos ir administracijos adresas: Kaunas, Daukanto 9, Lietuvių Rašytojų Draugija, tel. 21867.

Darbo valandos 11 — 14.

Visos inteligentės skaito

„NAUJĄJĄ VAIDILUTĘ“

Jei norite, kad Jūsų duktė, žmona ar draugė būtų ištikima Tėvynės dukra, gera jaunosios kartos auklėtoja, užprenumeruokite jai 1940 metams vienintelį moterų kultūrinį žurnalą „NAUJĄJĄ VAIDILUTĘ“

„NAUJOJI VAIDILUTĖ“ 1940 m. savo skaitytojams skiria dovaną - mūsų moterų rašytojų vertingą veikalą.

Prenumerata: metams — Lt 10, moksl. ir stud. — Lt 6.

Adresas: Kaunas, Laisvės al. 3 b.

Nuo 1937 m. lapkričio 15 d. pradėjo eiti dvisavaitinis

VISO PASAULIO LIETUVIAMS
SKIRIAMAS LAIKRAŠTIS

PASAULIO LIETUVIS

„Pasaulio Lietuvis“ yra jau ketvirtis metai Pasaulio Lietuvių Sąjungos organas.

„Pasaulio Lietuvį“ redaguoja Redakcinė komisija, kurios pirmininkas R. Skipitis, o nariai dr. Leimonas ir red. J. Kalnėnas.

„Pasaulio Lietuvis“ gvildena klausimus, susijusius su lietuviais, išsiblaškiusiais po visą pasaulį, ir stengiasi juos jungti ir palaikyti jų širdyse lietuviškąją dvasią.

„Pasaulio Lietuvis“ plačiai informuoja apie viso pasaulio lietuvių gyvenimą ir jų vargus.

„Pasaulio Lietuvis“ yra gausiai iliustruojamas vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

„Pasaulio Lietuvį“ skaito ir remia visi pasaulio lietuviai, Lietuvoje ir už jos sienų.

„Pasaulio Lietuvis“ prenumeratos kaina: Lietuvoje metams Lt 6,—; pusei metų — Lt 3,50. Užsieniuose — 2, doleriai.

„Pasaulio Lietuvis“ adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė Nr. 3, Lietuva (Lithuania) Telefonas 24769.

Seniausias Lietuvoje
paveiksluotas savaitraštis

„ŠALTINIS“

Duoda plačią pasaulio įvykių apžvalgą: politikos, mokslo, pažangos, išradimų ir t. t. Eina aiškia kryptimi: Svarbiausi gyvenime dalykai — tikėjimas ir dorovė. Todėl duoda įvairiais gyvenimo klausimais vertingų ir aktualių straipsnių. Atsako į visus religinius neaiškumus. Plačiausiai vaizduoja visą Lietuvos gyvenimą. „Šaltinis“ yra Šv. Juozapo mirštantiems gelbėti Brolijos organas. Turį suvalkiečiams skyrių.

1940 m. senieji ir naujieji skaitytojai gaus: garsaus rašytojo prof. Spirago įdomią knygą „ANTI-KRISTAS“, ir vieno lapo gražų sieninį kalendorių.

Metams Lt 4,— Pusmečiui Lt 2,—

Adresas: „ŠALTINIS“, Marijampolė.

Neatidėliodami užsisakykite 1940 metams

SVEIKATĄ IR DARBĄ

nes vėliau užsiprenumeravusiems gali neištekti pirmųjų žurnalo numerių.

„SVEIKATA IR DARBAS“ informuoja socialinio draudimo klausimais ir pataria, kaip saugoti sveikatą nuo ligų ir nuo nelaimingų atsitikimų.

„Sveikata ir Darbas“ nuo 1940 m. eina du kartus per mėnesį.

Prenumeratos kaina apdraustiesiems: metams 4 litai, pusei metų 2 litai, trims mėnesiams 1 litas; visiems kitiems: metams 12 litų, pusei metų 6 litai, trims mėnesiams 3 litai.

Adresas: Kaunas, Mickevičiaus 2a.

„Sveikatą ir Darbą“ užsisakiusiems iki 1940 metų vasario mėnesio skiriame naują knygą „Motinos ir Vaiko Higiena“. Surinkusiems „Sveikatos ir Darbo“ 5 metines prenumeratas, vieną prenumeratą duodame už tokį laiką, už kurį bus surinktos prenumeratos, arba visiems platintojams mokame 20% nuo inkasuotos pinigų sumos.

1940 m. visi skaito savaitraštį „TALKĄ“

Nuo 1940 m. kooperatinis laikraštis „TALKA“ reorganizuojamas į savaitraštį, žymiai pakeičiant ir jo turinį.

„TALKA“ 1940 m. rašys visais aktualiais politiniais, ekonominiais, kultūriniais ir kooperacijos klausimais ir dės kitų įdomių pasiskaitymų.

„TALKA“ stengsis būti įdomi ir suprantama kiekvienam skaitytojui.

Nors „TALKA“ patobulinama ir sudažnuinama dvigubai, jos prenumerata paliekama ta pati: metams Lt 8,— (pusei metų Lt 4,—), moksleiviams ir kooperatininkams, užsisakančiams per kooperatyvus, metams Lt 5,— (pusei metų Lt 2,50).

Kiekvienas ūkininkas, darbininkas, tarnautojas, valdininkas, kooperatininkas, ekonomistas ir kiekvienas, kuriam rūpi visos mūsų gyvenimo sritys, 1940 m. negalės apsieiti be „TALKOS“.

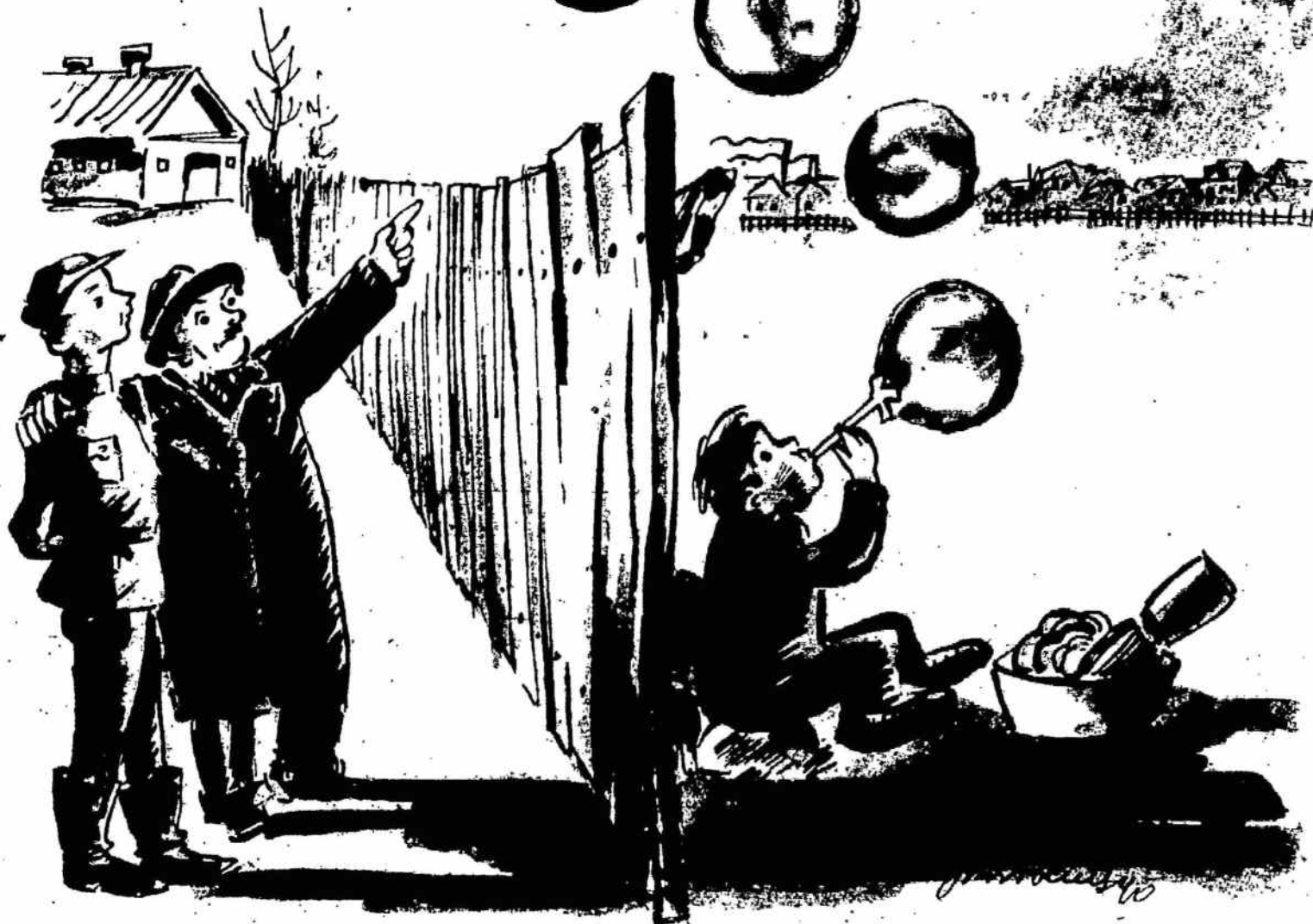
tad dar šiandieną užsisakome šį savaitraštį.

Rašyti ir siųsti prenumeratą: „TALKOS“ Administracijai, Kaunas. Duonelaičio 2b.; skambinti Tel. 20924.

Kuprinės pabiros

27

Kai gandonešis svetimos valstybės karinius balionus pastebi

1940 METŲ KARIŲ SAPNININKAS

Verkti apsikabinus mylimąją — greit į atsargą išeisi.
Išlįsti per šautuvo vamzdį — išvengsi „šarvuočių“.

Glostyti geležinį vilką — į Vilnių išvažiuosi.

Smuiku griežti (geriau nesapnuok!) gausi be eilės pašluoti.

Dainuoti solo — išgirsi skyrininko pamokslą.

Valgyti žirnių košę — gausi pilna kautynių apranga...

Bužiabotis su tėvu — su viršila turėsi reikalų.

Gulėti apsikabinus šautuvą — į sargybą teks eiti.

Peršokti per rajono tvorą — išvengsi didelės bausmės.

Kaukę sapnuoti — nušalsi nosį ir ausis.

Užgavėnės be išėjimo

Dviejų kuopų ryšininkai Užgavėnėms gavo be išėjimo. Nieko geresnio nebesugalvodami, telefonu susitarė vienas kitą palinkaminti. Priėjo prie galvos telefono ragelius ir ėmė vienas dainuoti, o kitas armoniką tampo.

Virėjas ir žiemą mylimas

Būti milinės apkabintam — gausi iš mylimosios laišką.

Peršokti per savo draugą — pakels į aukštesnį laipsnį.

Valgyti dešras, sūrius ir kiaušinius — greit sulauksi naujokų.

Lėktuvu skristi — turėsi rizikingą ateitį.

Važiuoti tanku — savo priešus nugalėsi.

Nieko nesapnuoti — reiškia neveiklumą.

M. Ž.

— Mama, kodėl kareivėlio tokios didelės ojos?

KĘSTUTENŲ PRIEZODŽIAI

Dunda žemė, lyg kęstutenams einant.

Daug žino, lyg „Kari“ skaitydamas.

Išdidus, lyg ūkio būrio ožys.

Pasipuošė, lyg į liktinius priimtas.

Meluoja, lyg iš miesto pasivėlinęs.

Eina, lyg iš ambulatorijos su pažymiu „sveikas“.

Gr. Sak.

Prancūzų artilerininkai prie 155 mm pabūklo

PARYŽIAUS SLĖPTUVĖS. Madrido, Varšuvos ir kitų didmiesčių bombardavimas su jo pasekmėmis labai jaudina Paryžiaus ir Londono gyventojus. Dar prieš prasidedant karui Paryžiaus miesto savivaldybė pradėjo rūpintis slėptuvių statyba. Juo labiau augo tarptautinis įtempimas, juo smarkiau buvo vedami darbai. Paryžiaus dienraštis „Paris Soir“ rašo, kad Prancūzijos sostinėje yra pastatyta 30 didelių slėptuvių, kuriose gali pasislėpti 110.000 — 120.000 žmonių. Tos slėptuvės yra 10—20 m gilumoje, tai daugiausia pritaikytos priešlėktuvinės apsaugos reikalams požeminio geležinkelio (metropoliteno) stotys. Be to, pastatyta dar 49.500 mažesnių slėptuvių, „salomis“ vadinamų. Jose surastų apsaugą dar 3.700.000 paryžiečių. Slėptuvių statybai išleista apie 200.000.000 frankų.

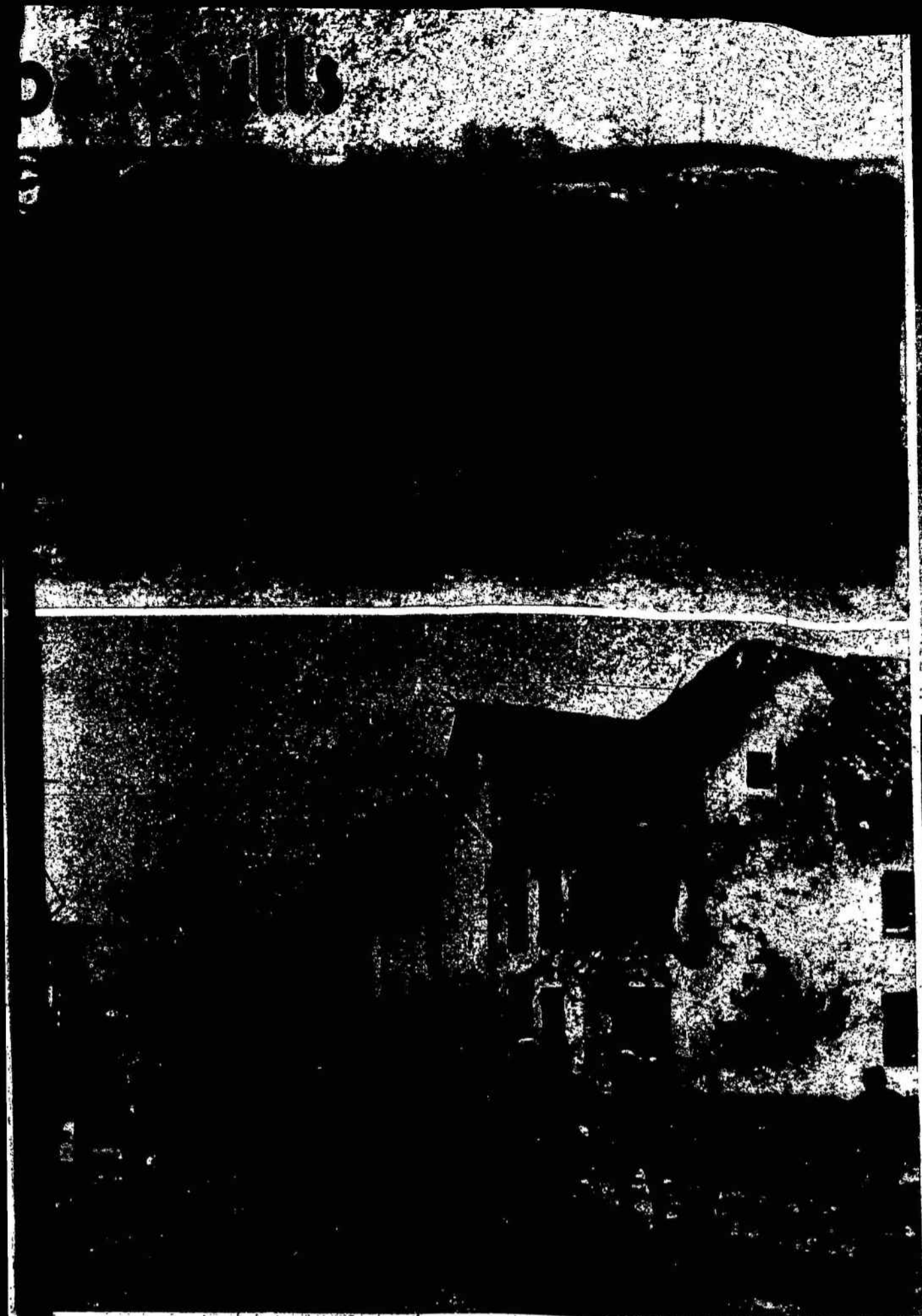
LĖKTUVAI PRIEŠ TANKUS. Šveicarų aviacijos savaitraštis „Interavia“ iškėlė idėjų sumanymą panaudoti lėktuvus kovai prieš tankus. Iki šiol vartojamos priemonės: sunkieji kulkosvaidžiai, prieštankiniai pabūklai ir paprastos lauko artilerijos patrankos turi daug trūkumų ir nevisada tinka kovai prieš galingesnius ir apsaugotus storesniais šarvais tankus. Be to, tas priemonės greit pastebi prieš artilerija ar patys tankai ir sunaikina. Pastatytos lėktuve patrankos galės lengviau pribaugti tanką iš viršaus, nes tanko stogeliai būna plonesni, be to, lengviau pagadinti motorą ir susprogdinti degalo baką. Lėktuvas daug greitesnis, negu tankas, todėl ataka gali būti greit pakartota. Prieštankinei aviacijai teks skaitytis su prieš lėktuvais, nes patiems tankams bus sunkiau pasipriešinti puolantiems lėktuvams.

MOBILIZUOJAMI IR MOKSLININKAI. „Minties“ žurnale randame žinutę iš Anglijos. Ten mobilizuojami ne tik kariai, bet ir įvairių specialybių mokslininkai. Bet jie siunčiami ne į frontą, o į karines laboratorijas, kur jie turėsia dirbti naujų išradimų srityje. Šiuo laiku techniniais išradimais užsiima 17 profesorių ir 14 asistentų; kiti mokslininkai dirba kitose srityse: neorganinės chemijos, organinės chemijos, balistikos, metalurgijos, aviacijos, laivinkystės ir kit.

PASIŽYMĖJUSIŲ DALIŲ IR KARIŲ APDOVANOJIMAS: SSSR vyriausybė apdovanojo už pasižymėjimus kautynėse suomių fronte 19-ą šaulių (pėstininkų) pulką raudonosios žvaigždės ordinu. Už pasižymėjimus kautynėse gavo garbės ženklus 2606 kariai, iš jų 38 — Lenino ordinus, 713 — raudonosios vėliavos ordinus, 377 — raudonosios žvaigždės ordinus, 817 — medalius už narsumą, 661 — medalius už pasižymėjimus kautynėse.

Anglų kariai apkase, Prancūzijoje

Vokiečių kariuomenės vadas apžiūri karinę stovyklą. — Vokiečiai puola prancūzų kaimą. (kairėje). — Galingieji prancūzų jūrų artilerijos pabūklai ant karo laivo (dešinėje). — Sovietų Sąjungos jūreiviai prie pabūklo karo laive (apačioje)

Vokiečių karių laisvalaikis Vakarų fronte. — Britų priešlėktuvininkai Prancūzijoje. — Sovietų jūreiviai muzikantai karo laive

